
Levné párky

Kolik masa
za málo peněz?

**Bělicí zubní
pasty**

Bílý chrup
cobydup?

Chrániče zad

Pojistka pro zimní
dobrodružství

Gramofony

A zase se točí

Tiskárny

Na doma
i do práce

**Kvalita
separovaná
od ceny**

96 Kč

Databáze nebezpečných výrobků

Co do košíku nevkładat

Za minulý rok přibýlo do naší volně přístupné databáze nebezpečných výrobků 2311 položek. Namátkou se jednalo o hračky s malými částmi, které může malé dítě vdechnout, plastové výrobky představující chemické nebezpečí, zařízení hrozící úrazem elektrickým proudem či vzplanutím nebo potraviny obsahující pesticidy či další zdravotně závadné látky.

V tuto chvíli databáze čítá více než **15 000 nebezpečných výrobků** a stále se rozrůstá. Pravidelně ji aktualizujeme o produkty zaznamenané evropským informačním systémem RAPEX, který varuje před odhalenými riziky nepotravinářských výrobků, nebezpečnými výrobky zachycenými českými dozorovými orgány a také zdraví ohrožujícími výrobky, které odhalíme během našeho testování.

Databázi najdete na internetové adrese **www.nebezpecnevyrobky.cz**. Můžete v ní snadno filtrovat výrobky podle druhu nebezpečí či země, ve které byly zachyceny.

Abyste měli přehled o nově objevených nebezpečných výrobcích, **nechte si bezplatně zasílat** pravidelný přehled nových položek na e-mail pomocí tlačítka „Varování e-mailem“.

Pokud jste majitelem obchodu a chcete se ujistit, že se ve vaší nabídce nevyskytují výrobky označené dozorovými orgány jako nebezpečné, můžete si po registraci na adrese www.nebezpecnevyrobky.cz stáhnout potřebná data.

13

24

32

38

d
Test

XXIV. ročník

2. vydání měsíčníku dTest připravili:

Hana Hoffmannová, Jan Hrouda, Olga Šlesingrová, Michal Mikoláš, Jana Sulcová, Jan Maryška, Tomáš Haimann, Lukáš Zelený, Petr Opišal, Soňa Libigerová, Martin Váňa, Miloš Borovíčka, Jana Zikmundová

neoznačené fotografie Petr Neubert a archiv časopisu,

Jiří Novák (bustina),

dTest, o.p.s. (ÚČ. 45770760)

se sídlem Černomorská 419/10, 101 00 Praha 10-Vršovice.

Šéfredaktorka: Hana Hoffmannová. Vedoucí testování: Jan Hrouda.

Grafická úprava a zlom: Akcent s. r. o.

Grafický koncept a layout: Sida2

Informace o předplatném podá objednávkou přijímá dTest,

tel.: 241 404 922, e-mail: dtest@dtest.cz.

Distribuce: PNS a.s. Správné distribuce: STRAPER s.r.o.

dTest je zahrnut v monitoringu médií Anopress IT. Přetisk zapovězen.

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvem pošt Praha

5, 3/05/1994,

NK ČR E 8876 Na titulní straně i uvnitř časopisu jsou použity

ilustrační foto.

ISSN 1210-731X

Toto vydání vychází 2. 2. 2017

© dTest, o.p.s., Praha

Obsah

Testy

Párky bez strojně odděleného masa

Kolik masa za málo peněz?

13

Bílící zubní pasty

Bílý chrup cobydup?

24

Chrániče zad

Pojistka pro zimní

dobrodružství

32

Chromofony

A zase se točí

38

Tiskárny

Na doma i do práce

45

Minitest

HDR a PlayStation 4

54

Přičte nám

4

Novinky

12

Informační servis

Spotřebitel ve světě

6

Nebezpečné výrobky

8

Bio má zelenou

56

Finance

Veřejné zdravotní

pojištění

60

Právo

Spotřebitel na horách

63

Kauce při sjednávání nájmu bytu

65

Dotazy z naší poradny

66

Milí čtenáři

dTest není jen časopis, ale největší česká spotřebitelská organizace, která vám nabízí bezplatné poradenství, pomoc v problematických situacích, jež jako spotřebitelé zažíváte, a také řadu on-line nástrojů a pomůcek, jako jsou různé srovnávače, databáze a kalkulačky (najdete je na www.dtest.cz). Tím, že si předplatíte časopis dTest, nejen že máte všechny naše služby k dispozici, ale navíc dáváte najevo svoji podporu organizaci dTest a všem našim prospotřebitelským aktivitám.

Velmi si toho vážíme a stále hledáme nové možnosti, jak bychom vám mohli být užiteční a nápomocní. Díky desítkám tisíc předplatitelů máme silný hlas při prosazování systémových změn ve prospěch spotřebitelů a také můžeme přispívat k tomu, aby ve vztazích mezi podnikateli a zákazníky panovala spravedlnost a oboustranné férové podmínky.

Jakou sílu můžou mít spotřebitelé, pokud se spojí, se ukázalo i v naší loňské aukci dodavatelů energií. Rozsahem a počtem účastníků se jednalo o bezkonkurenčně největší akci tohoto druhu v České republice, díky čemuž se nám podařilo vysoutěžit pro účastníky velmi výhodné ceny elektřiny a plynu. Domácnosti, které s námi změnily dodavatele, ušetřily v součtu více než neuvěřitelných 140 milionů korun a navíc měly jistotu prověřených smluvních podmínek.

Šanci získat výhodnou cenu i podmínky vám letos nabídneme znovu. Již tento měsíc, konkrétně 16. února, se uskuteční nová aukce, do které se můžete zcela nezáväznej zaregistrovat již vaši přátelé, kolegové a známí. Čas se ale krátí, registraci uzavřeme 15. února. Neproměkejte tedy svoji příležitost a připojte se k nám na www.ChciVyhodnejsiEnergie.cz. Čím víc nás bude, tím lépe.

Přejeme vám pohodové únorové dny.

Hana Hoffmannová

Každý den nám prostřednictvím e-mailu, facebookového profilu a dalších komunikačních médií přicházejí vaše podněty, dotazy a názory na časopis tDtest a na informace, které v něm publikujeme. Všechny si velmi vážíme a na všechny se snažíme v rámci našich možností reagovat. V této rubrice vám přinášíme odpovědi na ty nejzajímavější nebo nejčastější se opakující.

Cui bono?

Rád bych se zeptal, co děláte s těmi všemi testovanými (a mnohdy velmi drahými!) produkty po skončení testování. Rozeberou si je zdarma lidé z redakce? Nebo je prodáte jako použité? Nebo třeba předáte na charitu?

Roman D.

Záleží, o jaké produkty a test se jedná. Některé uchováme jako referenční vzorky pro případ, že by bylo později potřeba test zopakovat. Některé, zejména potraviny, ale třeba i kosmetické produkty nebo jiné spotřební zboží, se zlikvidují v procesu testování. Jiným zase během doby, kdy je uchováme pro případ přezkoumání, projde expirační lhůta, takže již nejsou použitelné. Produkty, které testujeme v zahraničí, končí u našich zahraničních partnerů a část výrobků, jež se nám vrátí zpět, prodáváme jako použité zboží. Tak to ovšem není vždy. Když jsme tes-

tovali školní batohy, tak ty, které se po testu v pořádku vrátily do našich rukou, jsme věnovali jednomu dětskému domovu. Totéž jsme udělali u sporáků a myček. Kočičí krmiva po testování zase zamířila do útulku.

Nechte dřinu strojům

Chtěla bych se zeptat na jednu detailní záležitost. U testu odšťavňovačů jste velmi špatně hodnotili čistění odšťavňovače Kuvings a mně stále vrtá hlavou důvod. Na vlastní oči jsem viděla jednoduchou čistění. Můžete mi prosím uvést důvody?

Markéta T.

Přístroj obdržel snížené hodnocení, jelikož ho není možné mýt v myčce. Ruční čistění sítky pak bylo laboratorní vyhodnoceno jako časově velmi náročné. Pro uživatele, kterým nemožnost mýti v myčce nevadí, ale tento aspekt nemusí znamenat nedostatek.

Schrödingerův likér

Kolik že tenhle likér obsahuje alkoholu?

Pavel K.

Obal na obrázku nespňuje jeden ze základních legislativních požadavků – všechny informace na potravinách musejí být přesné, jasné a spotřebitelům srozumitelné. Dva odlišné údaje o obsahu alkoholu rozhodně uvedeným požadavkům neodpovídají. Doporučili bychom podat podnět Státní zemědělské a potravinářské inspekci.

Pod palmou největší tma

Dobrý den, zajímalo by mě, zda je v rohlících palmový olej. Treba v Tesku uvádějí ve složení rostlinný řepkový olej. Jak to mám chápat?

Mirek H.

Pod uvedeným pojmem by se měl ukrývat skutečně jen řepkový olej. Všechny použité druhy rostlinných olejů musejí být ve složení vypsány. Prodejci mají povinnost uvádět pravdivě složení prodávaného pečiva a na požádání jej sdělit i při prodeji nebaleného zboží.

Zmýlená neplati

Udělejte prosím nějakou reportáž o lichovářích. Uvěřte

je v naší republice hodně lidí, co se kvůli nim dostalo do velikých dluhů. Zde se pan Tuna možná bude bát i o své zdraví. S lichováři není legrace.

Tomáš R.

Téma lichvy a nevýhodných půjček je zajímavé a stále aktuální, jistě se mu budeme v průběhu roku věnovat. Pan Jan Tuna ovšem není a nikdy nebyl naším zaměstnancem, spolupráci s jeho pořadem A dost! jsme již před delší dobou ukončili.

Poplatek za platbu

Je přípustné, aby prodejce při platbě kartou navýšil částku o 3 %?

Dagmar P.

Pokud je s tím zákazník předem srozuměn, přípustné to je. Poplatek by také neměl přesahovat skutečné náklady, které prodejci při platbě kartou vznikají. ✕

Evropské spotřebitelské centrum

Na internetu bezpečněji

www.dtest.cz
Co vás nejvíce zajímalo

Každý druhý český spotřebitel provedl v roce 2016 nákup přes internet. K této formě nakupování mají stále větší důvěru a o svoji bezpečnost se obávají nejméně z celé Evropy. Přesto je důležité, aby se chovali obezřetně. Triky neférových e-shopů se vylepšují a Evropské spotřebitelské centrum na ně upozorňuje u příležitosti Dne bezpečnějšího internetu, který letos připadá na 7. února.

Nárůst počtu Čechů, kteří nakupují online, je za poslední čtyři roky nejvyšší v Evropské unii. Zatímco v roce 2012 jich nakoupilo online 32 %, loni to bylo už 47 %. Stále se však drží o dvě procenta pod průměrem EU, kde online nakupuje nejvíce Britů a Dánů (přes 80 %).

Nejčastěji zboží přichází od prodejce v domovské zemi spotřebitele, nicméně roste podíl přeshraničních nákupů z jiných zemí EU – z 25 % v roce 2012 na 32 % v roce 2016. I tady se čeští online zákazníci drží zpátky, přes hranice v EU jich nakoupilo jen 18 %. Nejčastěji se objednává oblečení a sportovní zboží, zájezdy a ubytování, věci do domácnosti a také vstupenky na různé akce.

Eurostat (statistický úřad EU) ve svém rozsáhlém průzkumu mezi 156 000 evropských domácností a víc než 200 000 obyvatel EU zjistil, že 3 % lidí se stala obětí podvodu a 4 % respondentů nebyla spokojena s vyřízením své stížnosti či reklamace.

Tato procenta mohou působit závažně, ale stále je vhodné znát základní principy bezpečného nakupování online. Zvlášť při vědomí toho, že spotřebitelé průměrně utratí při online nákupu od 100 do 500 eur, a toho, že čeští uživatelé internetu se nejméně ze všech Evropanů obávají o svoji bezpečnost. Vedle plateb kartou na zabezpečených platebních

bránách či přes systémy elektronických peněženek, je vhodné vědět, jak se prezentuje férový a jak neférový prodejce.

Evropské spotřebitelské centrum se nadále setkává s mnoha případy, kdy se spotřebitel nechá lákat nabídkou profesionálně a hlavně evropsky vyhlášeného e-shopu a zakoupí na něm obuv, oblečení, kabelku či parfémy. Nevěnuje přitom pozornost tomu, že e-shop neuvádí žádné všeobecné obchodní podmínky ani jakékoli kontaktní údaje podnikatele. Zboží z takových e-shopů s evropskou doménou mnohdy přichází z Číny, navíc bývá málo kvalitní a poruchové, pokud vůbec přijde.

Proto shrňme základní indikátory neférového e-shopu:

- Neuvádí kontaktní adresu ani e-mail.
- Neuvádí všeobecné obchodní podmínky, včetně práva reklamovat vadné zboží.
- Neinformuje o právu spotřebitele na odstoupení od smlouvy.

Ve stížnostech spotřebitelů se tak opakovaně ukazuje, že právě tyto informace jsou prvním signálem, že nákup nemusí jít hladce. Nicméně některé z těchto informací poskytní i mnohé podvodné e-shopy, a proto je dobré věnovat několik minut ověření důvěryhodnosti prodejce. Návod, jak to udělat, je na www.evropskyspotrebitel.cz/podvod. ✕

Někdy v půlce října pomalu nastoupí ten čas, kdy prádlo, jež v předchozích měsících na balkóně či zahradě uschnulo do voňava, venku následkem sychravého počasí a větší vlhkosti vzduchu tak akorát zatuchne. V domácnostech, které dosud nevlastní sušičku prádla, může právě tento „předem prohraný boj s přírodními živly“, představovat pomyslnou poslední kapku motivace k pořízení pomocníka, díky kterému bude prádlo v suchu za každého počasí. Statistiky návštěvnosti webových stránek dTestu za období říjen až prosinec 2016 ukazují, že o téma sušiček byl mezi čtenáři a čtenářkami opravdu velký zájem. Mezi deset nejsledovanějších témat se dostaly jak test sušiček a databáze otestovaných výrobků, tak nákupní průvodce, který radí, co si při pořizování sušičky prádla ohlídat. Průvodce vydáváme ke každému testu. Máte-li zájem o obecné rady pro výběr výrobků, stačí na našem webu zabrouzdat do záložky s užitečnými nástroji, mezi nimiž se nákupní průvodci nacházejí.

Top 10

1. test sušiček prádla 2015
2. databáze testovaných sušiček prádla
3. test televizorů 2016
4. test dětských autosedaček 2016
5. databáze testovaných televizorů
6. test kočárků 2016
7. test praček 2016
8. test kuchyňských robotů 2015
9. databáze testovaných myček nádobí
10. nákupní průvodce k sušičkám prádla

Zpracováno podle statistik návštěvnosti stránek www.dtest.cz za období říjen – prosinec 2016. ✕

Kontakty na ESC ČR
Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@coi.cz; telefon: 296 366 155
www.evropskyspotrebitel.cz

Informační servis

Spotřebitel ve světě

Každý všední den najdete na webu spotrebitele.dtest.cz nové zprávy týkající se spotřebitelské problematiky v ČR i v zahraničí. Výběr těch nejzajímavějších vám přinášíme na této stránce.

Zdraví máme jenom jedno

■ **Průzkum dentku Chicago Tribune ukazuje, že tamní lékaři pacientovi v mnoha případech vydají bez mrknutí oka nebezpečnou kombinaci léků, jejíž užívání by mohlo vést až k selhání jater. Veškeré lékárny jsou sice v USA vybaveny systémem pro odhalení možných kontraindikací, více než polovina testovaných lékařů však selhala. Podle deníku je na vině přetížení zaměstnanců lékáren, kteří nemají dostatek času na kontrolu.**

■ **Španělská spotřebitelská organizace OCU kritizuje výrobce detoxikačních a antioxidačních nápojů a smoothies. Většinou se jedná o obvyklé směsi ovocných šťáv bez jakéhokoliv výrazného benefitu pro zdraví, výrobci je také mnohdy označují v rozporu s evropskými předpisy. OCU se nelíbí ani celkový trend „detoxikačních“ diet, jejichž propagátoři sází na spotřebitelův pocit viny za pochybení ve stravě. Podle španělské organizace uděluje spotřebitel mnohem lépe, když si místo doplňků pro detoxikaci bude dopřávat čerstvé ovoce.**

Co se skrývá v čokoládě

■ **Americká spotřebitelská organizace Consumer Reports (CR) se zamýšlí nad benefity konzumace mléčné čokolády. Její výživové hodnoty porovnává s tmavou čokoládou s vysokým obsahem kakaa. CR uznává, že se sice nejedná o nejzdravější potravinu, umírněná konzumace ovšem neškodí. Mléčná čokoláda má dokonce méně kalorií než hořká čokoláda se sedmdesátiprocentním obsahem kakaa, na druhou stranu ovšem obsahuje více cukru.**

© Alan Barnardshaw / Fotolia

■ **Jak ukazují výsledky testu rakouské spotřebitelské organizace Verein für Konsumenteninformation, ani vysoký obsah kakaa u čokolády nemusí být zárukou kvality. V pěti z 20 testovaných vzorků sedmdesátiprocentní čokolády bylo nalezeno nadlimitní množství minerálních olejů, jež jsou potenciálními karcinogeny. Nežádoucí látky se do čokolády dostaly pravděpodobně z potisku na obalu.**

Našly se v hořké čokoládě Mercii i J.D. Gross Ecuador, vyráběné pro diskontní řetězec Lidl, tedy v čokoládách známých i českému spotřebiteli. Zatímco Lidl přislíbil nápravu, Storck, výrobce čokolády Mercii se proti výsledkům testu ohradil a svůj výrobek označil za zcela bezpečný.

Zachycení v síti

■ **Server Consumerist přináší znepokojivé informace pro uživatele aplikace a taxislužby Uber. Její pracovníci zcela ignorovali veškerá nařízení**

o zacházení s osobními údaji a jejich zabezpečení, jakýkoliv spolupracovník tak měl volný přístup k datům a klientů, v reálném čase mohl sledovat i jejich pohyb. Někteří zaměstnanci toho zneužívali například ke špehování svých expartnerů. Společnost pak podle svých bývalých pracovníků na oznámení návštěvy inspektorů reagovala hromadným mazáním dat a ničením zařízení.

■ **Ve Velké Británii se množí případy nepoctivých nabídek práce. Zatímco v roce 2015 zaznamenala britská policie 380 kauz s podvodnými nabídkami zaměstnání, o rok později to bylo více než 1200. Nejčastěji se jedná o podvody s vybíráním záloh předem či o klasické praní špinavých peněz přes účet oběti, nepoctivci jsou ovšem stále vynalézavější. Někteří například nevyžadují zálohy, pro bližší informace ovšem nutí zájemce o pracovní pozici volat na vysoce zpoplatněnou telefonní linku. Jiní zase cílí na zájemce z jiných zemí a platbu předem maskují jako poplatky zařízení pracovního víza či jiných administrativních činností.**

Za co mohou antibiotika

■ **Zatímco ve světě se množí případy výskytu odolných superbakterií a s antibiotiky se nejen v živočišné výrobě plýtvá, situace v České republice je podle Státní veterinární správy takřka bezproblémová. Případy, kdy se v mase najdou rezidua antibiotik, nepřekračují desítky ročně. Ve většině se pak za posledních pět let našla pouze jednou. Pokud už se antibiotika v mase našla, na vině nebylo jejich nadužívání. Zemědělec pouze nechal příliš brzo porazit kus, který se léčil antibiotiky, a jejich rezidua tělo nestihlo vyloučit.**

■ **Výzkum odborníků z Ohio State University dokazuje, že na některých**

amerických farmách se vyskytla prasata s vrozenou imunitou vůči antibiotiku karbapenemu, tedy látky, která se využívá při léčbě infekcí superbakteriemi. Maso z nich se však pravděpodobně nedostalo do obchodů. Imunita se u prasat vyvinula zřejmě kvůli podávání příbuzné látky – cefotiofu. Toto antibiotikum bývá prasatům podáváno po narození, samcům pak po kastraci. U prasat navíc imunitu způsobil plasmid, tedy část DNA, která může migrovat a šířit svou informaci i do bakterií. Hrozil tak vznik bakterie odolné vůči veškerým antibiotikům.

„Jablečné“ patálie

■ **Španělská spotřebitelská organizace OCU kritizuje společnost Apple za reklamu, která vychvaluje voděodolnost nového iPhone 7 a ukazuje jeho používání v bazénu.** V reklamním spotu chybí ovšem jakákoliv zmínka o tom, že pokud se do přístroje dostane voda, spotřebitel přichází o záruku. Přístroj by opravdu měl být do jisté míry voděodolný, v obchodních podmínkách však společnost Apple uvádí, že záruka se nevztahuje na poškození způsobené vodou či jinou tekutinou. OCU proto volá po stažení klamavého reklamního spotu.

■ **Francouzská spotřebitelská organizace UFC Que Choisir si posílala na neoriginální nabíječky k produktům společnosti Apple.**

Jen tři výrobky, tedy pouhé jedno procento testovaných vzorků, skutečně fungovaly a bylo s nimi možné přístroj bezpečně nabít. 22 výrobků se během testování poškodilo, 12 pak dokonce představovalo riziko úrazu elektrickým proudem. Spotřebitelé by se podle francouzské organizace měli vyhnout podezřelým levným nabíječkám z asijské produkce. Nekvalitní padělky se prodávají například v blistru či igelitovém obalu, zatímco originál je k sehnání výhradně v krabičce. Pokud se spotřebitel setká s nabíječkou či konektorem v jiné barvě, než je bílá, může si být taktéž jistý, že se jedná o neoriginální příslušenství nížší kvality.

Pro děti jen to nejlepší

■ **Norská spotřebitelská organizace Forbrukeradet Taenk kritizuje výrobce „chytřá“ panenky My Friend Cayla a robota i-Que.** Tyto výrobky totiž nelegálně nahrávají konverzace dítěte s hračkou. Navíc v nesrozumitelně psaných obchodních podmínkách si jejich výrobci vyhrazují právo nahrávky uchovávat, sdílet se třetími stranami a užívat je pro cílení reklamy. Zabezpečení zasláných dat je přitom nedostatečné, obchodní podmínky výrobce pak vysloveně protiprávní a neetické. ET proto spustila celosvětovou kampaň za cílem varovat rodiče před nákupem těchto hraček, které odposlouchávají děti a z nahrávek těží marketingová data.

■ **Italská spotřebitelská organizace Altroconsumo kritizuje výrobce sušeného kojeneckého mléka.** V něm se mohou najít i potenciální karcinogeny 3-monochlorpropan-1,2-diol) a estery glycidolu. Zákon přitom jejich množství a výskyt v produktech pro děti mladší tři let nijak nereguluje. Podobné škodlivé látky vznikají při zpracování rostlinných olejů, jež jsou jednou z přísad dětské výživy. Ve vítězi testu se tyto látky

našly pouze ve stopovém množství, další dvě mléka ho obsahovala více, italská organizace je však vyhodnotila za nevhodná pro děti do tří měsíců věku. Zbýlých deset vzorků ovšem v testu neobstálo. ✗

spotrebitele.dtest.cz

Portál přináší aktuální zprávy ze zahraničí i z České republiky. Jeho smyslem je nabídnout informace, které se v médiích obvykle neobjevují a které přispívají k lepší orientaci v oblasti spotřebitelské problematiky. Články jsou přehledně tříděny podle sledovaných kauz, nejčastějších problémů, zákonů, institucí a spotřebitelských organizací.

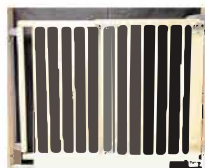
Informační servis

Nebezpečné výrobky

Databáze nebezpečných výrobků na www.dtest.cz/ nebezpečne-vyroby nabízí pravidelně aktualizované informace o rizikovém zboží mnoha kategorií od potravin až po automobily. Na uvedené stránce je možné přihlásit se k odbírání novinek e-mailem. Zde vám přinášíme výběr nebezpečných výrobků určených pro děti.

U každého výrobku uvádíme tyto informace:

1. typ/číslo modelu
2. upřesňující popis
3. riziko
4. popis nebezpečí
5. země původu
6. čárový kód

Geuther bezpečnostní zábrana pro děti „Schwenk-Türschutzgitter“

1. zboží č. 273; 68-109 cm, nature, série: K-NR 1-1381-121500
2. Dřevěná zábrana na dveře, která se upevňuje šrouby. Manuální zajišťovací systém, výška 83 cm, nastavitelná šířka od 68 do 109 cm. Zabalená v kartonové krabici. Svolání se týká pouze série stanovené výše, ale číslo lze najít pouze na plastovém sáčku s doplňky k instalaci. Pokud nejsou uživatelé schopni identifi-

kovat sériové číslo, mohou zábrany vrátit také.

3. udušení, uškrcení
4. Otvory mezi tyčkami bezpečnostní zábrany jsou příliš velké, lezoucí dítě by jimi mohlo protáhnout tělo a zablokovat si takto hlavu. Při snaze dostat se ven by mohlo dojít k dýchacímu potížení nebo k uškrcení. Zábrana má vystupující rohy (šedé části uzamykacího systému a uprostřed bezpečnostní zábrany), kde by se mohlo zachytit dětské oblečení a hrozí uškrcení. Nálepka na zábraně se snadno oddělí a děti by ji mohly vložit do úst, takže hrozí udušení.
5. Německo
6. neznámý

Babyland dětská ohrádka „Ogradica Viki“

1. zboží č. 1022
2. Bílomodrá skládací ohrádka se sítí, rozměry 120x82x75 cm.
3. udušení, zranění
4. Ohrádka není dostatečně vysoká a dítě může přelézat a utrpět pád a zranění. Okraj ohrádky není odolný vůči kousání a dítě může odkousnout nebo odtrhnout malé kousky pěnového materiálu a hrozí udušení. Navíc jsou otvory na vnější straně ohrádky. Když si

dítě hraje v její blízkosti, může do otvorů vložit hlavu a hrozí uškrcení.

5. Srbsko
6. 3853920010225

Giolan dívčí pantofle

1. model: 81910-2
2. Bílostříbrné pantofle pro malé dívky. Na pantoflích jsou korálky ve tvaru květin a větvičky s korálky uprostřed. Obal: kartonová krabice. Velikost 22.
3. udušení
4. Malé ozdobné prvky (korálky) lze snadno oddělit. Dítě by je mohlo vložit do úst a udusit se.
5. Čína
6. neznámý

Huancai kuličky absorbující vodu „Water Crystal“

1. XIAOYINGXIONG
2. Zvětšující se červené kuličky k dekorativním účelům. Průměr 4 mm, obal – modrý celofánový sáček.
3. zranění

4. Kvůli svému charakteristickému tvaru, barvě a velikosti by mohly být výrobky považovány za potravu (bonbóny). To by mohlo vést děti k tomu, aby je vložily do úst a cucaly nebo spolklily. Při kontaktu s tekutinou se kuličky zvětší a hrozí vážné zablokování trávicího traktu.

5. Čína
6. 6942532966666

QCDEF dětské plavky

1. položka č.: 7118 – plavky – slipy 2. položka č. 570 – plavky – boxerky
2. 1. Dětské plavky se šňůrkou u pasu. Na obrázku mají auta nebo komiksové postavy. 2. Dětské plavky s obrázky auta “Mc Queen” a s různými nápisy vpředu. U pasu je šňůrka.
3. zranění
4. Výrobek představuje nebezpečí zranění kvůli šňůrce u pasu, která se může při různých aktivitách zachytit za předměty.
5. Čína
6. neznámý

Womar dětské nosítko „Baby carrier – Spring“

1. N13 Zaffiro
2. Dětské nosítko zabalené v kartonové krabici.
3. zranění
4. Popruhy spojující nosítko s tělem nosiče by se mohly snadno odpojit. Hrozí, že dítě z nosítka vypadne.
5. Polsko
6. 5902745020419

King Toy's solární plastová květina „Flower“

1. SU-32-LR
2. Plastová květina v květináči napájená solární energií a obsahující magnet. Zabalená v blistru.
3. zranění
4. Výrobek může snadno prasknout a uvolnit malý magnet s vysokým indexem magnetického toku. Pokud dítě magnet spolke společně s dal-

šími kovovými prvky, mohou se tyto části k sobě přitáhnout a způsobit zabíjení nebo perforaci trávícího traktu.

5. Čína
6. neznámý

Diset sada na malování „pinta con esponjas“

1. ref. 63631 (sada 151221TG), 63632 (sada 150729TG), 63454 (sada 150713TG) a 63456 (sada 151126TG)
2. Kartonová krabice se čtyřmi kelímkami barvy, osmi houbičkami a osmi listy papíru.
3. chemické
4. Zelená barva obsahuje karcinogenní arzen (naměřeno 1,38 mg/kg).
5. Španělsko
6. 8410446636312

Tahací hračka

1. zboží č. 5102
2. Hračka se čtyřmi koly, vyrobená z tvrdého plastu různých barev. K hračce je připevněn provázek určený k tahání. Na zadní straně hračky je pětidílná

- skládačka (se psem a hodinami uvnitř). Hračka je zabalena v plastové síťce.
3. udušení, uskrtení
4. Hračka může snadno prasknout, čímž se uvolní malé části (ručička hodin, jedna noha a ocas psa). Hrozí, že děti vloží tyto části do úst a uduší se. Provázek k tahání hračky je příliš tenký a dlouhý, což může vést k omotání kolem dětského krku a k uskrtení.

5. Ukrajina
6. 4820065651025

Coppenrath – Die Spiegelburg hudební krabička „Spieluhr-Dose BabyGlück“

1. zboží č. 11721
2. Kovová hudební krabička jasných barev s kovovou klikou s plastovým držadlem. Připevněný štítek, bez obalu.
3. chemické
4. Množství niklu uvolněného z kliky hračky je příliš vysoké (8,6 µg/cm²/týden). Nikl je silně dráždivý a může způsobit alergické reakce, pokud je v přímém delším kontaktu s kůží.
5. Hongkong
6. 4029753117212

Zařazení výrobku do evropské databáze rychlého varování neopravňuje českého spotřebitele rovnou k odstoupení od uzavřené kupní smlouvy. Jinak řečeno, pokud zjistíte, že máte některý z nebezpečných výrobků uvedených v databázi doma, nestačí jej odnést do obchodu a požadovat okamžité vrácení peněz. Pokud jste ovšem přesvědčeni, že je výrobek nebezpečný, je možné uplatnit reklamaci, případně také podat podnět českým dozorovým orgánům, což je v případě spotřebního zboží nejčastěji Česká obchodní inspekce a v případě potravin Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Teprve tyto úřady mohou výrobek závazně označit za nebezpečný a nařídít nějaká opatření, například stažení výrobku z českého trhu. Je-li výrobek takto označen za nebezpečný, prodejce by reklamaci vyhovět měl.

AS flétna – hračka „Disney – Mickey Mouse ClubHouse“

1. 6010-11132, 00815
2. Flétna – hračka zabalená v kartonovém obalu.
3. poškození sluchu
4. Hladina akustického tlaku je příliš vysoká. Dítě, které si s hračkou hraje, by mohlo utrpět dočasnou ztrátu sluchu.
5. Čína
6. 5203068111328 ✗

Chci výhodnější energie

www.ChciVyhodnejšiEnergie.cz

Chcete vědět, kolik byste mohli ušetřit změnou dodavatele elektřiny či plynu? Čas se krátí, registrovat se můžete do 15. února.

Do naší letošní hromadné změny dodavatelů energií se již zaregistrovaly desítky tisíc českých domácností. Přidejte se také, registrace je nezavazná. Účast v kampani je jednoduchá, bezplatná, bezpečná a registrace je otevřená všem spotřebitelům. Řekněte o tom svým přátelům, příbuzným a známým! Čím více domácností se zapojí, tím lépe. Více účastníků posiluje naši pozici v jednáních o co nejvýhodnější cenu a podmínky dodávek elektřiny a plynu.

Proč je to výhodné?

Lepší cena

Hromadná změna dodavatele je založena na jednoduchém principu: čím více lidí se zapojí, tím silnější vyjednávací pozici mají, a tím lepší podmínky dodávek elektřiny a plynu mohou získat. Když dodavatelé vědí, že soutěží o balík mnoha tisíců zákazníků, jsou motivováni

nabídnout dobrou cenu, aby je získali pro sebe.

Lepší podmínky

Nejde nám pouze o cenu. Stejně důležité je pro nás pomoci spotřebitelům vyjednat férové obchodní podmínky s dodavateli energií. Ty nebyvají k zákazníkům právě vstřícné, mezi časté nešvary patří například vysoké smluvní pokuty za předčasné ukončení smlouvy, skryté poplatky či automatické prodlužování smluv na dlouhá období. Každý dodavatel, který se chce zúčastnit aukce, musí přijmout naše podmínky, jejichž cílem je ochrana spotřebitele.

„Super akce, jednoduchý převod, žádné problémy, ušetřeno dost peněz. Díky dTestu jsem neměl obavy z toho, že něco přehlédnu, nebo že něco (nějaké podmínky, apod.) nebude v pořádku. Toto pochlídá dTest za nás.“

*Honza N.,
účastník aukce v roce 2016*

Šetříte čas i nervy

Vyznat se v nepřehledném množství nabídek, porovnat cenu s konkurencí a najít pro sebe nejvýhodnější produkt je pro běžného smrtelníka velmi obtížné a časově náročné. Jen málokdo si dokáže sám spočítat, kolik skutečně při daném tarifu

zaplatí. Pro většinu lidí je tudíž obtížné zhodnotit, jestli se jim změna dodavatele vyplatí. Navíc se obávají velké administrativní náročnosti a tak situaci neřeší. S námi je to jednodušší – vysoutěžíme za vás nejvýhodnější nabídku, vypočítáme vám možnou úsporu a zařídíme přechod k novému dodavateli.

Jak probíhá aukce?

Online aukce, z níž vzjede vítězná nabídka, se za účasti notáře odehraje již 16. února. V loňském

„Zajímavá zkušenost, která se vyplatí, jediné takovéhle akce mají šanci pohnout s cenami směrem dolů. Doporučuji všem.“

*Milan S.,
účastník aukce v roce 2016*

ročníku aukce trvala největších 18 hodin, takže jsme se ten den moc nevyspali, až do ranních hodin jsme sledovali online přenos průběhu aukce. Padlo v ní celkem 140 příhozů a podařilo se vysoutěžit nejnižší cenu na trhu. Doufáme, že i letos budeme stejné

© SHUTTERSTOCK/ANDREW NEWMAN / FOTODISK

Kde získáte více informací?

Navštivte www.ChciVyhodnejšiEnergie.cz a prohlédněte si záložku „Nejčastější dotazy“. Nebo napište na energie@dtest.cz. Naše kontaktní linka 272 272 271 je vám k dispozici každý všední den mezi 9–17 hod.

„Vše proběhlo bez komplikací, připraveno to bylo na 100%. Úspora na elektrické energii činí cca 20%, což je zajímavé vzhledem k faktu, že moje domácnost elektrinou topí i ohřívá vodu.“

*David V.,
účastník aukce v roce 2016*

úspěšní. Aukce se mohou zúčastnit všichni aktivní dodavatelé elektřiny a plynu působící v České republice. Podmínkou je, že předem souhlasí s řadou důležitých kritérií. Zavází se například k tomu, aby v aukci nabízeli smlouvy na jeden rok bez automatického prodloužení, v nichž nebudou skryté poplatky a poplatky při řádném ukončení smlouvy. Podmínkou účasti bude dále například zajištění kvalitního zákaznického servisu. Dodavatelé budou během aukce předkládat své nabídky anonymně. Společnost, která nabídne nejnižší

cenu elektřiny a plynu, se stane vítězem aukce.

Co se bude dít po aukci?

Každému zaregistrovanému spotřebiteli vytvoříme osobní nabídku. Na základě údajů poskytnutých při registraci vyčíslíme potenciální roční úsporu, kterou může dotyčná domácnost očekávat v případě změny dodavatele. Vypočítání takového množství nabídek nějakou dobu potrvá – budeme ji rozesílat v průběhu

„Změna předčila mé očekávání. Úspora je skutečná v mém případě obrovská a jsem velice rád, že šlo najednou řešit elektřinu i plyn. Doporučil jsem již v průběhu mnoha známým, kteří se také zúčastnili a byli spokojeni. Celkově za mě skvělý nápad a provedení. Děkuji.“

*Martin K.,
účastník aukce v roce 2016*

března. Na zvážení nabídky budou mít zapojené domácnosti čas několik týdnů, přičemž ji mohou, ale nemusí využít. Neexistuje žádná povinnost nebo závazek, který by registrované spotřebitele nutil stát se zákazníkem vítězného dodavatele. Kdo se rozhodne pro změnu, vyplní jednoduchý online formulář, který předáme vítěznému dodavateli. Ten pak s novým zákazníkem vyřídí všechny formalty potřebné k uzavření smlouvy.

Na registraci zbývá posledních pár dní

Využijte posledních pár dní a zapojte se i vy, registrace je otevřená do 15. února. Zaregistrovat se můžete prostřednictvím jednoduchého formuláře na webových stránkách www.ChciVyhodnejsiEnergie.cz. K registraci od vás potřebujeme znát jméno a příjmení, e-mailovou adresu a druh energie

Registrace běží do 15. února

Připojte se, je to jednoduché a nezávazné. Vypíšte formulář na webových stránkách www.ChciVyhodnejsiEnergie.cz.

(elektřina, plyn), u nějž byste měli zájem změnit dodavatele. Poté vás požádáme o doplnění některých dalších údajů, například jaký je váš současný dodavatel energie a roční spotřeba energie. Tu najdete na posledním ročním vyúčtování za energie. Kompletní vyplnění registračního formuláře je velmi důležité proto, abychom vám dokázali přesně vypočítat výši možné úspory. Pokud máte na své jméno vedeno více odběrných míst, je potřeba vyplnit registrační formulář pro každé z nich zvlášť. Také možná úspora bude vypočtena pro každé odběrné místo zvlášť. ✕

Dříve, než přišel konec roku 2016, vyšla ve sbírce zákonů trojice nových potravinářských vyhlášek. Jedna upřesňuje označení na obalech a dvě zbylé nově upravují mléčné výrobky a koření. Zavádí se v nich řada změn, které se promítnou i do složení některých potravin.

Od 1. ledna 2017 získala souloví „česká potravina“ zcela konkrétní význam. Už dříve zákon o potravinách určil, že od Nového roku se tak smějí označit pouze výrobky, které zcela, anebo z určité části pocházejí z českých surovin. Kompletně české musejí být jednosložkové produkty, například hrách, med nebo víno. U potravin obsahujících vícero surovin se vyžaduje minimálně 75% podíl tuzemských ingrediencí. Nová vyhláška č. 417/2016 Sb. navíc zavádí speciální logo, kterým se mohou české potraviny označit.

Není to však jediná změna. Další přijdou letos v červenci a nejzajímavější z nich je rozšíření seznamu „zakázaných“ slov na obalech. V současné době se na obalu, až na vybrané vý-

jimky, nesmějí objevit slova „živý“, „čerstvý“, „přírodní“, „domácí“ a „racionální“. S počátkem letních prázdnin navíc přibude zákaz neodvodeného vytváření dojmu, že je potravina „vhodná pro děti“ a „dietní“. Taková označení budou vyhrazena potravinám určeným pro zvláštní výživu.

V létě z obalů zmizí i slovo „dia“. Hlavním důvodem je fakt, že každý diabetik potřebuje specifickou dietu, kterou mu musí doporučit jeho lékař, a ne každá potravina označená slovy „dia“ je pro něj vhodná.

Řecký jogurt z české kotliny

Od 1. ledna 2017 vstoupila v účinnost i vyhláška č. 397/2016 Sb., která nově upravuje celou oblast mléčných výrobků, tuků a zmrzlin. Z velké části zůstává vše

při starém, vyhláška však reaguje na vývoj trhu a zavádí nové výrobky. Nově se do vyhlášky dostala například definice pařeného syra nebo prášku k výrobě zmrzliny. O své místo v tabulkách naopak přišlo selské mléko.

Zřejmě nejzajímavější změnou je nová definice řeckého jogurtu a jogurtu řeckého typu. Ty se u nás prodávají již delší dobu, ale dosavadní předpis je nijak neupravoval. Od ostatních je nyní bude odlišovat nikoliv tučností, ale vyšší obsah bílkovin (nejméně 5,6 %).

Popis řeckého jogurtu v české vyhlášce ale původně u Řeků narazil. Potravinářské vyhlášky se totiž musejí, dříve než úředně vyjdou na svět, ohlásit v Evropské unii a Řekové při té příležitosti vznesli protest. Nelíbilo se jim, že náš předpis dovozoval označení

„řecký jogurt“ bez ohledu na zemi původu. S podmínkami se musel autor – ministerstvo zemědělství – vypořádat. Nakonec tak české mlékárny budou smět vyrábět „řecký jogurt“ i nadále, ale zákazníci se budou muset z obalu dozvědět skutečnou zemi původu. Tato nová pravidla budou účinná od července letošního roku.

Novinky mezi kořením

Poslední z trojice nových předpisů je vyhláška č. 398/2016 Sb. upravující koření, jedlou sůl, dehydratované výrobky, ochucovadla, studené omáčky, dresinky a hořčici. Účinná bude od 1. července letošního roku. Také tato vyhláška reaguje na vývoj trhu, což je patrné zejména na rozšíření kořenářské části. V souvislosti s lednovým testem pepře můžeme dodat, že nová vyhláška rovněž objevila dva nové druhy pepře – pepř sečuánský a nově i pepř červený a růžový jako plod pepřovce. Tím však rozšíření nekončí. Svou kolonku a s tím i související požadavky nově dostala i citronová tráva, máta, pažitka nebo listy koriandru.

Nás potěší zejména změna v určování kvality mleté papriky. Nově bude stanovena podle barvivosti vyjádřené stupnicí ASTA. Zavedená minima jsou pro lahůdkovou papriku 80, pro sladkou 60 a pro páliovou a gulášovou 40. Mimochodem, všechny námi loni testované sladké papriky (dTest 4/2016) by novým požadavkům vyhověly. ✕

Test

Párky bez strojně odděleného masa

Rozšířený názor říká, že pokud chcete kvalitní potraviny, musíte si připlatit. Zdá se to být pochopitelné – větší podíl kvalitnějších surovin se na ceně musí projevit. Jak se však postavít k výrobkům, které jsou podle složení kvalitní a patří k těm levnějším? Koupili jsme 15 různých druhů párků, u jejichž výběru nás zajímaly jen dvě věci – co nejnižší cena a absence separátu ve složení. Bohužel i tentokrát jsme odhalili klamání zákazníků. Většina vzorků však přinesla dobré zprávy – i mezi levnějšími potravinami lze najít velmi slušné.

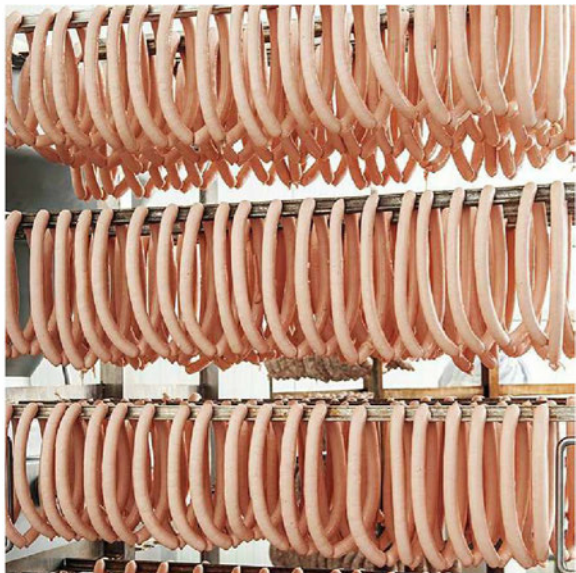
dobrá rada

Při výběru párků by nás měl nejvíce zajímat obsah masa. Na cenu se nelze příliš spoléhat. Například v našem testu činil rozdíl mezi vzorky s nejvyšším a nejnižším obsahem masa necelé 2 Kč/kg.

Celkovým vítězem všech chemických a senzorických zkoušek se staly Kaufland/K-Classic Videňské párky (dobře, 119,50 Kč/kg), které zároveň nabízejí i nejlepší poměr mezi cenou a kvalitou. Nejvyšší obsah masa deklarovaly i obsahovaly Penny Market/Rezníkův talíř Jemné párky (dobře, 114,50 Kč/kg).

Na posledních příčkách se umístily Kostelecké uzeniny Frankfurtské párky a Schneider Vepřové párky. Oboje dostaly nedostatečné známky. Prokázalo se totiž, že obsahují nedeklarované strojně oddělené maso.

Kolik masa za málo peněz?

Histories párků

Párek má za sebou poměrně dlouhou cestu vývoje. Uvádí se, že párkům podobné výrobky znali již ve starém Řecku. Za kolébku současných párků můžeme považovat německý Frankfurt, kde jejich historie sahá až do 15. století, přičemž první zapsaný recept pochází z poloviny 18. století.

Dlouhou dobu byly párky regionální specialitou, do širšího okolí je bylo možné vyvážet jedině v chladných měsících. Konkurenční nevýhodou se podařilo odstranit v polovině 19. století, kdy se párky začaly zavařovat v nálevu do sklenic. Tak s nimi bylo možné obchodovat bez ohledu na počasí i mezi kontenty.

Zásadním milníkem se stal začátek 19. století, kdy se ve Frankfurtu vyučený řezník Johann Georg Lahner přestěhoval do Vídně a od roku 1805 začal párky vyrábět i tam. Párky získaly v rakouské metropoli velkou popularitu a s vídeňským přívlastkem ve jméně se úspěšně rozšířily i do našich končin.

Když je chuť na něco teplého a není čas vařit, párky často zachraňují situaci. Ani v takovém „nouzovém“ případě bychom však neměli podcenit jejich výběr. Možných hledisek pro volbu je celá řada. Rozhodovat se můžeme podle druhu obsaženého masa a vybrat si lze i podle vlastní chuti. Pozornosti by nemělo uniknout ani celkové složení. Významnou roli při volbě hraje bezesporu i cena.

My jsme pro náš test zvolili přístup poučeného milovníka párků všeho druhu, který ví, že kvalitní uzenina by nemusela a v řadě případů dokonce ani nesmí obsahovat separát, a který nechce platit více, než je nutno. Nakoupili jsme párky, které podle obalů neobsahovaly strojně oddělené maso a zároveň stály méně než 180 Kč/kg.

Mezi nejlevnějšími „masovými“ párky se nám sešla pestrá mezinárodní společnost vídeňských, frankfurtských, spíšských i jiných párků, které se prodávají pod privátními značkami obchodních řetězců i pod jmény velkých výrobců. Všechny jsme nechali důkladně otestovat, přičemž jsme se věnovali především použitelnému masu a případnému klamání zákazníků. A došlo samozřejmě i na ochutnávku.

Víc než jen minimum

Nejdůležitější částí zkoušek bylo měření obsahu masa a prověřování případného klamání. V úvodu bychom se ještě mohli zmínit o podílech masa deklarovaných na etiketách. Do našeho výběru se dostaly párky různých druhů včetně těch, na které česká vyhláška č. 69/2016 Sb. klade speciální kvalitativní nároky (více si o nich můžete přečíst na straně 15). Jedním ze základních požadavků je minimální podíl masa, který se v závislosti na druhu párku pohybuje mezi 50 až 60 %.

Potěšilo nás, že se v podstatě žádný z výrobců s předepsaným minimem nespokojil a někteří nabízejí párky i výrazně masitější. Můžeme například zmínit Vídeňské párky z Globusu, které mají stanoveného minimálního 55% podíl masa slibují 87 %, nebo jemné párky značky Řezníkův talíř deklarující 90 % masa, ačkoli podle vyhlášky by stačilo jen 50 %.

Spíněné sliby

Podíl masa laboratoř prověřila výpočtovou metodou, kdy se z několika naměřených parametrů dopočítá obsah „průměrného“ masa. Situace byla tentokrát trochu složitější, jelikož polovina

párků obsahovala kombinaci masa vepřového a hovězího, v případě Pochoutkových párků značky Baroni z Lídlu doplněnou navíc krutím. V těchto smíšených případech bohužel není možné určit přesné podíly jednotlivých druhů, hodnocení jsme tak prováděli na základě celkového množství všech druhů masa.

Hodnotili jsme podle zásady čím více, tím lépe. V šesti případech se zjištěný obsah masa vyšplhal nad 90 %, přičemž vůbec nejlepší hodnocení si odnesly jemné párky značky Řezníkův talíř (94,8 % masa). Nejspořivější, co se masa

Jak testujeme

podrobný postup testu párků najdete na www.dtest.cz/parky-bez-separatu

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení párků

obsah masa 40 %
senzorické hodnocení 35 %
obsah tuku 15 %
deklarace 10 %

Speciality v našem testu

Videňský párek se vyrábí z vepřového, hovězího, případně telecího masa, všechny tři druhy najednou však obsahovat nemusí. Použití jakéhokoli masa strojně odděleného je zakázáno. Minimální množství masa je 55 % a maximálně mohou obsahovat 40 % tuku.

Jemný párek se připravuje z vepřového a hovězího masa, separát je vyloučen. Podíl masa nesmí být nižší než 50 %, tučnost může být nejvýše 35 %. Lahůdkový párek se rovněž vyrábí z vepřového a hovězího masa bez separátu. Obsah masa musí být alespoň 50 %, podíl tuku nejvýše 35 %. Od předchozích druhů se liší chutí a vzhledem, ze kterých by mělo být patrné použití papriky.

Spíšský párek je na rozdíl od předchozích chráněn o něco přísněji, používá evropskou ochranu jako zaručená tradiční specialita. V předpisech tak najdeme celou recepturu. Vyrábět se smí pouze na Slovensku a v České republice. K přípravě se používá směs hovězího a vepřového masa, pochopitelně rovněž bez strojně odděleného masa, a důležitá je mletá paprika. Obsah masa se pohybuje okolo 80 %, tučnost může být nejvýše 28 %. Typické je pro něj plnění do skopových střívek. Jeho vlastností je barva, chuť po paprice a výrazná šťavnatost.

Debrecinský párek se v našem testu sice neobjevil, ale v české vyhlášce své místo má. Celkem by měl obsahovat nejméně 60 % masa hovězího, vepřového, případně telecího. Použití separátu je vyloučeno. Od ostatních párků se odlišuje viditelnou mozaikou tukových zrn a většími kousky koření. Na vzhledu i chuti by měla být patrná použití paprika. Obsah tuku v něm nesmí přesáhnout 30 %.

tyče, byli v Kosteckých uzeninách při přípravě Videňských párků pro řetězec Tesco. V nich jsme naměřili 66,2 % masa, musíme však podotknout, že to je zcela v souladu s údaji na etiketě a bohatě jsou tím splněny i požadavky kladené na vídeňské párky vyhláškou. Ostatně na problémy s dodržením případně předepsaného minimálního obsahu masa jsme nenarazili nikde.

S poctivostí nejdál dojdeš

Složení bez separátu pro nás bylo důležitým kritériem výběru. Pochopitelně nás zajímalo, zda se přesto v nejlevnějších párcích separát neobjeví. Strojně oddělené maso, ať drůbeží, či jiné, se podle evropské legislativy nezapočítává do celkového obsahu masa a na etiketě vždy musí být uvedeno samostatně. Navíc je pro všechny párky definované vyhláškou použití separátu tabu.

Hledání strojně odděleného masa není snadný úkol. Chemicky se tváří jako běžné maso, prozradit jej však mohou zbytky kostí, které se do něj při výrobě dostávají (více si o ní můžete přečíst v článku na straně 20). Jejich přítomnost naznačuje jednak možnost vápničku, po obarvení se na řezu párku také dají spočítat kostní úlomky.

V případě, že je obsah vápníku vyšší než 200 mg/kg a zároveň se ve 12 řezech nalezne v přepočtu více než 1,5 úlomku na 1 cm², lze konstatovat, že výrobek obsahuje separát. V našem testu se tato uševěčující kombinace objevila ve dvou případech a oběma – Frankfurtským párkům od Kosteckých uzenin a Vepřovým párkům značky Schneider z Masokombinátu Plzeň – vynesla nedostatečné celkové hodnocení.

Kromě odhalování separátu jsme se pustili i do pátrání po nedeklarované drůbeží a sójové bílkovině. Sója se neprokázala v žádném vzorku, což bylo trochu překvapivé, protože Morliny Berlinky Classic a Jemné párky značky Řezníkův talíř ji deklarovaly ve složení. Drůbeží bílkovinu laboratoř odhalila pouze v Pouchoutkových párcích Baroni. To však bylo v nejlepší pořádku, protože obsahují i krutí maso.

Pozor na kyselé bláto

Druhou nejvýznamnější zkouškou byla ochutnávka. Vždyť k čemu by byl sebestačí párek, kdyby si na něm člověk nepochutnal?

Hodnotní se vzhled, chuť s vůní a konzistence, a to jak zahuštěna, tak

po ohřátí. Při senzorickém hodnocení jsme rovněž museli zohlednit, že vedle sebe stojí párky různého charakteru. Abychom mohli vyhodnotit jak jemné vídeňské, tak pikantní spíšské párky, hledali jsme u nich obecně preferované znaky a obecně uznávané závady.

Každý párek by měl mít pravidelný tvar a hladký či vrásčitý neporušený čistý povrch. Na řezu se očekává masově růžová barva, s výjimkou spíšského párku, u něhož se předpokládá barva po paprice. U všech druhů by měl být obsah jemně vypracován, připouští se drobná pórovitost a přítomnost drobných kolagenních zrn. Konzistenčně by měl párek být pružný, na skusu šťavnatý, křehký a střívkem by mělo křupnout. Chuť musí být samozřejmě příjemná, po čerstvé uzenině, přiměřeně slaná a kořeněná. U spíšského se očekává pikantní chuť po paprice.

Za vady se považují opačné vlastnosti, například nepravidelný deformovaný tvar, netypická nebo nestejnorodá barva povrchu či jeho povrchové znečištění. Žádoucí nejsou ani skvrny, neúplné uzavření střívků nebo mechanické porušení. Špatné dílo se pozná podle hrubší struktury, větších pórů, dutinek a velkých kolagenních částic. Vyloučeny jsou kostní úlomky, chrupavky a nestejnorodá a netypická barva včetně cizího zabarvení či skvrn.

Konzistence by neměla být příliš tuhá a ani měkká, mazlavá, nebo dokonce blátivá. Chybou je i praskání střívků při ohřevu, stejně jako jeho přílišná tuhost nebo tloušťka.

Nedobrá párek si asi umí představit každý, v řeci odborných výrazů by neměl mít prázdnotu, mldou, zatuchlou, starou, nakyslou, štiplavou nebo cizí chuť. Obdobná charakteristika platí i pro vůni.

V porovnání s měněním obsahu masa dopadlo senzorické hodnocení hůře, na velmi dobrou známku žádný ze vzorků nedosáhl. Nejvyšší skóre získaly K-Classic Vídeňské párky z Kauflandu, u kterých jako jediných hodnotitelé vyzdvihli jejich dobrou chuť. U zbylých párků se v chuti našly nedostatky, ať už šlo o cizí příchuti, nebo o nevyváženou slanost a kořeněnost. Nejhorší – s dostatečnou – vyšly z ochutnávky Schneider Vepřové párky. Hodnotitelé jim vytýkali zejména netypickou chuť a blátivou konzistenci.

Tukové odhady

Důležitým ukazatelem kvality je obsah tuku. Pro „vyhláskové“ párky jsou stanoveny jeho maximální hodnoty, u ostatních pak výrobci musejí dodržet vlastní deklarace na obalech. V současné době již drtivá většina potravin musí mít tabulku výživových hodnot a obsah tuku by měl odpovídat uvedenému číslu. V tučnosti jsme žádný zádrhel nenašli. Zjištěná množství

Obsah masa byl určen výpočtovou metodou z analytických hodnot obsahu kolagenu, vody, tuku, popela a bílkovin. Množství vody bylo stanoveno gravimetricky po vysušení vzorku. Obsah popela byl stanoven gravimetricky. Množství bílkovin bylo zjišťováno Kjeldahlovou metodou, množství kolagenu bylo stanoveno fotometricky. Obsah tuku byl zjištěn gravimetricky po extrakci ze vzorku.

Průkaz použití separátu se provedl na základě zhodnocení obsahu vápníku a počtu kostních úlomků. Obsah vápníku byl stanoven emisní spektrometrií s indukčně vázaným plazmatem. Počet kostních úlomků byl počítán na 12 fezech obarvených alizarínovou červení.

Přítomnost drůbeží a sójové bílkoviny byla v obou případech ověřena biochemickou metodou ELISA za použití testovacích souprav pro stanovení příslušných druhů bílkoviny.

Senzorické posouzení proběhlo v souladu s ČSN 56 0032. Devět hodnotitelů známkovalo jednotlivé parametry – chuť a vůni, vzhled a konzistence – od jedné do pěti. Jednička představovala typické a pěťka zcela nestandardní vlastnosti. Všechny parametry byly hodnoceny zastupujícími a po ohlase. Vzhled na fezu se primárně posuzoval ve studeném stavu, konzistence a chuť zase zejména po ohřátí.

vyhovovala jak předpisovým, tak deklarovaným hodnotám. Nejlibovější byly Pochoutkové párky značky Baroni s 15% obsahem tuku. Naopak nejmenší (32,4%) byly jemné párky značky Rezníkův talíř.

V několika případech, například u Tesco Videňských párků nebo u Chodura Videňských páreků, si můžete všimnout značného rozdílu mezi deklarovanou a zjištěnou tučností. To je dáno tím, že jsme vzorky do testu nakupovali v době, kdy tabulky ještě povinné nebyly, proto jsme zjištěný obsah tuku museli v některých případech porovnat s informací o maximálním možném obsahu tuku. Až do srpna

loňského roku to byl povinný údaj, který však díky setrvačnosti na některých obalech najdeme dodnes. V podstatě nefká (a nefká), kolik tuku výrobek reálně obsahuje, ale kolik by mohl obsahovat.

Musí to tam být?

V poslední části testu jsme se podívali i na celkové složení uvedeného na obalech a hledali v něm ingredience, bez kterých by se kvalitní párek mohl a měl obejít. Zaměřili jsme se na deklarované použití rostlinných bílkovin, vlákniny a škrobu. Všechny tyto přísady se mohou používat jako zlevňující suroviny a nahrazovat samotné maso. Hlavní funkcí všech tří skupin je vázání přebytečné vody a tím i stabilizace výrobku. Sójová bílkovina navíc může v uzeninách vytvářet podobnou texturu jako svaľové bílkoviny.

Mimo to jsme sledovali i deklarovanou přítomnost vybraných éček, která jsou z našeho pohledu zbytečná – zvyrazovačů chuti a barviv. Mezi první skupinou jsme kromě glutamanu sodného [E 621], guanylanu sodného [E 627], inosinátu sodného [E 631] a ribonukleotidů [E 635] zahrnují i kvasnicový extrakt, který je na výše zmíněné látky velmi bohatý. Barvivo jsme nacházeli jedině – košenílku [E 120].

Šest výrobků – K-Classic Videňské párky, Dulano Lahůdkové párky, Schneider Selection Spišské párky, Globus Videňské párky, Billa Spišské párky a Frankfurtské párky od Kosteckých uzenin – dokázalo, že lze vyrábět i bez pomoci jakékoliv ze sledovaných „pomůcek“. Dobrou zprávou bylo i zjištění, že jsme nenašli žádný výrobek, který by obsahoval všechny sledované přísady najednou. Trochu předběhneme – takové párky můžete najít mezi nejlevnějšími druhy se separátem, kterým se věnujeme v navazujícím článku.

Masité informace

Do hodnocení informací na obalu jsme zařadili i správnost deklarace obsahu masa. S jedinou výjimkou, Videňských párků z řeznické výroby řetězce Globus, laboratoř našla vyšší obsah masa, než jaký uváděly etikety, za což si zasloužily velmi dobrou známku. U párků z Globusu se našlo masa méně, ovšem s přihlédnutím k nejistotě měření stále šlo o vyhovující výsledek.

Zarážející byl rozdíl mezi skutečností a uvedenou hodnotou u Videňských

párek premium značky Krásno. Měly obsahovat 65% masa, měřením se u nich zjistilo 93,9%. Paradoxně i v těchto případech bychom měli říci, že deklarace neodpovídá realitě. Držíme se však zásady, že nepravdivá informace ve prospěch zákazníka není klamáním.

Další sledovanou „přisadou“ bylo používání 65% masa, měřením se totiž považuje za jednu ze složek a jako takový se uvádí do seznamu ingrediencí. V podstatě jsou u párků tři možnosti. První, tradiční a nám sympatičtější, je plnění do přírodních skopových nebo vepřových střev. Tím se pyšnílok celkem šest výrobků, mezi nimi i oboje spíšské párky. Ty jsou evropsky chráněnou záručenou tradiční specialitou a skopové střítko je pro ně povinné.

Zbylých devět párků výrobci naplnili do jedlých kolagenových střívek. Ta se vyrábějí z hovězích kůží, z nichž se chemicko-mechanickým způsobem získává pojivová bílkovina kolagen, následně vytvářovaná a tvarovaná do podoby střívka. Teoreticky by se nabízel ještě třetí možnost – nejedlé, u párků nejčastěji plastové střítko, které se před konzumací odstraňuje. S tím jsme se však u testovaných párků bez separátu nesetkali. ✗

Test Párky bez strojně odděleného masa

párky bez strojně odděleného masa

	Kaufland/ K-Classic Videňské párky	Lidl/ Dulano Lahůdkové párky	Penny/ Reznikův talíř Jemné párky	Krásno Videňské párky Premium	Schneider Selection Spíšské párky	Chodura Videňské párečky
cena (Kč)	59,90	69,90	22,90	26,30	28,90	39,90
hmotnost (g)	500	500	200	200	175	260
cena za 1 kg (Kč)	119,80	139,80	114,50	131,50	165,10	153,50
celkové hodnocení	dobře 75 %	dobře 74 %	dobře 72 %	dobře 71 %	dobře 70 %	dobře 70 %
obsah masa	velmi dobře 83 %	velmi dobře 89 %	velmi dobře 93 %	velmi dobře 91 %	velmi dobře 92 %	velmi dobře 82 %
deklarovaný / zjištěný obsah masa (%)	80 / 87,9	81 / 91,8	90 / 94,8	65 / 93,9	80 / 94,4	70 / 87,2
průkaz sójové bílkoviny	x	x	x	x	x	x
průkaz drůbeží bílkoviny	x	x	x	x	x	x
prokázána přítomnost strojně odděleného masa	x	x	x	x	x	x
senzorické hodnocení	dobře 68 %	dobře 64 %	dobře 64 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 47 %	dobře 63 %
vzhled	o	+	++	++	o	+
konzistence	++	+	o	o	o	+
chuť	+	+	+	o	o	+
obsah tuku	dobře 71 %	dobře 67 %	dobře 62 %	dobře 67 %	dobře 68 %	dobře 69 %
deklarace	dobře 70 %	dobře 65 %	uspokojivě 40 %	uspokojivě 50 %	dobře 70 %	uspokojivě 45 %
dodržení deklarovaného obsahu masa	++	++	++	++	++	++
deklarované použití rostlinné bílkoviny / škrobů / vlákniny	x / x / x	x / x / x	✓ / ✓ / x	x / x / ✓	x / x / x	x / ✓ / x
deklarované použití látek zvýrazňujících chuť a vůni / barviv	x / x	x / x	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x	✓ / ✓
přirodní sůl	✓	x	✓	x	✓	x
informace						
použitý druh masa	vepřové	vepřové	vepřové	vepřové	vepřové, hovězí	vepřové
obsah tuku deklarovaný / zjištěný (%)	22 / 20,1	26 / 26,2	35 / 32,4	30 / 25,6	28 / 24,9	40 / 22,8
země původu	Česká republika	Německo	Česká republika	Česká republika	Česká republika	Česká republika
výrobce	Ponnath Rezníční místři, s.r.o., Sušice	Sutter GmbH, Německo	Masokom- binát Plzeň s.r.o., Plzeň	MP Krásno, a.s., Valašské Meziříčí	Masokom- binát Plzeň s.r.o., Plzeň	Beskydské uzeniny, a.s., Frýdek-Místek
datum spotřeby	18/11/2016	16/11/2016	18/11/2016	23/11/2016	19/11/2016	18/11/2016

klíč:

++	+	o	-	---
velmi dobře 100-80 %	dobře 79-60 %	uspokojivě 59-40 %	dostatečně 39-20 %	nedostatečně 19-0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Celkové hodnocení je limitováno prokázanou přítomností strojně odděleného masa a rovněž horším než uspokojivým senzoričným hodnocením.

Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

Globus Videňské pářky	Lidl/ Pikol Vepřové pářky	Morliny Berlinky Classic	Lidl/ Baroni Pochoutkové pářky	Steinhauser Jemné pářky výběrové	Tesco Videňské pářky	Billa Spišské pářky	Kostecké uzeniny Frankfurtské pářky	Schneider Vepřové pářky
139	22,90	39,90	65,60	62,10	49,90	69,90	49,90	33,90
1000	200	250	500	550	300	420	300	300
139	114,50	159,60	131,20	112,90	166,30	166,40	166,30	113
dobře 69 %	dobře 64 %	dobře 63 %	dobře 61 %	dobře 61 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 51 %	nedostatečně 10 %	nedostatečně 10 %
dobře 76 %	velmi dobře 82 %	dobře 73 %	dobře 69 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 54 %	dobře 76 %	nedostatečně 10 %	nedostatečně 10 %
87 / 82,4	83 / 87,1	71 / 80,3	75 / 77	56 / 69,2	65 / 66,2	80 / 82,3	75 / 93	85 / 98,4
x	x	x	x	x	x	x	x	x
x	x	x	✓	x	x	x	x	x
x	x	x	x	x	x	x	✓	✓
dobře 64 %	uspokojivě 44 %	uspokojivě 56 %	uspokojivě 52 %	dobře 62 %	uspokojivě 46 %	dostatečně 39 %	uspokojivě 54 %	dostatečně 38 %
+	o	o	+	+	+	o	+	+
o	o	o	o	o	o	o	o	—
+	o	o	o	+	o	—	o	—
dobře 65 %	dobře 67 %	dobře 70 %	dobře 76 %	dobře 72 %	dobře 74 %	dobře 71 %	dobře 67 %	dobře 69 %
dobře 70 %	dobře 60 %	uspokojivě 40 %	uspokojivě 45 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 45 %	dobře 70 %	dobře 65 %	dobře 60 %
—	++	++	++	++	++	++	++	++
x / x / x	x / x / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	x / ✓ / x	x / ✓ / ✓	x / x / x	x / x / x	x / x / x
x / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	x / x	x / x	✓ / x
✓	x	x	✓	x	x	✓	x	x
vepřové, hovězí	vepřové	vepřové	krůtí, vepřové, hovězí	vepřové, hovězí	vepřové, hovězí	vepřové, hovězí	vepřové, hovězí	vepřové
30 / 28,4	28 / 26,2	23 / 21,5	25 / 15	35 / 18,8	36 / 16,8	28 / 20,9	28 / 25,4	25 / 22,6
Česká republika	Polsko	Polsko	Polsko	Česká republika	Česká republika	Slovensko	Česká republika	Česká republika
Globus ČR, k.s., Praha	Animex Foods Sp. z o.o., Polsko	Animex Foods Sp. z o.o., Polsko	Zakład Przetwórstwa Mięsnego Sława Sp. z o.o., Polsko	Steinhauser, s.r.o., Tišnov	Kostecké uzeniny a.s., Kostelec	Půchovský masový přemysel a.s., Slovensko	Kostecké uzeniny a.s., Most	Masokom- binát Plzeň s.r.o., Plzeň
11/11/2016	4/12/2016	18/11/2016	18/11/2016	18/11/2016	19/11/2016	25/11/2016	15/11/2016	22/11/2016

* vítěz testu
 © výhodný nákup

Informační servis

Párky za pár kaček?

Mají své pevné místo v obchodech, na talířích i v rolích. Někteří se jim snaží vyhýbat, jiní upřednostňují cenu, za kterou jsou k dostání. Ta se v průměru pohybuje okolo 90 korun. Řeč je o párkách z drůbeže separátu.

Pokud párky patří mezi vaše oblíbené položky v jídelníčku, možná už jste vyzkoušeli celou jejich škálu. A taky jste zjistili, jak významně se od sebe mohou lišit. Zatímco v testu na předchozích stranách jsme se zaměřili na analýzu kvalitnějších, čistě masových párků za nízkou cenu, v našem obalovém srovnání skončili ty úplně nejlevnější, tedy drůbeží párky zcela bez masa nebo s jeho malým množstvím.

V českých obchodech jsme objevili celkem 13 výrobků, které tomuto popisu odpovídaly. Jejich cena za jeden kilogram se pohybovala zhruba od 40 do 140 korun. Chtěli jsme zjistit, jak se mezi sebou liší a co v nich můžeme nalézt.

Je třeba si přiznat, že za minimum peněz nelze očekávat mnoho muziky. Na druhou stranu, vyšší cena automaticky vyšší kvalitu také nezaručí. V nejdražších drůbežích párkách se separátem v našem srovnání, tedy v Javorových z Kosteletckých uzenin (139 Kč/kg), se můžete setkat se 40 % drůbežního a 8 % vepřového separátu spolu s blíže neurčeným množstvím masa. Oficiálně bezmasé Kuřecí koktejlové párky z dílny DZ Klatovy se 64 % drůbežního separátu stojí zhruba 96 korun za kilogram. Kuřecí párky Schneider uvádějí podíl masa 5 % a separátu 57 %, kilogram jsme pořídili za bezmála 40 korun. Jiné, kde lze vysledovat korelaci s cenou, je použití jedlého střívků. Ty nejlevnější párky zkrátka musíte vždy oloupat.

Pokud vám záleží na tom, kolik za párky platíte i co se v nich ukrývá, nezbyvá než se spolehnout na informace z obalu a vyhodnotit, zda jsou hodny vašich peněz. U párků z řady

těch nejlevnějších drůbežích je ke čtení složení potřeba i jistá dávka odhadování.

V párkách odpad být nesmí

Do nejlevnějších párků používají výrobci drůbeží strojně oddělené maso, lidově zvané separát. Nejde o nic nezákonného ani skandálního, strojně oddělené maso česká legislativa nezakazuje a výrobci jej na obalech uvádějí, separát se však podle evropského nařízení nesmí započítávat (a ani nezapočítává) do celkového obsahu masa ve výrobku.

© Foto: T2 / Fotolia

Pojďme si nejprve říct něco o tom, co to strojně (nebo mechanicky) oddělené maso je, protože jej nezdíka provází temná aura. Pokud rádi připravujete vývar a používáte k tomu kuřecí trup, který zbyde po naporcování, případně kuřecí kostry se zbytky masa nakupujete u řezníka, máte poměrně jasnou představu, jak vypadá vstupní surovina pro drůbeží separát. Oproti přesvědčení některých spotřebitelů do něho nepatří hlavy ani běháky (pachýty) či kůže z krku. Přesné definice a hygienickým požadavkům na strojně oddělené maso se věnuje evropské nařízení č. 853/2004. V nové vyhlášce č. 69/2016 Sb. se píše, pro které párky je separát přípustný (kuřecí párek jemný, drůbeží debrecinský, drůbeží vídeňský párek) a pro které zakázaný (viz box na straně 15).

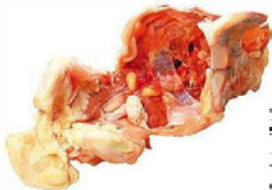
Sójový bob – jednou levný, jindy drahý

S trochou ironie můžeme potvrdit, že když do párků nepijde drůbeží separát a obsah zůstane jen na sóje, cena za takový produkt se překvapivě nesníží, právě naopak. Důkazem jsou například bezmasé (a bezseparátové) Sunfood Tofu Párky a Kalma Sójové párky.

První se skládají z tofu (tedy vysrážené sójové bílkoviny), mouky, oleje, koření a soli za 215 Kč/kg. Druhé mají ve složení na prvních místech uvedenou vodu, sójovou bílkovinu, olej a pšeničnou bílkovinu. Navíc jsou druhé nejspíše, obsahují 2,5 % soli.

I v případě párků ze sóji jde o vysoce zpracovanou potravinu, která zcela neublíží, ale o zdraví není nemůže být příliš řeč.

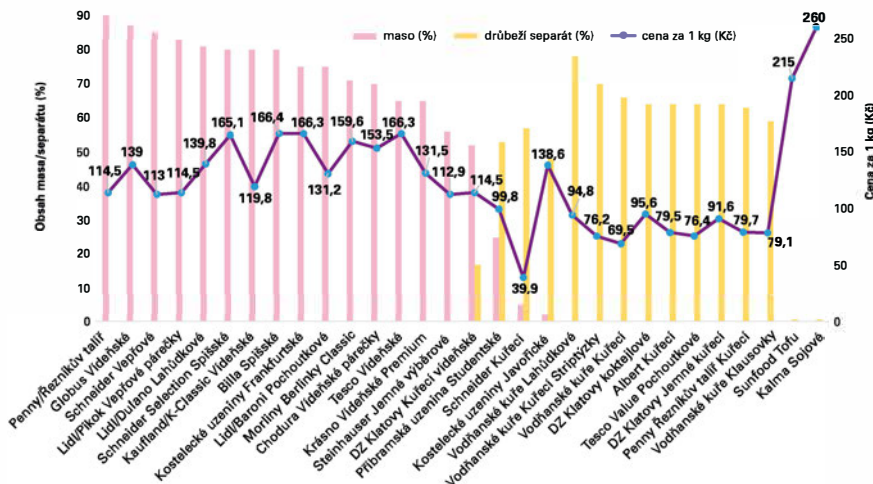
Není v možnostech průmyslové výroby nechat maso z kosti odskrabovat ručně, proto se zpracovávají celé kostry spolu s chrupavkami a požitky masa v přístroji, takzvaném separátoru. V něm se surovina protlačuje skrze síto, které zachytí kosti nebo jejich úlomky a propustí pouze měkké tkáně. V závislosti na tom, jak kvalitní maso je, protože jej nezdíka provází temná aura. Pokud rádi připravujete vývar a používáte k tomu kuřecí trup, který zbyde po naporcování, případně kuřecí kostry se zbytky masa nakupujete u řezníka, máte poměrně jasnou představu, jak vypadá vstupní surovina pro drůbeží separát. Oproti přesvědčení některých spotřebitelů do něho nepatří hlavy ani běháky (pachýty) či kůže z krku. Přesné definice a hygienickým požadavkům na strojně oddělené maso se věnuje evropské nařízení č. 853/2004. V nové vyhlášce č. 69/2016 Sb. se píše, pro které párky je separát přípustný (kuřecí párek jemný, drůbeží debrecinský, drůbeží vídeňský párek) a pro které zakázaný (viz box na straně 15).

© Foto: T2 / Fotolia

Obsah masa / separátu vs. cena

Výsledkem separace je hmota, která připomíná mleté maso, respektive masovou pastu, podle toho, která z metod se při výrobě použije. V obou případech však výsledek pozbyvá charakteristické masové struktury. Vedle svalových a pojivových tkání může párek obsahovat také kostní dřeň, případně jemné kostní úlomky. Pro pořádek ještě dodejme, že strojně oddělené maso nemusí být nutné drůbeží. V masné výrobě se však používá nejčastěji.

Relativní kvalita

Strojně oddělené maso alias separát považují výrobci za kvalitní surovinu, byť jde o náhražku masa a jak jsme již zmiňovali, do celkového obsahu masa se nezapočítává. Její použití však pomáhá z drůbeže zpracovat maximum, a navíc umožňuje výrobu masných výrobků i za ceny v průměru kolem 90 Kč za kilogram. To je důvod, proč

v nejlevnějším drůbežím páрку nemůžete očekávat maso. Nutriční hodnoty separátu jsou údajně blízké hovězímu. Má vyšší podíl kolagenu, který se při tepelném zpracování mění v želatinu a tím napomáhá soudržnosti výrobku. Jak je však z tabulky patrné, i separát je surovina, která něco stojí a kterou vytěšňují ještě levnější rostlinné

náhražky. Rozdíl v obsahu strojně odděleného masa u bezmasých párků může být až 20 procentních bodů.

Když na řadu přijdou rostliny...

V párcích a dalších masných výrobcích nezřídka figurují i další živočišné složky, jako jsou kuřecí a vepřové kůže či sádlo, které jsou důležité pro jejich

tip dTestu

Bylo by velkou iluzí kupovat jakékoli párky s tím, že jde o zdravé jídlo. Párky z obchodů jsou průmyslově zpracované potraviny a můžete se u nich setkat s konzervanty, barvivy, škroby, dochucovadly a náhražkami nebo doplňky masa. Jakákoliv přirozenost původní suroviny zůstává v dál. Je na nás, zákaznících a spotřebitelích, jestli budeme upřednostňovat masné výrobky s masem, nebo separátem. Zda budeme kupovat ty s řadou éček nebo jen s jejich minimem či bez nich, nebo zda se raději párkům vyhneme. Pravdou zůstává, že párky s obsahem strojně odděleného masa (separátu) odrážejí požadavky zákazníků na nejlevnější „masový“ produkt.

Informační servis Párky za pár kaček?

➕ Párky se strojně odděleným masem

	DZ Klatovy Kuřecí videňské párky	Píbramská uzenina Studentské párky	Schneider Kuřecí párky	Kostecké uzeniny Javořické párky originál	Vodňanské kuře Lahůdkové párky	Vodňanské kuře Kuřecí párky Stripťáky	Vodňanské kuře Kuřecí párky
cena (Kč)	22,90	49,90	39,90	49,90	19,90	25,90	13,90
hmotnost (g)	200	500	1000	360	210	340	200
cena za 1 kg (Kč)	114,50	99,80	39,90	138,60	94,80	76,20	69,50
obsah masa (%)	52	25	5	neuvezeno	0	0	0
použitý druh masa	kuřecí	vepřové	vepřové	hovězí	X	X	X
obsah drůbežního separátu (%)	17	53	57	48 ¹⁾	78	70	66
obsah tuku (%)	17	10	27	14	14	20	20
obsah bílkovin (%)	12	12	16	11,8	15	13	12
použité rostlinné bílkoviny	hrachová	sójová	sójová	X	X	X	X
použité škroby	nespecifikovaný škrob, guma guar	bramborový	bramborový, guma guar	bramborový, guma guar	bramborový, guma guar	bramborový	bramborový, guma guar
použitá vláknina	bambusová, ovesná bez lepek	X	X	X	X	X	X
zvýrazňovače chuti	glutaman sodný	glutaman sodný	X	glutaman sodný	X	X	X
barvivo	X	X	X	X	X	košenila	X
obsah soli (%)	2	2,3	2,3	2,6	2,1	1,5	1,6
jedlé střívkó	✓	✓	X	✓	✓	X	X
výrobce	Vodňanská drůbež, a.s., Vodňany	Zeman maso – uzeniny a.s., Praha	Masokombinát Plzeň s.r.o., Plzeň	Kostecké uzeniny a.s., Kostelec	Vodňanská drůbež, a.s., Vodňany	Vodňanská drůbež, a.s., Vodňany	Vodňanská drůbež, a.s., Vodňany
datum spotřeby	5/1/2017	23/1/2017	17/1/2017	13/1/2017	10/1/2017	11/1/2017	22/1/2017

vysvětlivky:

✓ ano X ne

Při shodném obsahu strojně odděleného masa (drůbežního separátu) jsou výrobky řazeny podle abecedy.

¹⁾ drůbeží separát 40%, vepřový 8%

konzistenci a chuť. Kromě nich však lze narazit na pojmy jako sójová, hrachová nebo obilná bílkovina. Jednou z jejich významných „předností“ je, že při jejich použití není do párky potřeba přidávat tolik masa... nebo separátu. Nejčastěji se nejspíš setkáte s bílkovinou ze sóji. Má podobu prášku nebo granulátu. Vedle toho, že jde o surovinu, která je levnější než maso, má pro výrobce i technologické výhody. Dobře například váže tuk a vodu, což výrobu párků bez masa usnadňuje a ovlivňuje jejich chuť i konzistenci. Stále častěji

se v masné výrobě používá sójová bílkovina na úkor obilné, protože je levnější. Pšeničná navíc způsobuje onemocnění tenkého střeva (celiakii) a alergie. U párků v naší tabulce se vedle sójové a ovesné ještě objevuje bílkovina hrachová. Celkem si jimi ke snižování nákladů pomáhají výrobci sedmi druhů párků.

Čím ještě „dohnat“ maso?

Ve složení se často lze setkat se škroby a vlákninou. Někde je druh škrobu specifikovaný (bramborový nebo

© wehmann / fotolia

Albert Kuřecí párky	DZ Klatovy Jemné kuřecí párky	DZ Klatovy Kuřecí koktejllové párky	Tesco Value Pochoutkové párky	Penny Řezníkův talíř Kuřecí párky	Vodňanské kuře Kuřecí párky Klausovky
15,90	22,90	23,90	64,90	23,90	26,90
200	250	250	850	300	340
79,50	91,60	95,60	76,40	79,70	79,10
0	0	0	0	0	0
X	X	X	X	X	X
64	64	64	64	63	59
19	17	18	19	16	20
11	11	12	11	12	12
hrachová	hrachová	hrachová	hrachová	X	X
nespecifikovaný škrob	nespecifikovaný škrob, guma guar, xantan	nespecifikovaný škrob, guma guar	nespecifikovaný škrob	bramborový, guma guar	bramborový, guma guar
bambusová, ovesná bez lepků	bramborová	bramborová	bambusová, ovesná bez lepků	X	X
glutaman sodný	glutaman sodný	X	glutaman sodný	kvasničný extrakt	X
košenila	košenila	košenila	košenila	X	X
2	1,9	1,9	2	1,9	1,6
X	X	✓	X	X	X
Drůbežářský závod Klatovy a.s., Klatovy	Drůbežářský závod Klatovy a.s., Klatovy	Drůbežářský závod Klatovy a.s., Klatovy	Drůbežářský závod Klatovy a.s., Klatovy	Vodňanská drůbež, a.s., Vodňany	Vodňanská drůbež, a.s., Vodňany
10/1/2017	10/1/2017	9/1/2017	18/1/2017	21/1/2017	10/1/2017

Dvoji kvalita, alergeny zůstávají

Osm párků ve sklenici nizozemské značky Lupack dostanete v českých obchodech za zhruba 43 korun.

Přepočteme-li cenu na kilo, výdoud na 239 korun. Kdybychom chtěli přispěchat s rychlým vysvětlením, řekneme, že k ceně samotných párků musíme připočíst i jejich trvanlivost a obal, který lze opětovně použít. Dvě třetiny nizozemských párků z českého trhu tvoří kuřecí a vepřový separát.

V Německu se pod stejnou značkou prodávají ve sklenici pouze párky s názvem 5 Bockwurstchen. Samotné párky váží 150 gramů a jejich cena je 95 centů, po přepočtení dostaneme cenu zhruba 175 korun za kilogram. Jsou tedy levnější, a navíc obsahují 70 % vepřového masa. Co mají oba výrobky mimo jiného společné, je použití kontroverzního azobarviva E 155 (hněd HT), jehož použití je v Unii značně omezeno. Může způsobovat alergické reakce a je nevhodné pro děti.

kuřecí), jinde ne. Původ vlákniny lze vysledovat vždy. Používá se například bambusová nebo bramborová. Jejich úlohou je vázat ve výrobku vodu, želírovat a dodávat potravině strukturu. Díky své schopnosti bobtnat zvyšují tyto látky její stabilitu podobně jako guma guar, která rovněž nechybí ve většině sledovaných drůbežích párků. Právě škrobů a vlákniny ve výrobcích pravděpodobně přibývá na úkor strojně odděleného masa.

Přidávání náhražek v podobě rostlinných bílkovin, nastavování vlákninou

a zahušťování škroby nebo moukou je důsledkem toho, že v produktu chybí maso nebo je ho v něm velmi málo. Není proto divu, že spolu s nimi vstupují do hry i přídatné látky. Párek je třeba udržet pohromadě a často je potřeba mu dodat chuť – toho se docílí přidáváním zvýrazňujících látek, jako je například glutaman sodný či kvasničný extrakt. My jsme je objevili u sedmi výrobků.

Není neobvyklé, že se výrobci snaží vyladit zdání „masovosti“ barvivy. I my jsme našli u pěti výrobků

problematické uzenářské barvivo košenila (párky značek DZ Klatovy, Albert, Tesco Value a Vodňanské kuře Striptýzky). Toto barvivo, které se skrývá pod kódem E 120, je povoleno pro vybrané kategorie potravin a jen v omezeném množství. Citlivým jedincům může způsobovat alergické reakce. Bez zajímavosti není, že nejlevnější párky v našem srovnání (Scheider Kuřecí párky, 40 Kč/kg) se obešly jak bez dobarvování, tak bez dochucování. ✗

Test

Bělicí zubní pasty

Výrobci vymýšlejí stále nové způsoby, jak spotřebitele přimět ke koupi té či oné zubní pasty. Kromě těch, které slibují zvýšenou péči o citlivé zuby nebo nemocné dásně, jsou na trhu bohatě zastoupeny i pasty s bělicím účinkem. Obaly těchto výrobků často avizují hollywoodský úsměv se zářivě bílými zuby. Zda je to realita, nebo spíše marketingový tah, se dozvíte v aktuálním testu. Do srovnání jsme zahrnuli 13 bělicích a dvě běžné pasty.

Bílý chrup coby

dobrá rada

Pokud se spokojíte pouze s povrchovým projasněním chrupu, mohou vám zubní pasty prokázat dobrou službu. Sáhnete-li po kterémkoli výrobku v testu, měli byste, jak ukázaly naše praktické zkoušky, po měsíci zaznamenat alespoň nějakou redukci pigmentových skvrn. Vítězem testu se stala bělicí pasta **Aquafresh Whitening Intense White** (dobře, 50 Kč/100 ml). Neobrušuje sklovinu, snadno se vymačkává z tuby, má příjemnou chuť a osvěžuje dech. Žádná její soupeřka nedosáhla na lepší než celkově uspokojivé hodnocení hlavně kvůli nelichotivým výsledkům v laboratorních testech. V praxi ale obstálo několik z nich dobře. Nejvíce chvály si od testujících dobrovolníků vysloužily Colgate Total Advanced Whitening (uspokojivě, 62,50 Kč/100 ml), Signal White Now Gold Triple Power (uspokojivě, 148 Kč/100 ml) a klasická pasta Colgate Total Original (uspokojivě, 73,50 Kč/100 ml).

Pokud míváte sny o ztrátě chrupu, měli byste se alespoň podle antického autora Artemidóra z Efesu mít na pozoru. Řecký myslitel totiž ve svém Výkladu snů tvrdí, že zdává-li se člověku o vypadávání zubů, čeká ho brzká ztráta jmění nebo vážné překážky v uskutečňování rozjetých jednání. Výjimkou jsou podle něho dlužníci, pro které sen o vypadnutí zubu znamená, že dluhy brzy splatí. Moderní autoři se naopak shodují na tom, že ztráta chrupu ve snu ohlašuje nečekané bohatství a šťastnou budoucnost. Výklad snů může být úsměvný, hygienu dutiny ústní už ale na lehkou váhu brát nelze.

Pasta hraje vedlejší roli

K ideální péči o zuby je potřeba zubní a mezizubní kartáček nebo dentální nit na čištění mezizubních prostor a zejména soustředění a trpělivost. Pastu na zuby nezmňujeme zcela záměrně, ta je totiž v péči o chrup až tím posledním. Je spíše o doplněk dentální hygieny než o její alfu a omegu, jak se nám prostřednictvím reklam a lákových obalů snaží vsugerovat výrobci. „Nejdůležitější je redukce zubního povlaku, který se odstraní pouze správnou technikou čištění a vhodným kartáčkem. Samotná pasta nehraje při čištění zubů roli,“ uvedla pro dTest dentální hygienistka Sabina Blahová, DiS. z Kyjova (názory dalších odborníků si můžete přečíst v anketě na straně 30).

Pastám však budiž ke cti, že díky fluoridu, který je do nich přidáván už více než sto let, napomáhají hlavně jako prevence zubního kazu. Není to ale trochu málo? Možná si to myslí i někteří výrobci, a tak na obalech i v reklamách slibují hory doly, například ochranu citlivých dásní, rozzaření úsměvu nebo třeba právě bělicí účinky. K těm jsou odborníci poměrně skeptičtí.

„Většina bělicích past v drogeriích je postavena na principu odstranění pigmentu například z pítí kávy, černého a zeleného čaje, kouření. Lidé, kteří tyto pigmenty mají na zubech, vidí po použití pasty efekt světlejšího odstínu. Nejde ale o to, že by se zub vybělil, ale pouze se z jeho povrchu odstraní pigment,“ dodává Blahová.

Křeslo nemusí být pohodlné

Kdo by to ale i přes jisté pochyby nechtěl vyzkoušet? Lákavá je zejména finanční stránka domácího bělení. Za profesionální ošetření u dentálního

hygienika zaplatíte řádově tisíce korun, zato za bělicí pastu nenecháte v obchodě většinou více než pár desítek korun. K tomu je třeba připočíst komfort v podobě pohodlného domácího použití, který řada lidí není ochotna vyměnit za zubatské křeslo a specifický odér v ordinacích dentálních hygieniků.

Výlet do Hollywoodu?

Mají ale bělicí pasty ve srovnání s těmi klasickými skutečně nějaký benefit, jak nás přesvědčují reklamy s aktéry zubními se na nás zářivě bílým hollywoodským úsměvem, nebo jde spíše o marketingový trik, který s realitou nemá nic společného? O tom jsme se rozhodli přesvědčit v testu, do kterého jsme zařadili celkem 15 výrobků, z nichž 13 avizuje bělicí efekt.

Laboratorní test ukázal, že zárazky od bělicích past čekat nelze. Pokud vám ale stačí pouze odstranění vnějšího pigmentu na chrupu a tedy jeho optické zesvětlení, mohou vám prokázat docela dobrou službu.

Zázrak se nekoná

Účinnost past hodnotili nejprve experti v laboratorii. Každý výrobek vyzkoušela skupina 30 dobrovolníků, mužů i žen ve věku 18–65 let. Pastu používali podle svých hygienických zvyklostí po dobu jednoho měsíce.

Chrup každého účastníka byl před začátkem testu i po jeho ukončení vyfotografován (viz foto na následující straně). Bělicí účinky i efekt projasnění hodnotili vizuálně experti. Jejich zjištění asi nikoho moc nepotěší. Zuby podle nich v tomto ohledu vypadaly po měsíčním používání všech testovaných bělicích i klasických past téměř nebo úplně stejně jako před ním.

Alespoň u zářivosti chrupu můžeme přinést pár pozitivních zpráv. Zlepšení bylo podle odborníků patrné u bělicích

1

Jak testujeme

podrobný postup testu bělicích zubních past najdete na www.dtest.cz/belici-pasty

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení bělicích zubních past

odborné posouzení 75 %
praktické zkoušky 15 %
údaje na obalu 10 %

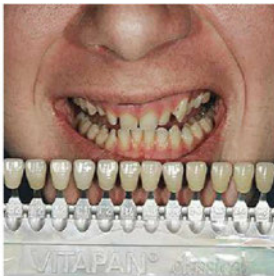
dup?

Historie zubních past

Praprababičku dnešních zubních past používali prý již před asi pěti tisíci lety staří Egypťané. Obsahovala sůl, pepř či másťové listy. Zajímavou ingredienci, a to lidskou moč, aplikovali na zuby staří Římané. Oblíbili si ji proto, že díky obsahu amoniaku údajně přispívá k bělení zubů. To za velkou louží měli jiný recept. Američané v 18. století k čištění zubů používali pastu ze spáleného chleba. Moderní přípravky pro péči o ústní dutinu se objevily až v 19. století, kdy se staly populárními zubní prášky domácí výroby s obsahem křídly, rozdrčených cihel a soli. Okolo roku 1850 spatřila světlo světa první pasta ve formě krému prodávaná ve sklenicích, o asi 50 let později se narodila tuba podobná té, jak ji známe dnes. Od roku 1914 se jako účinná složka prevence proti zubním kazům do zubních past přidává fluorid.

past Aquafresh Whitening Intense White, Blanx White Shock, Clinomyl Whitening, Colgate Max White One a klasického výrobku Colgate Total Original.

Zuby dobrovolníka před začátkem testu.

Kromě srovnání barvy a lesku zubů před a po používání pasty hodnotili odborníci i nežádoucí obrušování skloviny a vitanou schopnost odstraňování skvrn. Tato část testu probíhala na laboratorních vzorcích zubů podle standardizovaných a mezinárodně uznávaných vědeckých metod.

Moc neodírat, prosím

Jak to vypadalo v praxi? V případě posuzování obruš skloviny jsme se inspirovali metodou J. J. Hefferena a vzorky lidských zubů vystavili

Zuby dobrovolníka po třicetidenním používání jednoho z testovaných výrobků.

mírnému radioaktivnímu záření. Poté jsme je v nádobě s tekutinou simulující prostředí úst vyčistili (viz foto přístroje na protější straně). Nakonec jsme v tekutině změřili obsah radiace a tak jsme získali informace o takzvané relativní dentinové abrazivitě (obrušování). Laicky řečeno, zjistili jsme, jak moc daný výrobek může zub „odřít“. Obecně platí, že pokud pasta sklovinu hodně obrušuje (v našem testu výrobky Clinomyl Whitening, Colgate Max White One a Signal White System), může poškodit tvrdé zubní tkáň a celkově chrup více zatěžovat.

Odstraňování pigmentových skvrn jsme testovali podle G. R. Stookeye na zubech skotu. Ve speciálním přístroji jsme je během čtyř dnů znečisťovali směsí běžných původců skvrn (káva, čaj a podobně). Mezi jednotlivými „nájezdy“ měly zuby pauzy simulující běžný denní režim, kdy lidé nepijí ani nejedí nepřetržitě. Poté jsme spektrofotometrem (viz foto na protější straně) zjistili, jak silný povlak se na zubech vytvořil. Nakonec jsme zuby 4 a půl minuty čistili s testovanými pastami a týmž přístrojem změřili, kolik pigmentových skvrn odstranily.

Ideál jsme nenašli

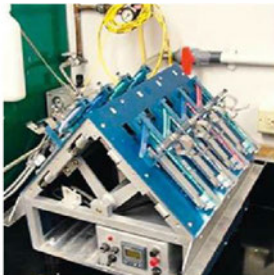
Ideální pasta by měla co nejméně obrušovat sklovinu, zato se ale co nejvíce podílet na redukci pigmentových skvrn. Pastou, která se ideálu nejvíce blíží, je Colgate Max White Expert White. Z hlediska minimálního obrušování skloviny se osvědčily ještě Aquafresh Whitening Intense White, Odol Whitening a Blanx White Shock, ty ale při zkušebním čištění neodstranily tolik skvrn.

© Shutterstock / Fotolia

Spektrofotometr, přístroj zjišťující množství skvrn, které je pasta schopna odstranit.

Laboratorní zařízení pro mechanické čištění zubů při testu obrušování sklovin.

Oda na fluorid

Vítanou složkou zubních past je fluorid, který přispívá k remineralizaci tvrdé zubní tkáně a působí jako prevence zubního kazu. I když se najdou tací, zejména z řad přívrženců přírodní kosmetiky, kteří prosazují používání past bez fluoridu, většina past jej obsahuje.

K obsahu fluoridu se vztahuje evropské nařízení č. 1223/2009 o kosmetických přípravcích a norma ČSN EN ISO 11609. Oba předpisy uvádějí u běžných kosmetických past pro dospělé přípustný obsah fluoridu od 1000 do 1500 ppm (parts per million neboli počet částic na milion). Tomuto požadavku vyhověly všechny pasty až na Blanx White Shock, která obsahuje pouze 890 ppm fluoridu. Spadá tak

spíše mezi pasty určené školákům, u nichž je doporučen obsah fluoridu v rozpětí 500 až 1000 ppm. Těto pasty jsme za obsah fluoridu přítkli nedostačnou známku, všechny ostatní ale obstály velmi dobře.

Protože jsme podezřívaví a chtěli jsme vědět, zda skutečné množství fluoridu odpovídá tomu uvedenému na obale, nechali jsme jej v laboratoři pomocí plynové chromatografie změřit. Výrobky můžeme v tomto směru pochválit. U žádného jsme nezaznamenali významnější odchylku od avizovaného obsahu.

Která nejlépe chutná?

Laboratorní testy jsme jako obvykle doplnili i těmi praktickými. Pro zjištění

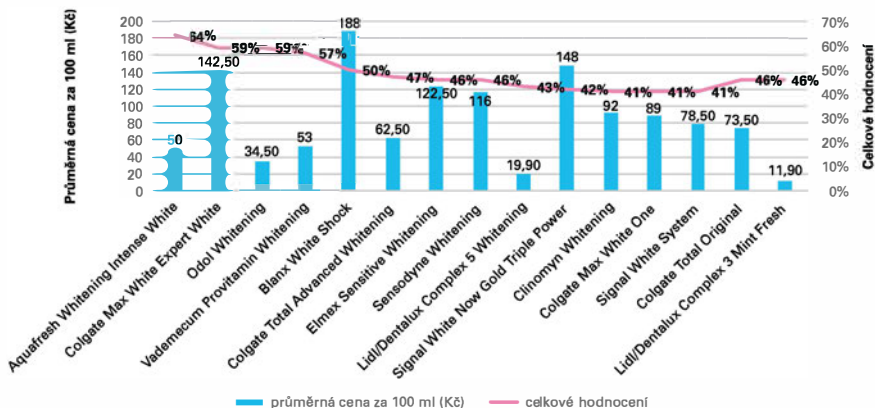
uživatelské přívětivosti jsme 30 dobrovolníků po měsíčním používání pasty požádali o vyplnění dotazníku, v němž měli shrnout své subjektivní pocity a zkušenosti. Vůbec nejvíce si pochvalovali bělicí pastu Colgate Total Advanced Whitening. Snadno se vymačkává z tuby, příjemně chutná a osvěží dech. Z dalších v praxi populárních past můžeme zmínit třeba bělicí Signal White Now Gold Triple Power nebo Sensodyne Whitening či klasickou Colgate Total Original.

V dotazníku testující odpovídali i na to, zda si po měsíčním používání pasty všimli změny barvy či zářivosti zubů a jestli zaznamenali redukci skvrn. Jednotlivé výrobky si v tomto ohledu nemají co vyčítat. Všechny až na jeden obdržely za tyto kategorie v praktických testech uspokojivé známky. To znamená, že testující subjektivním hodnocením – na rozdíl od toho s využitím laboratorních metod – zaznamenali jistý účinek. Výjimkou byla klasická pasta Dentalux Complex 3 Mint Fresh z Lidlu, kterou dobrovolníci ohodnotili pouze dostatečně a dostala od nich i celkové nižší hodnocení.

Na tomto místě je vhodné připomenout, že každou pastu sice používalo mnoho lidí, hodnocení v této části testu je ale subjektivní. A tak třeba výrobek, který chutnal dobrovolníkům v našem testu nejvíce, vám lahodit nemusí. Nebo naopak.

Grafické znázornění celkového hodnocení kvality a ceny zubních past

Test Bělící zubní pasty

bělící pasty

	Aquafresh Whitening Intense White	Colgate Max White Expert White	Odol Whitening	Vademecum Provitamin Whitening	Blanx White Shock	Colgate Total Advanced Whitening	Elmex Sensitive Whitening
objem (ml)	100	75	75	75	75	75	75
průměrná cena (Kč)	50	107	26	40	141	47	92
průměrná cena za 100ml (Kč)	50	142,50	34,50	53	188	62,50	122,50
celkové hodnocení	dobře 64 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 47 %	uspokojivě 46 %
odborné posouzení	dobře 62 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 48 %	uspokojivě 40 %	uspokojivě 42 %
bělící účinky	—	—	—	—	—	—	—
zářivost chrupu	O	—	—	—	O	—	—
obrušování sklovin	++	++	++	+	++	—	—
odstraňování zubních skvrn	O	+	O	+	—	+	+
obsah fluoridu	++	++	++	++	—	++	++
praktické zkoušky ¹⁾	uspokojivě 59 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 54 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 54 %	dobře 67 %	uspokojivě 58 %
bělící účinky	O	O	O	O	O	O	O
zářivost chrupu	O	O	O	O	O	O	O
odstraňování zubních skvrn	O	O	O	O	O	O	O
pocit svěžího dechu	++	++	++	++	+	++	++
chuť	+	+	+	+	+	++	+
textura	+	+	+	+	+	+	+
vymačkávání z tuby	++	+	++	+	+	++	+
údaje na obale	velmi dobře 83 %	dobře 80 %	dobře 72 %	dobře 70 %	uspokojivě 59 %	dobře 71 %	uspokojivě 58 %
informace o výrobci ²⁾	O	+	O	+	O	+	+
instrukce k použití	+	+	O	O	O	+	O
trvanlivost, použitelnost po otevření	++	++	++	++	++	O	O
složení výrobku	++	—	++	—	—	—	—
informace v češtině	++	++	++	++	—	++	++
čitelnost údajů	++	—	++	++	++	++	++
deklarované informace							
obsah fluoridu (ppm) ³⁾	1450	1450	1450	1450	890	1450	1400
bělící efekt ⁴⁾	neuveдено	od 5. dne	neuveдено	od 10. dne	od 1. použití	neuveдено	neuveдено
doporučení ohledně používání	nevhodné pro děti do 7 let	nevhodné pro děti do 7 let	nevhodné pro děti do 6 let	jen pro dospělé	neuveдено	pro děti od 7 let	nevhodné pro děti do 7 let
parabeny	x	x	x	methylparaben	x	x	x
Sodium Lauryl Sulfate ⁵⁾	✓	✓	✓	✓	x	✓	x
potenciální alergen ⁶⁾	limonene	limonene	limonene	eugenol, limonene	benzyl alcohol	limonene	limonene

klíč:

++	+	O	—	—
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.
Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

Sensodyne Whitening	Lidl/ Dentalux Complex 5 Whitening Plus	Signal White Now Gold Triple Power	Clinomyn Whitening	Colgate Max White One	Signal White System
75	125	50	75	75	75
87	24,90	74	69	67	59
116	19,90	148	92	89	78,50
uspokojivě 46 %	uspokojivě 43 %	uspokojivě 42 %	uspokojivě 41 %	uspokojivě 41 %	uspokojivě 41 %
dostatečně 38 %	dostatečně 37 %	dostatečně 36 %	dostatečně 34 %	dostatečně 36 %	dostatečně 34 %
---	---	---	---	---	---
---	---	---	O	O	---
---	---	---	---	---	---
+	+	+	+	++	+
++	++	++	++	++	++
dobře 60 %	uspokojivě 59 %	dobře 62 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 55 %
O	O	O	O	O	O
O	O	O	O	O	O
O	O	O	O	O	O
++	++	++	++	+	++
+	+	+	+	+	+
+	+	+	+	+	+
++	+	++	+	+	+
dobře 77 %	dobře 62 %	uspokojivě 55 %	dobře 73 %	uspokojivě 58 %	dobře 71 %
O	---	O	++	+	++
O	O	+	O	O	+
++	++	---	++	O	---
++	++	---	---	---	---
++	++	++	++	++	++
++	++	O	++	++	++
1400 neuvedeno	1450 neuvedeno	1450 po prvním použití	1450 neuvedeno	1450 po týdnu	1450 po dvou týdnech
není určeno pro děti do 12 let	nevhodné pro děti do 6 let	děti do 6 let pod dohledem dospělého	nevhodné pro děti do 7 let	nevhodné pro děti do 7 let	děti do 6 let pod dohledem dospělého
X	X	X	X	X	X
X	X	✓	✓	✓	✓
X	X	limonene	limonene	limonene	benzyl alcohol

klasické pasty		Colgate Total Original	Lidl/ Dentalux Complex 3 Mint Fresh
75	125	75	125
55	14,90	55	14,90
73,50	11,90	73,50	11,90
uspokojivě 46 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 46 %
uspokojivě 41 %	uspokojivě 42 %	uspokojivě 41 %	uspokojivě 42 %
---	---	---	---
O	---	O	---
---	---	---	---
+	+	+	+
++	++	++	++
dobře 62 %	uspokojivě 53 %	dobře 62 %	uspokojivě 53 %
O	---	O	---
O	---	O	---
O	---	O	---
++	++	++	++
++	+	++	+
+	+	+	+
+	+	+	+
dobře 62 %	dobře 61 %	dobře 62 %	dobře 61 %
+	---	+	---
O	---	O	---
O	++	O	++
++	++	++	++
++	++	++	++
1450 neuvedeno	1450 neuvedeno	1450 neuvedeno	1450 neuvedeno
děti do 6 let pod dohledem dospělého	nevhodné pro děti do 6 let	děti do 6 let pod dohledem dospělého	nevhodné pro děti do 6 let
X	X	X	X
✓	X	✓	X
limonene	limonene	limonene	limonene

● vítěz testu
 ⊗ výhodný nákup

¹⁾ subjektivní hodnocení testujících

²⁾ Hodnotíme, zda jsou na obalu uvedeny údaje o výrobci, konkrétně adresa, telefon, e-mail a webové stránky.

³⁾ parts per million neboli jedna milióntina celku

⁴⁾ Doba používání, po které by podle výrobce měly být na chrupu viditelné změny.

⁵⁾ Péčidlo, které by u citlivějších osob mohlo vyvolat nežádoucí účinky, například zvýšený sklon k zánětlivým v ústech.

⁶⁾ 26 látek, které se v rámci EU považují za potenciální alergen.

Anketa mezi odborníky

Je volba pasty pro čištění zubů vůbec důležitá a jak vybrat tu, která je vhodná právě pro vás? Ptali jsme se odborníků z řad dentálních hygienistek.

Jak důležitá je při péči o zuby volba zubní pasty?

Bc. Kristýna Kohutová, DiS., Beroun: Mnohem důležitější je volba ostatních pomůcek, které bychom měli na ústní hygienu využít. Jedná se o správný výběr zubní kartáčku a mezizubních pomůcek. Volba kartáčku se odvíjí od stavu, ve kterém dutina ústní je. Nepostradatelnou součástí je pomůcka do mezizubního prostoru, volba je opět individuální záležitostí, někdo potřebuje mezizubní kartáčky, jinému stačí nitě.

Kristýna Kubáňová, DiS., Praha: Pasta je pouze doplněk péče o zuby a dutinu ústní.

Sabina Blahová, DiS., Kyjov: Zubní pasta je kosmetický doplněk, k samotnému čištění není potřebná. Nejdůležitější je redukce zubního povlaku, který

se odstraní pouze správnou technikou čištění a vhodným kartáčkem. Samotná pasta nehraje při čištění zubů roli.

Jiřina Adamová, DiS., Pířbram: V péči o dutinu ústní je nejdůležitější vybrat vhodný kartáček, správnou techniku čištění a pravidelně používat mezizubní kartáčky. Až potom přichází výběr zubní pasty.

Lenka Bártlová, DiS., Vsetín: Zubní pasta v dutině ústní slouží na vitamínaci zubů a aby nedocházelo k přenosu infekcí z jedné strany dutiny ústní na druhou, proto je velmi důležité, abychom správně vybírali tyto prostředky podle stavu dutiny ústní. Měli bychom se držet stejného složení zubních past a ústních vod.

Podle čeho bychom si zubní pastu měli vybírat?

Bc. Kristýna Kohutová, DiS., Beroun: Základní výběr je podle věku uživatele. Pasty preventivního charakteru by měly hlavně obsahovat fluor a různé sloučeniny s fluorem. Dělíme je na pasty pro děti do šesti let s obsahem cca 500 ppm (parts per million neboli počet částic na milión), pasty pro děti ve věku

Jak správně pečovat o chrup?

Zuby si čistěte minimálně dvakrát denně, ráno a večer. Nic nezkazíte ani třetím čištěním v poledne.

Množství pasty použité pro jedno čištění by mělo velikostí odpovídat asi jedné kuličce hrášku.

Chrup čistěte krouživými pohyby, tím se čistící vlákna dostanou i do méně dostupných prostor. Každý zub čistěte zvlášť.

Vyčistěte takto vnější, vnitřní i žvýkací plochy zubů.

Zuby byste si měli čistit dvě minuty. Pro efektivní péči o celý chrup si je rozdělte na pomyslné čtvrtiny: horní levá, horní pravá, dolní levá a dolní pravá. Čištěním každé z nich byste měli strávit půl minuty.

Nakonec jemně vyčistěte jazyk a vypláchněte si ústa.

Nezapomínejte po každém použití kartáček omýt pod proudem tekoucí vody. Zbavíte ho tak případných bakterií, které by se v něm jinak mohly utábořit.

Kartáček měňte každé dva až tři měsíce. Pokud jste byli nachlazení nebo měli třeba angínu, vyměňte jej hned.

Dvakrát ročně navštivte zubáře.

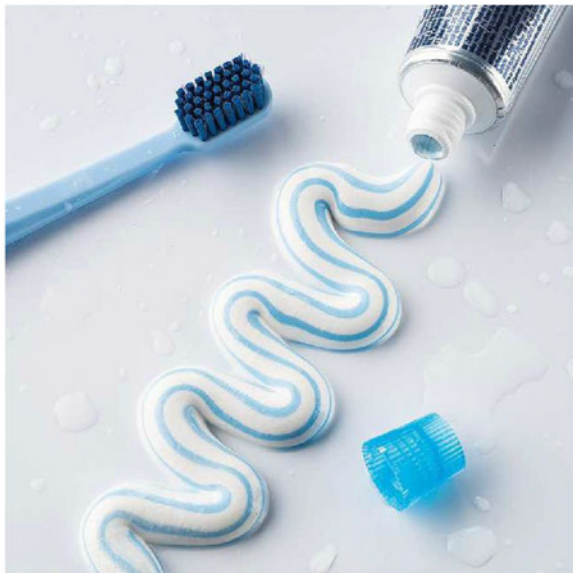
6–12 let s obsahem cca 1000 ppm a pro dospělé s obsahem cca 1450 ppm. Existují ještě preparáty s vyššími obsahy, které ale nejsou určeny k dennímu používání. Dále při volbě pasty rozhoduje, zda máme s něčím v dutině ústní problém. Terapeutické pasty jsou většinou na záněty dásní a z toho vyplývající parodontitidu (onemocnění závažného aparátu zubu, pozn. red.), zápach z úst nebo citlivost zubních krčků. Pokud trpíte dávivým reflexem, volte pastu bez převládající složky SLS (Sodium Lauryl Sulfate).

Kristýna Kubáňová, DiS., Praha: Pasta by měla obsahovat fluoridy, měla by vám být příjemná, nedráždivá a šetrná.

Sabina Blahová, DiS., Kyjov: Pacientům nedoporučuji žádnou konkrétní

© ALICEKubáňová / Fotolia

V lednu jsme na facebookovém profilu dTestu zveřejnili otázky týkající se kritérií pro výběr pasty i zkušeností s těmi bělicími. Odpovědělo nám na ně více než 1300 lidí (z toho 72 procent žen). Volba konkrétní pasty záleží u více než dvou třetin respondentů na deklarovaných účincích. Dalšími kritérii pro výběr jsou cena a značka. Ukázalo se, že 72 procent respondentů aktuálně používá klasickou a 28 procent bělicí pastu. 47 procent osob, které použily různé bělicí pasty v minulosti, uvedlo, že se efekt bělení nedostavil. Naopak 5,5 procent lidí je s účinky bělicí pasty, kterou používá, spokojeno.

běžné. Většina bělicích past v drogeriích je postavena na principu odstranění pigmentu, například z pití kávy, černého či zeleného čaje, kouření. Lidé, kteří tyto pigmenty mají na zubech, vidí po použití pasty efekt světlejšího odstínu – nejde tedy o to, že se zub vybělil, ale pouze se z něho odstranil pigment.

Jiřina Adamová, DiS., Přibram: Já osobně nejsem zastáncem bělicích past. Tyto pasty mívají často vyšší podíl abraziv a při jejich dlouhodobém používání dochází k poškození tvrdých zubních tkání. Bělicí pasty tedy pomáhají odstraňovat ze zubů pigmentace (barviva usazená z kouření, pití čajů, kávy, červeného vína), tedy vlastně zuby pouze čistí od těchto nečistot usazených na zubech. Oproti tomu bělení zubů je chemický proces, kdy bělicí látka proniká dovnitř a mění tak barvu zubu jako takovou.

Lenka Bártlová, DiS., Vsetín: Neznámá, to, že bělicí zubní pasty jsou lepší než ty běžné. Bělicí zubní pasty by se měly nasazovat především pokud má pacient chrup zdravý a nepostihovaný žádným onemocněním, jinak by mohlo dojít ke zhoršení celého zdravotního stavu chrupu. ✗

značku. Jde spíše o rozdělení past – pro děti a dospělé. Pasty jsou označené podle toho, kdo je jejich cílová skupina, a také podle obsahu fluoru. U dětí je obsah menší (okolo 500 ppm) než u dospělých (okolo 1400 ppm). Záleží také na tom, jaké má pacient problémy, někdo má zvýšenou kazivost zubů, někoho trápí citlivost. A i tady narážíme na problematiku, že ne každá značka pomůže každému.

Jiřina Adamová, DiS., Přibram:

V první řadě by měla být pasta chutově příjemná, dále je vhodné, aby obsahovala fluor, který dokáže pomáhat proti vzniku zubního kazu. Zubní pasta by neměla obsahovat velké množství abraziv, aby nedocházelo k poškození tvrdých zubních tkání. Současný trh nabízí velké množství zubních past, a tak lze vybrat vhodnou pastu i pro specifické požadavky. Pasta bez mentolu, pro pacienty užívající homeopatiu, čistě bylinné pasty pro pacienty preferující tuto životní cestu. Je vhodné, aby zubní pasta neobsahovala SLS, což je pěnidlo, které může mít nežádoucí účinky jak na měkké tkáně dutiny ústní, tak i celkově na organismus. Přípravky bez SLS by měli vyhledávat

lidé trpící na afty, případně lidé s kožními problémy.

Lenka Bártlová, DiS., Vsetín: Pokud pacient trpí zánětem dásní, používáme zubní pasty a ústní vody na zánět dásní, ale stejného složení, pokud trpí kazivostí, používají se zubní pasty a ústní vody na podporu sklovin.

Jsou bělicí pasty ve srovnání s těmi běžnými lepší?

Bc. Kristýna Kohutová, DiS., Beroun: Bohužel, bělicí pasty nejsou v ničem lepší. Tyto preparáty se vyskytují na trhu v podobě past či pudrů. Při nevhodném výběru a užití mohou ještě více zhoršit naše problémy. Můžeme docílit tmavších zubů, neboť odřeme sklovinu a pod ní vykoukne tmavší zubovina. Zuby, které byly citlivé, můžou být ještě více, anebo pokud nebyly, tak začnou. Bělicí pasty jsou vhodné spíše pro zdravé zuby silných kuřáků.

Kristýna Kubáňová, DiS., Praha: Netroufám si tvrdit, že by bělicí pasty měly být lepší ve srovnání s těmi běžnými.

Sabina Blahová, DiS., Kyjov: Nedá se říct, že bělicí pasty jsou lepší než

Test

Chrániče zad pro zimní sporty

Přestože jsou chrániče zad známé spíše pod hovorovým označením „páteřáky“, nejde zrovna o trefnou přezdívku. Dobrý chránič totiž musí zabezpečit nejen vaši páteř, nýbrž celou šíři zad. Náš test ukázal, že alespoň základní ochranu nabízejí všechny zkoušené modely a některé jdou v míře ochrany i nad rámec požadavků normy. Jen není radno vždy důvěřovat deklarovaným vlastnostem.

Pojistka pro zimní sporty

d**dobrá rada**

V letošním testu zvítězil **Dainese Flexagon Waistcoat Man** (velmi dobře, 5200 Kč). Společně se svým dámským protějškem **Dainese Flexagon Waistcoat Lady** (velmi dobře, 5200 Kč) dopadl jednoznačně nejlépe v klíčovém testu ochrany proti nárazu. Oproti modelům na konci žebříčku dovede utlumit sílu nárazu o více než polovinu lépe. Označení výhodný nákup jsme udělili chrániči **Atomic Live Shield Vest** (dobře, 2970 Kč). Za druhou nejnižší cenu nabízí dobrou ochranu a zároveň jde o poměrně lehkou vestu. Naopak zklamáním byly oba testované modely značky POC. V testu nárazu dopadly průměrně a nesplňují vyšší úroveň ochrany podle platné normy, ačkoliv to deklarují.

Bavíme-li se o zimních sportech, neměli bychom zapomínat na bezpečnost.

K základní prevenci patří chrániče zad. Můžeme si vybrat ze dvou základních typů. Prvním jsou krunýře s pevnými plastovými pláty. Jejich výhodou je zejména ochrana proti ostrým předmětům, které mohou propíchnout kůži a poškodit vnitřní orgány. Do našeho testu jsme z této kategorie zařadili chrániče Dainese Action Wave Pro.

Pevné chrániče ale obecně nefungují tak dobře proti tupým nárazům, neboť mají nižší schopnost rozložení nárazu než druhý typ chráničů z měkké pěny. Ty při tupém nárazu dovedou rozložit energii na širokou plochu, a efektivněji ji tak absorbovat. Prokázal to i náš test, v němž pevný chránič nedosáhl na lepší než uspokojivé hodnocení nárazových zkoušek. Na druhou stranu se může stát, že vesta nezabrání poranění od ostřejšího předmětu. Vaše volba by se tak měla odvíjet od stylu jízdy.

Bezpečí podle předpisů

V našem testu jsme vyzkoušeli celkem 16 chráničů. Klíčovým parametrem byla pochopitelně ochrana zad a páteře. Významnou roli hrály také zkoušky komfortu, při nichž jsme zjišťovali, jak se chrániče nasazují, zda se pohodlně nosí nebo zda drží pevně na zádech. Nejmenší, pětiprocentní váhu v našem hodnocení mělo zpracování příloženého návodu k použití, v němž byste se měli dočíst důležité informace, jako jsou například údaje o výdrži chrániče, jeho údržbě nebo zraněních páteře.

Kvalitu zabezpečení zad určuje norma EN 1621-2:2014. Podle ní musí projít chránič testem odolnosti, při kterém se na něj z výšky jednoho metru spustí závaží o hmotnosti 5 kg. Chránič je přitom upevněn na plošinu se zabudovaným snímačem zatížení. Snímač

1**Jak testujeme**

podrobný postup testu chráničů zad pro zimní sporty najdete na www.ctest.cz/chranice-zad

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení chráničů zad pro zimní sporty

ochrana zad 65%
praktické zkoušky 30%
návod k použití 5%

odružství

i

Jak testujeme chrániče?

Abychom dosáhli realistických podmínek při testování, nechali jsme chrániče 24 hodin vymrznout při teplotě -10 °C a pak na ně nechali dopadnout pětikilové závaží z výšky jednoho metru. Metoda testování odpovídala platné normě EN 1621-2:2014 o ochranných prostředcích. Na každý chránič jsme spustili závaží celkem pětkrát, a to vždy na jiné místo. Při nárazu jsme pak měřili v jednotkách newtonů sílu na podložce pod chráničem. Poslání chrániče je náraz rozložit a utlumit, žádoucí je tedy co nejnížší výsledné číslo.

Norma definuje dvě úrovně ochrany. Mírnější, označovaná na výrobcích číslem 1, vyžaduje průměrnou zbytkovou sílu pod chráničem maximálně 18 kN, přičemž ani jeden z pěti nárazů nesmí přesáhnout 24 kN. Přísnější úroveň 2 vyžaduje průměrnou sílu nárazu nejvýš 9 kN s maximem 12 kN pro jeden náraz. Testované modely jsme hodnotili podle výsledků této zkoušky. Pro velmi dobré hodnocení jsme vyžadovali sílu úderu maximálně 7 kN, naopak nedostatečnou by dostal chránič, který nesplňuje ani mírnější limit 18 kN.

po nárazu změřil v jednotkách newtonů zbytkovou sílu, kterou chránič propustí. Ta odpovídá energii, již při pádu pocítíte na svém těle.

Pochopitelně čím je zbytková síla nižší, tím menší šok bude náraz znamenat pro vaše záda. Norma rozlišuje dvě třídy ochrany. Nižší třída označovaná číslem 1 vyžaduje, aby síla nárazu nepřesáhla 18 kN. Vyšší třída číslo 2 podléhá přísnějšímu limitu – náraz nesmí mít sílu vyšší než 9 kN. Bližší podrobnosti o normě a testování najdete v boxu na této straně.

Vítězem testu se stal chránič Dainese Flexagon Waistcoat, a to v pánském i dámském provedení. Nabízí jednoznačně nejlepší ochranu zad a nevedl si špatně ani ve zkouškách nasazování či stability. Jedinou slabinou, kterou jsme odhalili, je nepříjemný chemický pach chrániče, který testující označili za „jedovatý“.

Na nejvyšší hodnocení tlumení nárazu už žádný jiný chránič nedosáhl. Dobrou ochranu zad přesto nabízejí chrániče od značek Komperdell a Atomic, neboť splňují limit pro vyšší třídu ochrany 2 (a to navzdory tomu, že

Atomic uvádí jen nižší třídu ochrany 1). Deklarovanou třídu 1 překonal i testu i chránič Salomon. Bohužel si však zkalil hodnocení tím, že sice efektivně zbrzdil sílu nárazu, ale přitom praskl a rozpadl se na několik kusů.

Norma není fyzikální zákon

Že se na výrobce deklarované označení nedá sto procentně spolehnout, dokázaly i oba testované chrániče od švédského výrobce POC. Navzdory tomu, že udávají třídu ochrany 2, na ni v naší zkoušce ani jeden z nich nedosáhl. Zkoušku jsme tedy speciálně pro chrániče POC zopakovali, výsledek ale dopadl velmi podobně – pod hranici zbytkové síly 9 kN se nedostaly. Z toho důvodu jsme oběma chráničům snížili hodnocení. K jejich cti lze dodat, že pokud by nedeklarovaly vyšší třídu ochrany, dopadly by mezi ostatními testovanými chrániči veskrze průměrně. Objektivně nejslabší tlumení nárazu nehlásí na uvedenou třídu ochrany poskytují chrániče Scott, následované modely od značky Alpina.

Musí dobře padnout

Jak už jsme psali, základní funkcí chrániče páteře je ochrana vašich zad,

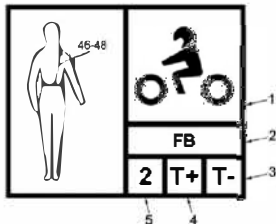
+

Soudek s rumem, nebo radši airbag?

Lyžařské brýle a přilba patří k rozšířenému standardu. Podobně běžné začínají být na sjezdovkách i chrániče zad. Snowboardisté nebo lyžaři, kteří se věnují skokům nebo trikům na rampě, pak ocení také chrániče loktů a kolen, případně i zpevněné rukavice nebo šortky s výtuhou v oblasti zadku, rozkroku, slabin a kyčlí. Řada řešení existuje i pro případ laviny. Od klasické lopatky přes „pipák“, který vyšle signál horské službě, až například po populární novinku – batoh s airbagem. Pokud se strhne lavina, stačí zatáhnout za provázek a na zádech se vám vytvoří velký nafukovací polštář, který by měl zaručit, že neskončíte hluboko pod sněhem, nýbrž na povrchu.

důležité je ale i pohodlí při nošení. Chránič by se měl dobře oblékat, slevkat a neměl by omezovat vaši pohyblivost. V žádném případě by se vám neměl na zádech hýbat, aby se při pádu neposunul nebo nevyvlékl. Na horách se nosí na první vrstvě oblečení, kterou obvykle bývá funkční prádlo. Vesta

+ **Jak se vyznat ve značení chráničů?**

- 1 Symbol označující použití chrániče (například zimní sporty, jízda na motorce a podobně).
- 2 Druh ochrany (FB z anglického Full Back značí ochranu celé plochy zad). CB zajišťuje ochranu páteře, ne však lopatek, a LB slouží k ochraně bederní páteře.
- 3 Chránič prošel úspěšně testem odolnosti při teplotě -10 °C (pokud ne, je políčko prázdné).
- 4 Chránič prošel úspěšně testem odolnosti při teplotě 40 °C (pokud ne, je políčko prázdné).
- 5 Úroveň ochrany podle platné normy (horší 1, lepší 2).

a všechny testované chrániče najdete v katalogu lyžařské nebo snowboardové ochrany.

I u ostatních výrobců najdete chyby – například Atomic neuvádí vzdálenost mezi pasem a ramenem a podobné nedostatky najdete i u značení chráničů POC.

Nevydrží věčně

Když už si vyberete chránič podle svých požadavků, mějte na paměti, že nejde o věc, která se kupuje jednou za život. Většina dostupných modelů nabízí jednorázovou ochranu – to znamená, že po větším pádu se chránič zdeformuje či dokonce zlomí a nemůže nadále zaručit stoprocentní ochranu. Někteří výrobci, jako například Komperdell, nabízejí penový materiál s tvarovou pamětí, který při nárazu absorbuje energii, poté se vrátí do původního tvaru a lze ho znovu použít.

I v případě, že se vám neštěstí vyhne, může chránič ztratit svou funkčnost vinou stárnutí materiálu. Většina výrobců uvádí životnost v řádu let. Blíží informace najdete v naší tabulce. ✗

s chráničem navíc slouží jako další samostatná funkční vrstva. Nečekejte však, že bude dýchat tak dobře jako klasické lyžařské oblečení z funkčních materiálů.

V obchodě si vyzkoušejte chránič přes tričko. Při prvním nasazení se může zdát nepohodlný – to je normální pocit. Zkuste se v něm projít. Měl by vám umožnit bez omezení pohybovat rukama v ramenu nebo ohýbat a otáčet trup. Přitom musí pevně sedět. Zkuste se v něm také posadit. Pokud se chránič posune ke krku, znamená to, že je pro vaši postavu příliš dlouhý.

Menší chrániče potřebují zejména ženy a děti, pro něž se vyrábějí speciální modely. Není přitom dobrý nápad kupovat dítěti větší chránič s myšlenkou, že do něj brzy doroste. Než se dítě skutečně povytáhne, nabídne mu velký chránič jen omezenou ochranu a může se stát, že při pádu nezabrání poranění.

Jako nejpohodlnější označili naši zkoušející chránič Scott Actifit Women's Thermal Vest. Velmi dobře hodnotili komfort také u pánského i dámského chrániče Alpina JSP Vest. Ani jeden z těchto modelů se však neumístil lépe než průměrně v testu tlumení nárazu.

Chyby v označení

Norma definuje mimo jiné i piktogram, podle něhož byste měli snadno poznat základní parametry chrániče – například úroveň poskytovaného zabezpečení, přesné rozměry i jakou část těla chránič pokrývá. Ne vždy ale udává správné informace. Například chrániče Komperdell jsou podle značení určeny na motocykl a o využití při zimních sportech se výrobce v piktogramu nezmínuje. Přitom Komperdell je rakouská společnost, která již bezmála sto let vyrábí potřeby pro zimní sporty

© dachverband / Fotolia

Test Chráněče zad pro zimní sporty

chrániče zad pro zimní sporty

	Dainese Flexagon Waistcoat Man	Dainese Flexagon Waistcoat Lady	Komperdell Air Vest Men	Komperdell Pro Vest Men	Komperdell Air Vest Women	Atomic Live Shield Vest Men
průměrná cena (Kč)	5200	5200	3650	4360	3650	2970
celkové hodnocení	velmi dobře 84 %	velmi dobře 83 %	dobře 71 %	dobře 71 %	dobře 70 %	dobře 67 %
ochrana proti nárazu	velmi dobře 90 %	velmi dobře 90 %	dobře 70 %	dobře 70 %	dobře 70 %	dobře 70 %
zbytková síla nárazu (kN) ¹⁾	5,1	5,1	7,7	7,6	8	8,8
praktické zkoušky	dobře 74 %	dobře 71 %	dobře 75 %	dobře 74 %	dobře 69 %	dobře 67 %
komfort při nošení	+	+	+	+	+	+
nasazování a stříh	+	++	+	+	+	+
stabilita upevnění	++	+	++	++	+	+
nasazování a snímání panelu	x	x	x	x	x	x
subjektivní pocit hmotnosti	++	+	+	+	o	+
pach	-	-	o	o	+	+
návod k použití	dobře 69 %	dobře 69 %	dobře 72 %	dobře 72 %	dobře 72 %	uspokojivě 42 %
technické údaje / vybavení						
způsob upevnění	vesta	vesta	vesta	vesta	vesta	vesta
druh chrániče	měkký	měkký	měkký	měkký	měkký	měkký
hmotnost (g)	580	500	790	970	630	510
vedená třída ochrany dle normy EN 1621-2:2014	2	2	2	2	2	1
změněná třída ochrany dle normy EN 1621-2:2014	2	2	2	2	2	2
opasek / odnímatelný opasek	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x
odnímatelný panel	x	x	x	x	x	x
dostupné velikosti	S - M - L - XL - XXL	XS - S - M - L - XL	XXS - XS - S - M - L - XL - XXL	XXS - XS - S - M - L - XL - XXL	XXS - XS - S - M - L - XL	S - M - L
země výroby	Tunisko	Tunisko	Čína	Čína	Čína	Čína
vedená životnost (roky)	5	5	8 / 5 ²⁾	8 / 5 ²⁾	8 / 5 ²⁾	3 / 5 ²⁾

klíč:

++	+	o	-	--
velmi dobře 100-80 %	dobře 79-60 %	uspokojivě 59-40 %	dostatečně 39-20 %	nedostatečně 19-0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

Scott Actifit Women's Thermal Vest	Alpina JSP Women Vest	Alpina JSP Men Vest	Scott Actifit Back Protector Soft	Scott Actifit Men's Light Vest	Salomon Flexcell² Women	Salomon Flexcell² Men	Dainese Action Wave Pro	POC Spine VPD 2.0 Back	POC Spine VPD 2.0 Vest
3940	3720	3720	2810	3460	3230	3250	3690	3510	6090
dobře 62%	dobře 61%	dobře 60%	uspokojivě 58%	uspokojivě 58%	uspokojivě 57%	uspokojivě 56%	uspokojivě 55%	dostatečně 30%	dostatečně 30%
uspokojivě 50%	uspokojivě 50%	uspokojivě 50%	uspokojivě 50%	uspokojivě 50%	uspokojivě 50%	uspokojivě 50%	uspokojivě 50%	dostatečně 30%	dostatečně 30%
11,1	10,8	10,7	11,1	10,8	7,3	7,2	9,2	9,3	9,2
velmi dobře 87%	velmi dobře 85%	velmi dobře 82%	dobře 75%	dobře 75%	dobře 76%	dobře 71%	dobře 70%	dobře 65%	dobře 70%
++	++	++	+	+	++	+	+	+	++
++	++	++	+	++	+	+	+	O	+
++	X	X	+	++	++	+	X	X	+
++	+	+	++	+	+	+	+	O	O
+	+	+	+	O	+	O	+	O	O
dobře 66%	dobře 73%	dobře 73%	dobře 66%	dobře 66%	uspokojivě 46%	uspokojivě 46%	uspokojivě 41%	uspokojivě 44%	uspokojivě 44%
vesta	vesta	vesta	popruhy	vesta	vesta	vesta	popruhy	popruhy	vesta
měkký	měkký	měkký	měkký	měkký	měkký	měkký	tvrdý	měkký	měkký
760	590	600	660	710	460	440	640	760	880
1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
✓ / X	✓ / X	✓ / X	X / X	✓ / X	✓ / X	✓ / X	✓ / X	✓ / X	✓ / ✓
✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	X	X	✓
S – M – L	XS – S – M – L	M – L – XL – XXL	S – M – L – XL	S – M – L – XL	XS – S – M – L	XS – S – M – L – XL	XS – S – M – L – XL	XS – S – M – L	S – M – L
Čína	Chorvatsko	Chorvatsko	Čína	Čína	Čína	Čína	Tunisko	Čína	Čína
3	5 / 3 ²⁾	5 / 3 ²⁾	3	3	3 / 5 ³⁾	3 / 5 ³⁾	5	neuveďeno	neuveďeno

¹⁾ Odpovídá energii, kterou při pádu pocítíte na svém těle. Čím nižší číslo, tím lépe.

²⁾ Druhé číslo značí maximální životnost při intenzivním používání.

³⁾ Druhé číslo značí maximální životnost od data výroby.

⁴⁾ Hodnocení bylo sníženo kvůli rozlomení chrániče při testu ochrany proti nárazu.

⁵⁾ Hodnocení bylo sníženo kvůli nedodržení deklarované třídy ochrany.

● vítěz testu

⊗ výhodný nákup

Test Gramofony

Gramofon žije. Ustál nástup magnetofonů, CD i empétrejek a po odmlce, kdy jej nad hladinou obecného zapomnění drželi dýdžejové, nachází opět cestu k běžnému spotřebiteli. Ten díky němu může oprášit své vzpomínky a známý zvuk znovu nechat plynout do uší. Jaký přístroj si na to pořídit? K odpovědi na otázku vám pomůže náš test 23 gramofonů.

A zase se točí

dobrá rada

Vítězem testu je gramofon švýcarské značky **Thorens TD170-1** (velmi dobře, 10 990 Kč), který pohladil uši hodnotících expertů nejlepší kvalitou zvuku a potěšil největší přivítavostí k uživateli. Vezmeme-li v úvahu poměr ceny a kvality, vycházejí výhodně gramofony **Lenco L-3880** (dobře, 5490 Kč), **Sony PS-LX300USB** (dobře, 4240 Kč) a **Audio Technica AT-LP60USB** (dobře, 4490 Kč), které neurazí vaše uši ani peněženku. Je však třeba počítat s tím, že jde o jednoduché přístroje, které na rozdíl od řady jiných neumožňují digitalizaci vinyli. Na chvostu naší tabulky skončil přístroj **Crosley Messenger** (dostatečně, 3390 Kč), zejména kvůli zvuku nevalné kvality.

Ať už je to nostalgie, nebo touha po nezaměnitelném zvuku, které přivádějí člověka ke gramofonu, jedno je jisté. Gramofony 21. století nepohřbilo a na zvyšující se poptávku po analogových přehrávačích reagují tradiční i noví výrobci. Přístroje na desky z vinylu tak zažívají svůj comeback. Zatímco v 80. letech vzal československý posluchač zavděk zařízením z Litovle značky Tesla a o možnosti porovnání modelů více značek si mohl nechat jen zdát, dnes je situace jiná. Na trhu najdete značné množství přehrávačů vinyli s nejrůznějším designem, výbavou a zejména s různou kvalitou zvuku.

Vybrat si může každý podle svých možností a preferencí. Ceny začínají hruba na patnácti stovkách, horní hranice tak pevně ohraničená není – k dostání jsou přístroje za čtrnáct, třicet i sedmdesát tisíc. Záleží proto na tom, s jak velkou investicí počítáte, a také na tom, jaké funkce by neměl váš výtoužený gramofon postrádat. V našem testu můžete najít modely od 2,5 do 14 tisíc korun rozdělené do dvou tabulek podle toho, zda jsou, či nejsou schopny převádět analogový signál do digitální podoby. Díky přístrojům s digitálním převodníkem si můžete oblíbený vinyl s pomocí USB kabelu a vhodného softwaru přenést do počítače a následně do svého telefonu, iPodu nebo autorádia. V našem testu touto možností nabízí 14 modelů. Další dva pak umí ukládat záznam ve formátu MP3 přímo na USB flash disk.

Víc uší víc slyší

Zvuk je v řeči definic „zdrojem sluchového vjemu“, právě proto hraje jeho kvalita při přehrávání významnou roli. Posluchač obecně touží většinou po příjemném prožitku, čistém poslechu bez výrazných zkreslení, šumů či jiných vad. Gramofony, které jsme poslali do laboratoře, jsme proto nemohli nechat uniknout důkladnému sluchovému prověření. K posouzení kvality zvuku zasedl panel pěti audio expertů, kteří každému gramofonu připojenému k profesionální reprosoustavě bedlivě naslouchali a známkovali jeho zvuk, případně přepisovali své postřehy. Není bez zajímavosti, že vybrání „sluchaři“ patřili do různých věkových skupin, byli zastoupeni jak muži, tak ženami a měli různý hudební vkus. V každém případě je však spojována řada let prokazatelných audio zkušeností a zvukařských znalostí.

Z každého gramofonu poslouchali vybrané skladby od jazzu přes pop, rock, klasickou hudbu až po mluvené slovo a zjišťovali, které přehrávače jsou celkově nejlepší. Většina přístrojů skončila co do kvality zvuku v průměru, našlo se však osm, které si vysloužily dobré známky. Nejlépe dopadl vítěz testu Thorens TD170-1, který jako jediný získal velmi dobré hodnocení. Hodnotitelé u něj oceňovali čistotu a sílu zvuku a shodli se i na dobré zvukové vyváženosti. Někteří vydvovali rovněž plynost a příjemnost basů. V protokolech se na účet kvality zvuku dokonce objevily poznámky jako „velmi příjemný poslech“ nebo „působivý, silný a čistý zvuk“.

Na opačném konci tabulky s nejhorším, dostatečným výsledkem za poslech skončil přenosný gramofon v kufříku **Crosley Messenger**, nápadný svým retro provedením. Na první pohled zajímavý přístroj si však vysloužil zdrcující slova kritiky. Nevynuly se mu připomínky jako „autentický zvuk z období 2. světové války“, „je to tak strašné, že je do určité míry zbytečné poslouchat“ nebo „kvalita zvuku k popukání, ve skutečnosti nepoužitelné“ či „nesposlouchatelné, zanechte prosím v obchodě“. Panelu porotců vadilo kolísání zvuku, bzučení, šum, slabý, prázdný zvuk bez basů a celkově nepříjemný dojem z poslechu. Ten nevyplešily ani nekalitní vestavěné mono reproduktory. O mnoho lépe se však nedařilo ani dalšímu americkému vzorku s názvem **Ion Classic LP**, který si rovněž vysloužil dostatečnou.

Fyzika v praxi

Byť to nemusí platit stoprocentně, vnímaná kvalita zvuku jde zpravidla ruku v ruce s technickými kvalitami přístroje, které lze objektivně změřit nebo zhodnotit. Naše tabulka ukazuje, že technicky dobře hodnocené modely

1 Jak testujeme

podrobný postup testu gramofonů najdete na www.dtest.cz/gramofony

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení gramofonů

kvalita zvuku 60%
technické zkoušky 15%
obsluha 25%

Slovniček

Manuální vs. automatické spouštění.

U přístrojů s automatickým spouštěním stačí zmáčknout tlačítko a jehla se sama nastaví na začátek drážky.

U přístrojů bez automatického spouštění jehlu pak musí jehlu spustit člověk sám, u méně šikovných pak hrozí poškození nahrávky či jehly. Existují ještě poloautomatické přístroje, které sice jehlu samy nespustí, po dohrání desky však přenosku zvednou a navrátí do původní polohy.

Náhon. Gramofonový talíř může být poháněn řemínkem. Ten se však opotřebovává a vytahuje, čímž gramofon ztrácí na přesnosti otáček. Druhým řešením je přímý pohon motorkem pod talířem. Gramofony s přímým pohonem pak sice nemají problém s nepřesností v otáčkách, vibrace z motoru však mohou snížit kvalitu přenášeného signálu.

pod hranici čtyř tisíc korun nenajdete. Zato se může přihodit, jako je tomu u gramofonu japonské značky Teac TN-300, že i model za 11 tisíc může mít „jen“ průměrné technické hodnocení, byť kvalita zvuku v poslechových zkouškách neutrpěla.

Abychom se k takovým závěrům dostali, nechali jsme sledovat vybrané

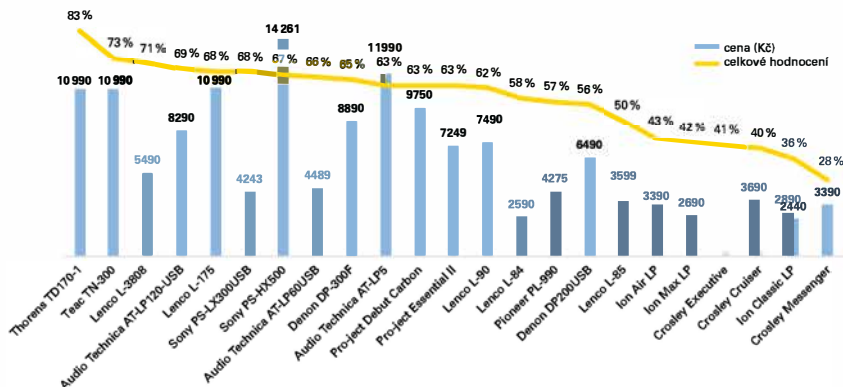
technické parametry. Jedním z nich bylo kolísání rychlosti otáček během přehrávání, které se může projevovat různými více či méně patrnými deformacemi zvuku. U třech gramofonů (Lenco L-85, Ion Max LP a Ion Classic LP) zaznamenala laboratoř významné kolísání a nestabilitu rychlosti, proto si vysloužily nedostatečnou známku.

Většina testovaných však postřehnutelné problémy tohoto typu neměla.

Technickou zkouškou, ve které pohořela třetina přístrojů, byl přítlak přenosky. Ke zjištění přítlaku jsme použili speciální váhy a několikrát měření. S nejhorsím hodnocením se doporučely dva již zmiňované přístroje Ion, tři modely Crosley (Executive,

Cena vs. kvalita

Pitch control. Pokud gramofon i při správném nastavení rychlosti zrychluje či zpomaluje, slouží k jemné korekci nastavení otáček.

Předzesilovač. Zařízení, které slouží k zesílení slabého signálu gramofonu na takzvanou linkovou úroveň, tedy běžnou úroveň sloužící k přenosu zvuku do reproduktoru. Gramofon, který není předzesilovačem vybaven, musí být zapojen do speciálního vstupu na zesilovači označovaném jako phono.

Přenoska. Existují přenosky krystalové a magnetodynamické. Krystalová (či také piezoelektrická) přenoska je levnější a poskytuje silnější signál, kvalita přenosu zvuku je ovšem nižší. Tento druh přenosky také více „ryje“ do desek. Magnetodynamická přenoska je mnohem dražší a poskytuje slabší signál, zaručuje ovšem vyšší kvalitu zvuku. Desky také méně opotřebovává.

Přítlak. Správné nastavení přítlaku přenosky ovlivňuje kvalitu přehrávání, i to, zda se deska příliš neníčí. Pokud je vertikální přítlak příliš velký, přenoska „ryje“ do vinyly, pokud malý, jehla „létá“ i tam, kam nemá. Vertikální přítlak, který se mezi jednotlivými přístroji různí, se seřizuje nastavením závaží na konci raménka. Pro přesné nastavení se používají speciální váhy. Z podobného soudku je i působení boční síly na hrot. Pokud je odstředivá síla, která působí na raménko příliš velká, kvalita zvuku ve stereu se snižuje, jehla se také rychleji opotřebovuje. K vyrovnání sil, které na hrot působí, se používá nastavení, označované jako anti-skating.

Rychlost. Běžně se setkáte s dvěma rychlostmi. Velké desky (LP) hrají na 33, či přesněji 33 a 1/3 otáček za minutu. Malé desky (single či SP) a takzvané EP či maxisingly (desky delší než běžný singl, ovšem kratší než LP) pak hrají na 45 otáček. Některé starší šelakové desky pak využívaly 78 otáček. S takovým nastavením se však dnes již tak běžně nesetkáte.

Cruiser a Messenger), Sony PS-LX300USB, Denon DP200USB a Audio Technica AT-LP60USB.

Správná frekvenční odezva přístroje znamená, že má reprodukováný zvuk ve všech pásmech vyváženou hlasitost, a blíží se tak co nejvíce zvuku původnímu. Je poměrně povzbudivé, že většina testovaných gramofonů si v tomto ohledu vedla velmi dobře nebo dobře. Propadlík je pouze jeden – Crosley Messenger, který předvedl slabé výkony při frekvencích pod 400 Hz, naopak náhlý nárůst přicházel s výškou tónů 6 kHz.

Který trpí přeslychavostí?

Crosstalk neboli přeslech je termín, který obecně označuje stav, během něhož se signál z jednoho kanálu nechtěně dostane do kanálu druhého. V případě gramofonů jde o pronikání signálu pravého kanálu do levého a naopak, jehož výsledkem může být určité snížení stereo efektu. Znamky za tento parametr pokryly celé běžné školní spektrum, více však tu horší část, dostalo se i na nedostatečné. Výjimkou byly modely Crosley Executive a Cruiser, které si jako jediné vysloužily jedničku.

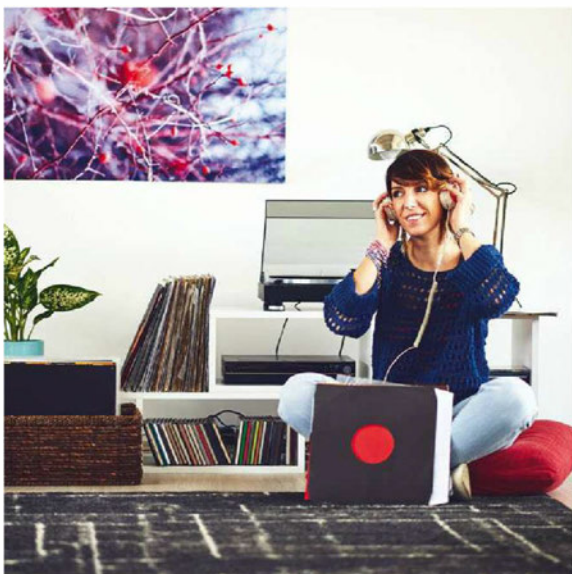
K měřením jevům jsme přiřadili také zkreslení zvuku, jehož hodnocení bylo

poměrně různorodé, jak se můžete přesvědčit v tabulce.

Obsluhoval jsem švýcarský gramec

Snadnost ovládání a uživatelskou přítelovost ocení každý spotřebitel bez ohledu na technické znalosti či vědomosti z fyziky či elektrotechniky. Testovali jsme proto běžné úkony, jako je například uvedení gramofonu do provozu, vkládání vinyly, úprava rychlosti nebo ovládání a nastavování raménka s přenoskou.

Na přetřes přišla i zkouška, jak snadno lze připojit reproduktory a v případě potřeby předzesilovač. Nepodcenili jsme ani skutečnost, že je potřeba přístroje udržovat v kondici i čistotě, proto od nás obdržely známky například za přístupnost při čištění nebo za to, jak snadno lze jednotlivé části vyměňovat a nahrazovat. Ze souboje ve snadnosti obsluhy při běžném použití vyšel nejlépe vítězný gramofon Thorens TD170-1. Sice s ním nemůžete transformovat vinyly do digitální podoby, ale při běžném používání s ním a s modely Sony PS-HX500 a Lenco L-90 bude život peříčko. ✕

gramofony s možností digitalizace desek

	Teac TN-300	Lenco L-3808	Audio Technica AT-LP120-USB	Lenco L-175	Sony PS-LX300USB	Sony PS-HX500	Audio Technica AT-LP60USB
průměrná cena (Kč)	10 990	5490	8290	11 000	4240	14 260	4490
celkové hodnocení	dobře 73 %	dobře 71 %	dobře 69 %	dobře 68 %	dobře 68 %	dobře 67 %	dobře 66 %
kvalita zvuku	dobře 78 %	dobře 71 %	dobře 66 %	dobře 72 %	dobře 77 %	uspokojivě 59 %	dobře 68 %
gramofon	+	+	+	+	+	0	+
digitální audio konverze	+	+	+	+	+	0	+
vestavné reproduktory	x	x	x	x	x	x	x
technické zkoušky	uspokojivě 56 %	dobře 74 %	dobře 76 %	dobře 73 %	dobře 64 %	dobře 78 %	dobře 62 %
zkreslení zvuku / frekvenční odezva	++ / -	0 / +	0 / ++	+ / ++	0 / +	0 / ++	- / +
kolísání / crosstalk (přeslech)	0 / -	++ / -	++ / 0	+ / --	++ / -	++ / +	++ / -
přítlak přenosky	+	++	+	++	--	+	--
obsluha	dobře 72 %	dobře 71 %	dobře 72 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 50 %	dobře 79 %	dobře 66 %
instrukce a nastavení	0	+	+	-	+	+	+
běžné použití / údržba	+ / +	+ / +	+ / +	+ / 0	0 / 0	++ / +	+ / +
digitalizace desek	0	0	0	-	-	0	0
technické údaje / vybavení							
náhon	řemínek	přímý	přímý	přímý	řemínek	řemínek	řemínek
interní předzesilovač	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
typ přenosky	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická
nastavitelný přítlak na hrot	✓	✓	✓	✓	x	✓	x
nastavitelná boční síla na hrot	✓	✓	✓	✓	x	✓	x
vyměnitelná přenoska	✓	✓	✓	✓	x	✓	x
spouštění	manuální	manuální	manuální	manuální	automatické	manuální	automatické
rychlosti: 33 / 45 / 78 (ot./min)	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x
způsob změny rychlosti	otočný knoflík	tlačítko	tlačítko	otočný knoflík	tlačítko	otočný knoflík	tlačítko
pitch control (regulace otáček)	x	✓	x	x	x	x	x
hraní pozpátku	x	x	✓	x	x	x	x
regulace hlasitosti	x	x	x	x	x	x	x
digitalizace desek přes PC / na USB disk	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x
výstupy: aux / 3,5mm jack / cinch	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓
bluetooth	x	x	x	x	x	x	x
vestavné reproduktory / ekvalizér	x / x	x / ✓	x / x	x / x	x / x	x / ✓	x / x
přenosný přístroj	x	x	x	x	x	x	x
základní konstrukční materiál	plast	plast, kov	plast	plast, sklo	plast	kov	plast
materiál raménka	kov	kov	kov	kov	plast	kov	kov
rozměry: výška / s otevřeným víkem (mm)	120 / 390	151 / 401	160 / 420	120 / x	95 / 330	105 / 365	97 / 400
rozměry: hloubka / šířka (mm)	410 / 420	367 / 449	400 / 450	370 / 420	370 / 420	388 / 430	370 / 360
hmotnost (kg)	4,7	5,3	9,9	4,8	3,1	5,5	2,8

klíč:

++	+	0	--	----
velmi dobře 100-80 %	dobře 79-60 %	uspokojivě 59-40 %	dostatečně 39-20 %	nedostatečně 19-0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

Audio Technica AT-LP5	Lenco L-90	Lenco L-84	Denon DP200USB	Lenco L-85	Ion Air LP	Ion Max LP	Crosley Executive	Ion Classic LP
11 990	7490	2590	6490	3599	3390	2690	3690	2440
dobře 63 %	dobře 62 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 56 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 43 %	uspokojivě 42 %	uspokojivě 41 %	dostatečně 36 %
uspokojivě 57 %	uspokojivě 55 %	dobře 65 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 41 %	uspokojivě 44 %	uspokojivě 41 %	dostatečně 32 %
O	O	+	O	O	O	O	O	—
O	O	+	O	—	—	—	—	—
X	X	X	X	X	X	—	—	X
dobře 71 %	dobře 72 %	uspokojivě 55 %	dobře 63 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 45 %	dostatečně 34 %	uspokojivě 47 %	uspokojivě 43 %
+ / +	++ / +	— / —	O / ++	O / +	+ / —	— / —	— / —	++ / —
+ / —	++ / —	+ / O	++ / —	— / O	— / O	— / O	+ / ++	— / +
++	O	O	—	—	—	—	—	—
dobře 72 %	dobře 72 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 52 %	uspokojivě 48 %	uspokojivě 45 %	uspokojivě 42 %	dostatečně 35 %	uspokojivě 41 %
+	+	—	O	—	O	O	O	O
+ / +	++ / —	O / O	O / —	+ / —	— / +	— / O	— / O	— / O
O	O	O	O	—	—	—	—	—
přímý	řemínek	řemínek	řemínek	řemínek	řemínek	řemínek	neuvezeno	řemínek
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	krystalová	krystalová	neuvezeno	krystalová
✓	✓	X	X	X	X	X	X	X
✓	✓	X	X	X	X	X	X	X
✓	✓	X	X	X	X	X	X	X
manuální	automatické	automatické	automatické	automatické	manuální	manuální	automatické	manuální
✓ / ✓ / X	✓ / ✓ / X	✓ / ✓ / X	✓ / ✓ / X	✓ / ✓ / X	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓
otočný knoflík	tlačítko	tlačítko	přepínač	tlačítko	posuvník	posuvník	posuvník	posuvník
X	X	X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	✓	✓	✓	✓
✓ / X	✓ / X	✓ / X	X / ✓	X / ✓	✓ / X	✓ / X	✓ / X	✓ / X
X / X / ✓	X / X / ✓	X / X / ✓	X / X / ✓	X / X / ✓	X / X / ✓	X / X / ✓	X / ✓ / ✓	X / X / ✓
X	X	X	X	X	✓	X	X	X
X / ✓	X / X	X / X	X / X	X / X	X / X	✓ / X	✓ / X	X / X
X	X	X	X	X	X	✓	✓	✓
hliník	dřevo	plast	kov	plast	plast	plast	plast	plast
kov	kov	kov	kov	plast	plast	plast	kov	plast
157 / 412	132 / 406	120 / 380	97 / 402	117 / 378	110 / 340	110 / 340	120 / 360	110 / 340
410 / 451	407 / 450	380 / 420	348 / 359	361 / 417	390 / 410	380 / 410	360 / 350	380 / 410
8	5,5	2,4	2,6	2,5	3	3	3	3,4

© výhodný nákup

gramofony bez možnosti digitalizace desek

	Thorens TD170-1	Denon DP-300F	Pro-ject Debut Carbon	Pro-ject Essential II	Pioneer PL-990	Crosley Cruiser	Crosley Messenger
průměrná cena (Kč)	10 990	8890	9750	7250	4280	2890	3390
celkové hodnocení	velmi dobře 63%	dobře 65%	dobře 63%	dobře 63%	uspokojivě 57%	uspokojivě 40%	dostatečně 28%
kvalita zvuku	velmi dobře 88%	dobře 64%	uspokojivě 57%	uspokojivě 58%	uspokojivě 58%	uspokojivě 41%	dostatečně 23%
gramofon	++	+	O	O	O	O	—
vestavěné reproduktory	x	x	x	x	x	—	—
technické zkoušky	dobře 76%	dobře 76%	dobře 79%	dobře 68%	dobře 80%	uspokojivě 46%	dostatečně 31%
zkreslení zvuku / frekvenční odezva	+ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	- / ++	+ / —	++ / —
kolísání / crosstalk (přeslech)	+ / —	++ / —	++ / —	- / —	+ / —	- / ++	- / —
přítlak přenosky	++	+	++	++	+	—	—
obsluha	dobře 76%	dobře 61%	dobře 69%	dobře 70%	uspokojivě 54%	dostatečně 35%	dostatečně 39%
instrukce a nastavení	O	O	O	O	O	O	O
běžné použití / údržba	++ / O	+ / O	+ / +	+ / +	O / O	- / O	- / —
technické údaje / vybavení							
náhon	řemínek	řemínek	řemínek	řemínek	řemínek	řemínek	řemínek
interní předzesilovač	x	✓	x	x	✓	✓	✓
typ přenosky	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	magneto-dynamická	krystalová	krystalová
nastavitelný přítlak na hrot	✓	✓	✓	✓	x	x	x
nastavitelná boční síla na hrot	✓	✓	✓	✓	x	x	x
vyměnitelná přenoska	✓	✓	✓	✓	x	x	x
spouštění	automatické	automatické	manuální	manuální	automatické	automatické	automatické
rychlosti: 33 / 45 / 78 (ot./min)	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓
způsob změny rychlosti	přepínač	tlačítko	ruční ¹⁾	ruční ¹⁾	tlačítko	posuvník	posuvník
pitch control (regulace otáček)	x	x	x	x	✓	x	✓
hraní pozpátku	x	x	x	x	x	x	x
regulace hlasitosti	x	x	x	x	x	✓	✓
výstupy: aux / 3,5mm jack / cinch	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓	x / x / ✓	x / ✓ / ✓	✓ / x / x
bluetooth	x	x	x	x	x	x	x
vestavěné reproduktory / ekvalizér	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	✓ / x	✓ / x
přenosný přístroj	x	x	x	x	x	✓	✓
základní konstrukční materiál	kov	kov	dřevo	dřevo	plast	plast	plast
materiál raménka	kov	kov	karbon	kov	plast	kov	plast
rozměry: výška / s otevřeným víkem (mm)	123 / 393	119 / 383	120 / 370	110 / 365	95 / 330	120 / 250	96 / 311
rozměry: hloubka / šířka (mm)	393 / 420	406 / 433	400 / 410	395 / 415	370 / 420	420 / 350	385 / 405
hmotnost (kg)	3,6	5,5	5,8	3,8	3,2	2,5	2,3

klíč:

++	+	O	—	—
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne
Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

• vítěz testu

¹⁾ ruční přesunutí řemínku pod talířem

Test Tiskárny

Sháníte novou tiskárnu? A je libo tiskařského všeučelce, který kromě samotného tisku umí dokumenty rozmnožovat a skenovat, nebo si vystačíte pouze s tištěním? Ať už jsou vaše preference jakékoliv, vodítkem pro výběr vám může být naše srovnání multifunkčních a jednoúčelových tiskáren. Věnujeme se v něm i otázce, k jakému účelu se hodí laserové a co je doménou inkoustových modelů. Celkově v testu naleznete plejádu 39 modelů různých kategorií. Potěšující je, že žádný z nich není učiněná katastrofa. Některé inkoustovky však trápí dodatečná spotřeba, takže se mohou prodat.

dobrá rada

Nejlépší hodnocení si z našeho srovnání odnesla multifunkční černobílá laserová tiskárna Samsung Xpress SL-M2885FW (velmi dobře, 6760 Kč). K jejím přednostem patří rychlost a v případě textových dokumentů i kvalita tisku. Ze všech modelů vůbec nejlépe kopíruje. Z multifunkčních inkoustových tiskáren skončila nejvýše HP OfficeJet Pro 8720 (dobře, 6500 Kč). Ve většině ohledů si vedla dobře, zklamala jen vyšší hlučností při tisku. Kvalitní kousky jsme našli i mezi jednoúčelovými tiskárnami, kterým vévodí inkoustová Canon Maxify iB4150 (dobře, 3850 Kč) a černobílá laserová HP LaserJet Pro M402dn (dobře, 5700 Kč). Stále platí, že řadu inkoustových tiskáren trápí vysoká skrytá dodatečná spotřeba inkoustu při občasném použití. V případě HP OfficeJet Pro 8210 například dosáhla dábelových 666%. Pro sváteční tiskáře se tak nehodí.

Na doma i do práce

Inkoust vs. toner –

výhody a nevýhody

Výsledky testu dokládají, že nelze jednoznačně říct, zda je lepší pořídit si inkoustovou, nebo laserovou tiskárnu. Záleží i na vašich nárocích a účelu, k jakému chcete tiskárnu využívat. Pojďme si stručně shrnout základní charakteristiky obou typů.

Inkoustové tiskárny

+ relativní všestrannost, obvykle poměrně kompaktní rozměry a nižší pořizovací ceny, vhodnější pro tisk fotografií

– dodatečné náklady při občasném tisku, pomalejší tisk textu

Laserové tiskárny

+ rychlý a odolný tisk, nepřekonatelné v tisku textu, vhodné k tisku i ve větším objemu

– obvykle vyšší pořizovací ceny, větší rozměry, nevhodné pro tisk barevných obrázků

Společně s našimi zahraničními partnery necháváme každoročně otestovat mnoho desítek modelů tiskáren všech typů. Pro naše srovnání jsme zvolili nejzajímavější v Česku dostupné produkty otestované v posledních 12 měsících. Najdete mezi nimi jak multifunkční, tak jednoúčelové tiskárny, a to inkoustové i laserové. Všechny vybrané inkoustovky umí tisknout v barvě, mezi laserovými modely jsou černobílé i barevné.

Všechny tiskárny jsme podrobili zkouškám kvality a rychlosti tisku (tiskl jsme textové dokumenty, grafy a tabulky, formátovaný text společně s grafy a fotografiemi a u barevných tiskáren také barevné fotografie), odolnosti tisku před vlhkostí či snadnosti obsluhy. Dále jsme si posvítili na práci v síti (možnosti zapojení do sítě, nastavení, tisk z mobilních zařízení) a o spotřebu elektrické energie. Multifunkční tiskárny kromě toho prošly zkouškami kopírování a skenování podle různých scénářů. Podrobnější popis průběhu zkoušek naleznete na našich webových stránkách.

Revoluce se nekoná

Hned na úvod můžeme předeslat, že základní charakteristiky jednotlivých typů tiskáren se v průběhu posledních let příliš nemění. Nalézt jeden model,

© Anna Křemilová / Fotolia

kteří by podával optimální výkony za všech situací, není snadné. Každá kategorie tiskáren se zkrátka hodí na něco trochu jiného.

Laserovými tiskárnami nejvíce svědčí kancelářské prostředí, kde je potřeba tisknout velké množství textu. Uplatnění najdou i v domácnostech, které nepotřebují tisknout barevně a/nebo tisknou jen občas, jelikož se nepotýkají s dodatečnou spotřebou náplně při občasném tisku (dodatečné spotřeby se blíže věnujeme v další části článku). Všechny laserové tiskárny v testu tiskly text velmi dobře nebo dobře. Vynikají také rychlostí, nejčastější známkou byla velmi dobrá. Abychom ale byli spravedliví, musíme dodat, že mezi inkoustovými tiskárnami jsme našli takové, které si s laserovými v kvalitě tisku textu v ničem nezadají. Ide o Epson Workforce WF-2750 a Canon Pixma MG2550S – obě tiskly text na jedničku.

Barevné „laserovky“ se na inkoustové modely nechytají hlavně v tisku fotografií. Laserová technologie si s vlastnostmi fotografického papíru a jemnými barevnými a kontrastními nuancemi fotek jednoduše nerozumí. Potvrzuje to i tabulka, kde se to hemží dostatečnými i jednou nedostatečnou známkou. U inkoustových tiskáren převládala dobrá hodnocení. I zde se však objevují výjimky. Epson Workforce WF-7610DWF tiskla fotky nedostatečně, Canon Pixma MG3050 a Epson Workforce WF-2750 dostatečně. Skoro to vypadá, že se poslední jmenovaný Epson snaží bourat stereotypy a napodobuje laserové tiskárny. Ostatně sám výrobce mluví o tisku v „laserové kvalitě“ – v tomto ohledu tedy sliby splňuje takřka dokonale.

Hodnocení za tisk fotografií odpovídá výsledkům tisku na fotopapír. Ten

je sice relativně drahý, ale vaše zvětšené vzpomínky na nich budou zachyceny nesrovnatelně lépe než na klasickém papíře. Pokud by vás přesto zajímaly schopnosti tisku fotek na běžný papír, jejich hodnocení uvádíme v podrobnějších výsledcích na www.dtest.cz/tiskarny. Celkovou známku však nijak neovlivňují.

Zajímavé je také srovnání pořizovacích cen. Tradičně nejdražší jsou barevné laserové multifunkční tiskárny. Cena u ostatních laserových modelů už ale nemusí být výrazně vyšší než u inkoustových. Poměrně kvalitní laserový produkt (jednoúčelový i multifunkční) tak dnes lze pořídit i pod tři tisíce korun.

Trocha vody neuškodí

Zkouška odolnosti tisku proti vlhkosti ve většině případů proběhla naprosto hladce. Fotografie nejprve necháváme celý den odležet a poté je podrobíme

Jak testujeme

podrobný postup testu tiskáren najdete na www.dtest.cz/tiskarny

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality multifunkčních tiskáren

tisk 63%
kopírování 13,5%
skenování 13,5%
práce v síti 5%
spotřeba el. energie 5%

grafická skladba celkového hodnocení kvality jednoúčelových tiskáren

tisk 90%
práce v síti 5%
spotřeba el. energie 5%

zkouše podle tří scénářů – po jednom papíru necháváme vodu stékat, druhý pokládáme na stůl, pokapeme vodou a posléze utřeme papírovým ubrouskem a třetí nejprve potřísníme vodou a výsledek necháme zaschnout.

V případě textových dokumentů postupujeme obdobně – pokapeme papír ve vodorovné poloze a přetřeme ubrouskem, další necháváme zaschnout a u třetího okamžitě po vytisknutí zkusíme rozmazání barvy zvyrazňovačem.

Laserové tiskárny prošly testem odolnosti tisku dle očekávání bez ztráty kytičky, všem jsme rozdali nejvyšší známky. Ani inkoustové modely se za výsledky nemusí stydět, pokárat musíme jen Epson L365 za průměrnou odolnost textu. Se zvyrazňovačem si poradil obstojně, horší to bylo při přetření pokapaného listu hadříkem a se zaschlými krůpěmi vody.

Sampiony ve své třídě

Dosud jsme se výsledkům testu věnovali spíše obecně, pojďme se proto blíže podívat na vítěze jednotlivých kategorií. Nejlepší multifunkční inkoustovou tiskárnou je HP OfficeJet Pro 8720, následovaná příbuzným modelem OfficeJet Pro 8710. Po stránce kvality tisku vítězí není moc co vytknout. Také integrovaná kopírka a skener si drží slušnou úroveň. Potěší možnost oboustanného i bezokrajového tisku. Škoda, že při vypotřebování barevné náplně odmítá dále tisknout i dokumenty v odstínech šedé. Negativem je rovněž vysoká hlučnost. OfficeJet Pro 8720 také není zrovna trpaslík. Ostatně slůvko „office“ v názvu naznačuje, že ho výrobce doporučuje pro využití v kancelářském prostředí. Z tria jednocelových inkoustových tiskáren dopadl nejlépe Canon Maxify iB4150.

Černobílá multifunkční laserová tiskárna Samsung Xpress SL-M2885FW si jako jediný přístroj v testu vybojovala celkové velmi dobré hodnocení. Své soupeřky předčila po stránce kvality tisku. Jako správný laserový model si vede výborně hlavně při tisknutí textových dokumentů. Barevná multifunkční laserová tiskárna Samsung SL-C480FW je povedený přístroj. Jak už ale zmiňujeme výše, barevné tonery využijete spíše na tisk barevných grafů, fotografie ve slušné kvalitě od nich nečekejte.

Také nejlepší jednocelová barevná laserová tiskárna spadá pod značku

Samsung. Jen je možná škoda, že SL-C430W nemá displej. Jihokorejskou hegemonii mezi laserovými tiskárnami narušuje jednocelová černobílá HP LaserJet Pro M402dn, která sice v důležitých zkouškách nenadchla, ale vyhnuly se jí i vyslovené průšvihy, snad až na hlasitý provoz.

Provoz něco stojí

Při koupi automobilu spotřebitel obvykle nehledí pouze na pořizovací cenu, značku nebo třeba design, ale také na jiné faktory, mimo jiné na to, jak je auto „hladové“. S tiskárnami to je podobné, rozdíly v pořizovacích cenách mohou být brzy smazány odlišnými náklady na provoz. Na nich se podílí především spotřeba náplně s tiskovými barvami.

Při testování a počítání nákladů na tisk do přístrojů vkládáme originální náplně podle doporučení výrobce; tyto náplně předem vážíme. Tisk necháváme probíhat tak dlouho, jak to tiskárna dovolí. Proceduru ukončujeme až v okamžiku, kdy se na výstupu začne projevovat nedostatek barvy nebo kdy tiskárna odmítne pokračovat. Náplně jsou opět zváženy a po srovnání hmotností před a po tisku můžeme spočítat, jaké množství náplně bylo potřeba na vytisknutí jedné strany. Výsledné náklady uvádíme na základě průměrných cen originálních náplní. Dodejme ještě, že vážíme všechny náplně, a to i v případě tisku textu.

Některé tiskárny totiž mají tu nemilou vlastnost, že při černobílém tisku využívají kromě černé i barevné náplně.

Výsledky jsou rozmanité a v některých případech příliš nepotěší. Obecně se nedá říct, který druh tiskáren je co do nákladů nejšetřejší. Tradičně jsou za nákladově přívětivější považovány spíše laserové modely. V našem srovnání to není tak průkazné, roli zde zřejmě hraje nevyzkoušená vysoká cena tonerů testovaných produktů. Canon Pixma MG2550S je nejhorší v nákladech na tisk textových dokumentů, které vycházejí na 1,72 Kč na stranu. Tisk grafů a tabulek se prodrazí u laserových tiskáren Samsung SL-C480 FW (8,54 Kč/strana). Nejdražší fotografie produkuje Epson Workforce WF-2750, jedna vyjde na 26,69 korun – a to do cen nejsou započítány náklady na papír. Zcela odlišný případ je Epson L365, kterému se věnujeme v samostatném boxu.

➤ str. 53

Epson L365: Sbohem, tiskové kazety?

Prakticky v každém segmentu spotřební elektroniky lze nalézt neortodoxní a originální řešení. Značka Epson již několik let kromě konvenčně pojatých tiskáren zásobuje trh i modely se specifickým systémem náplně. Klasické takzvané cartridge jsou u nich nahrazeny plnitelnými zásobníky, do nichž je v případě potřeby možné barvu jednoduše dolít z inkoustové lahvičky. Příkladem v našem srovnání je produkt L365. V popisu této tiskárny na oficiálních mezinárodních webových stránkách Epsonu se dočtete, že jde o model, který kombinuje „rychlý, vysoce kvalitní a ultralevný tisk“. Taková silná prohlášení v nás přirozeně vzbuzují zvědavost, a tak nás zajímalo, zda propagační text odpovídá pravdě, nebo lže, jako když tiskne.

Skutečnost je taková, že náklady na tisk jsou v porovnání s ostatními tiskárnami všech druhů bezkonkurenční. Stránka s textem vyjde na tři haléře, dokument s grafy a tabulkami na 15 haléřů a fotografie ve formátu A4 na korunu. Čísla jsou to možná až příliš pěkná na to, aby v Epsonu L365 nebyl nějaký háček. Ten tkví v kvalitě tisku, která je převážně průměrná až podprůměrná. Ani po stránce rychlosti to není žádná sláva. Nelichotivé prvenství si tiskárna připsala při tisku fotografie, který jí trval takřka devět a půl minuty.

Celkové hodnocení L365 je mezi multifunkčními inkoustovými tiskárnami nejnižší. Dobrá známka jí ale minula jen poměrně těsně a vzhledem k velmi atraktivní cenám tisku (i přes nezábednatelnou datotečnou spotřebu inkoustu při občasném tisku) je pravděpodobné, že si své příznivce najde.

multifunkční tiskárny inkoustové

	HP OfficeJet Pro 8720	HP OfficeJet Pro 8710	Canon Maxify MB2750	Canon Maxify MB2150	Canon Maxify MB5450	Epson Expression Premium XP-530
průměrná cena (Kč)	6500	4510	3800	3400	6150	2290
celkové hodnocení	dobře 74%	dobře 73%	dobře 72%	dobře 71%	dobře 71%	dobře 71%
náklady na tisk při intenzivním použití						
textový dokument (Kč/str.)	0,40	0,50	0,80	0,90	0,40	1,20
graf a tabulka (Kč/str.)	2,40	2,10	3,60	3,70	2,60	5,20
barevná fotografie A4 (Kč/str.)	11,90	12,60	14,30	13,10	11,60	22,00
dodatečná spotřeba při občasném použití (%) ¹⁾	237	322	329	306	334	48
tisk	dobře 70%	dobře 69%	dobře 66%	dobře 66%	dobře 66%	dobře 69%
text: kvalita / rychlost	+ / ++	+ / ++	+ / ++	+ / ++	+ / ++	0 / +
graf a tabulka: kvalita / rychlost	+ / ++	0 / ++	0 / ++	0 / ++	0 / ++	0 / ++
tisk v nejvyšší kvalitě ²⁾ : kvalita / rychlost	+ / +	+ / +	+ / 0	+ / 0	+ / 0	++ / +
barevná fotografie: kvalita / rychlost	+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	+ / 0
odolnost vůči vlhkosti: fotografie / text	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++
obsluha / rychlost spuštění tisku	+ / 0	+ / 0	+ / ++	+ / ++	+ / ++	+ / ++
hlučnost / vybavenost	-- / +	0 / +	-- / 0	-- / 0	-- / 0	0 / +
kopírování	velmi dobře 81%	velmi dobře 80%	velmi dobře 82%	dobře 77%	dobře 78%	dobře 73%
skenování	dobře 79%	dobře 77%	dobře 79%	dobře 76%	dobře 79%	dobře 67%
text: rychlost	++	++	++	++	++	+
časopis: kvalita / rychlost	+ / ++	0 / ++	+ / ++	+ / ++	+ / ++	0 / 0
barevná fotografie: kvalita / rychlost	+ / ++	+ / ++	+ / ++	0 / ++	+ / ++	++ / ++
trojrozměrný objekt ³⁾	0	0	0	0	0	+
obsluha / vybavenost	+ / +	+ / +	+ / 0	+ / 0	+ / 0	+ / -
práce v síti	velmi dobře 81%	velmi dobře 81%	velmi dobře 98%	velmi dobře 90%	velmi dobře 98%	velmi dobře 90%
spotřeba elektrické energie	velmi dobře 80%	velmi dobře 80%	dobře 76%	dobře 76%	dobře 76%	velmi dobře 85%

technické údaje

maximální velikost papíru	A4	A4	A4	A4	A4	A4
síťové rozhraní: LAN (ethernet) / wi-fi / NFC	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	x / ✓ / x	✓ / ✓ / x	x / ✓ / x
tisk z mobilních zařízení / přes e-mail	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / x	✓ / ✓	✓ / x	✓ / ✓
tisk přes Apple AirPrint / Google Cloud Print	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓
tisk z USB / fotoaparátu / paměťové karty	✓ / x / x	✓ / x / x	✓ / x / x	✓ / x / x	✓ / x / x	x / x / ✓
automaticky podává dokumenty: jednostranný / oboustranný	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x
tisk oboustranný / bezokrajový	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / ✓
oddělené zásobníky na barvu	✓	✓	✓	✓	✓	✓
používá barevné náplně při čb tisku	x	x	x	x	x	x
tisk s prázdnou černou / barevnou náplní	x / x	x / x	x / ✓	✓ / ✓	x / ✓	✓ / ✓
displej: rozměry (cm) / typ ⁵⁾	5,5 x 9,5 / b	4,1 x 5,4 / b	4,5 x 6,1 / b	4,2 x 5,4 / b	5,3 x 7 / b	2,8 x 2,5 / b
rozměry: výška x šířka x hloubka (cm)	33,5 x 50,7 x 53,5	31,2 x 49,5 x 64,1	35,8 x 46 x 64,5	29 x 46 x 63,8	38 x 45,6 x 62,2	13,8 x 38,1 x 49,8

klíč:

++	+	0	-	--
velmi dobře 100-80%	dobře 79-60%	uspokojivě 59-40%	dostatečně 39-20%	nedostatečně 19-0%

vysvětlivky:

✓ ano x ne
Některá hodnocení mohou být limitována.
Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

HP OfficeJet Pro 8730	HP OfficeJet 7510	HP OfficeJet Pro 6970	Brother MFC-J6520DW	Brother MFC-J5720DW	HP OfficeJet Pro 6960	Epson Workforce WF-2750	Canon Pixma MG2550S	HP DeskJet 3636
9150	4400	4510	5990	5760	3300	2280	1250	1930
dobře 71%	dobře 70%	dobře 70%	dobře 69%	dobře 68%	dobře 68%	dobře 65%	dobře 64%	dobře 64%
0,30	0,90	0,80	0,40	0,30	0,80	0,90	1,70	1,60
1,20	3,10	2,40	2,20	2,30	3,40	4,80	5,30	5,70
11,60	14,50	16,00	15,40	14,20	16,50	26,70	16,70	24,50
537	330	246	84	94	154	148	55	30
dobře 67%	dobře 65%	dobře 69%	dobře 66%	dobře 65%	dobře 66%	dobře 61%	dobře 64%	uspokojivě 58%
+ / ++	+ / ++	+ / ++	O / ++	O / +	+ / ++	++ / ++	++ / +	- / ++
+ / ++	O / ++	+ / ++	O / ++	- / ++	O / ++	+ / ++	+ / +	O / +
+ / ++	+ / O	+ / O	+ / O	+ / O	+ / O	+ / +	+ / +	+ / --
+ / +	+ / O	++ / O	+ / +	++ / +	+ / O	- / O	+ / x ³⁾	+ / -
++ / ++	++ / +	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / +	++ / +	+ / +
+ / -	+ / +	+ / -	+ / O	+ / O	++ / -	++ / ++	+ / ++	+ / ++
-- / O	O / O	O / +	O / ++	-- / ++	O / O	-- / O	-- / --	O / -
velmi dobře 80%	dobře 77%	dobře 63%	dobře 63%	uspokojivě 59%	dobře 66%	dobře 67%	dobře 65%	dobře 74%
dobře 79%	dobře 75%	dobře 72%	dobře 72%	dobře 78%	dobře 75%	dobře 68%	dobře 69%	dobře 73%
++	++	++	+	++	++	++	++	++
+ / ++	+ / ++	+ / ++	+ / ++	++ / ++	+ / ++	+ / +	+ / ++	++ / ++
+ / ++	O / ++	+ / ++	+ / ++	- / ++	+ / ++	+ / +	O / ++	+ / ++
O	O	O	O	O	O	O	O	O
+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	+ / O	+ / -	+ / -
velmi dobře 81%	velmi dobře 81%	velmi dobře 80%	velmi dobře 98%	velmi dobře 98%	velmi dobře 81%	dobře 72%	dostatečně 24%	uspokojivě 53%
dobře 67%	velmi dobře 86%	velmi dobře 85%	velmi dobře 87%	velmi dobře 86%	dobře 74%	velmi dobře 88%	velmi dobře 97%	velmi dobře 98%
A4	A3	A4	A3	A3	A4	A4	A4	A4
✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	x / ✓ / x	x / x / x	x / ✓ / x
✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / x	✓ / x	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x	✓ / x
✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / x	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x	✓ / ✓
✓ / x / x	✓ / x / x	✓ / x / x	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x
✓ / ✓	✓ / x	✓ / ✓	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	x / x	x / x
✓ / x	x / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x	x / ✓
✓	✓	✓	✓	✓	x	✓	x	x
✓	x	x	x	x	✓	x	x	✓
x / x	x / x	x / ✓	x / x	x / x	x / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓
5,3 x 9,5 / b	4,1 x 5,5 / b	4 x 5,4 / b	4,3 x 5,7 / b	4,6 x 8,3 / b	4 x 5,3 / b	2,6 x 5,1 / čb	x / x	1,9 x 2,4 / čb
32,7 x 50 x 45	28,8 x 61,2 x 71,3	22,5 x 46,7 x 54	24,4 x 54 x 58,6	36,2 x 53,4 x 61,3	22,9 x 46,3 x 39	22,8 x 42,5 x 55,8	24 x 42,3 x 59,6	28 x 43,1 x 56,6

¹⁾ při tisku textu a grafů s tabulkami

²⁾ formátovaný text s grafikou a fotografiemi

³⁾ Tiskárna neumožňuje tisk fotografií ve formátu A4, zkušna rychlosti tisku tak v jejím případě nemohla být provedena.

⁴⁾ například otevřená kniha

⁵⁾ b – barevný; čb – černobílý

pokračování tabulky

multifunkční tiskárny inkoustové			
	Canon Pixma MG3050	Epson Workforce WF- 7610DWF	Epson L365
průměrná cena (Kč)	1290	5040	4430
celkové hodnocení	dobře 62%	dobře 62%	uspokojivě 58%
náklady na tisk při intenzivním použití			
textový dokument (Kč/str.)	1,60	0,50	0,03
graf a tabulka (Kč/str.)	5,10	2,60	0,15
barevná fotografie A4 (Kč/str.)	14,90	18,70	1
dodatečná spotřeba při občasném použití (%) ¹⁾	46	158	273
tisk	uspokojivě 56%	uspokojivě 55%	uspokojivě 54%
text: kvalita / rychlost	+ / +	+ / ++	O / +
graf a tabulka: kvalita / rychlost	+ / +	O / ++	- / +
tisk v nejvyšší kvalitě ²⁾ : kvalita / rychlost	O / +	+ / -	++ / --
barevná fotografie: kvalita / rychlost	- / +	-- / O	O / --
odolnost vůči vlhkosti: fotografie / text	++ / ++	++ / ++	++ / O
obsluha / rychlost spuštění tisku	+ / ++	++ / ++	+ / ++
hluknost / vybavenost	-- / --	-- / ++	O / --
kopírování	dobře 74%	dobře 75%	dobře 61%
skenování	dobře 68%	dobře 74%	uspokojivě 54%
text: rychlost	++	++	+
časopis: kvalita / rychlost	O / ++	+ / ++	O / --
barevná fotografie: kvalita / rychlost	+ / ++	O / ++	++ / O
trojrozměrný objekt ³⁾	O	O	O
obsluha / vybavenost	+ / -	+ / +	+ / -
práce v síti	dobře 69%	dobře 63%	velmi dobře 87%
spotřeba elektrické energie	velmi dobře 81%	velmi dobře 80%	velmi dobře 88%

technické údaje

maximální velikost papíru	A4	A3+	A4
síťové rozhraní: LAN (ethernet) / wi-fi / NFC	X / ✓ / X	✓ / ✓ / X	X / ✓ / X
tisk z mobilních zařízení / přes e-mail	✓ / X	✓ / ✓	✓ / ✓
tisk přes Apple AirPrint / Google Cloud Print	X / ✓	✓ / ✓	X / X
tisk z USB / fotoaparátu / paměťové karty	X / X / X	✓ / X / ✓	X / X / X
automaticky podává dokumenty: jednostranný / oboustranný	X / X	✓ / ✓	X / X
tisk oboustranný / bezokrajový	X / X	✓ / ✓	X / X
oddělené zásobníky na barvu	X	✓	✓
používá barevné náplně při čb tisku	✓	X	X
tisk s prázdnou černou / barevnou náplní	X / ✓	✓ / ✓	X / X
displej: rozměry (cm) / typ ⁴⁾	X / X	5,6 x 9,8 / b	X / X
rozměry: výška x šířka x hloubka (cm)	14,5 x 42,6 x 30,6	31,5 x 57 x 78,5	29,7 x 47,4 x 57,5

klíč:

++	+	O	-	--
velmi dobře 100-80%	dobře 79-60%	uspokojivě 59-40%	dostatečně 39-20%	nedostatečně 19-0%

výsvětlivky:

✓ ano X ne

Některá hodnocení mohou být limitována.
Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

multifunkční laserové barevné

Samsung SL-C480FW	HP Color LaserJet Pro M477FDW
8110	12 600
dobře 71 %	dobře 66 %
0,90	0,60
8,50	6,20
20,30	17,80
x	x
dobře 66 %	dobře 63 %
++ / ++	+ / ++
+ / +	+ / ++
+ / ++	- / ++
- / ++	- / ++
++ / ++	++ / ++
+ / +	+ / +
++ / --	++ / O
velmi dobře 84 %	dobře 69 %
velmi dobře 82 %	dobře 66 %
++	++
+ / ++	+ / ++
++ / ++	-- / ++
O	O
+ / +	+ / O
dobře 63 %	velmi dobře 82 %
dobře 73 %	dobře 69 %

A4	A4
✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓
✓ / x	✓ / ✓
✓ / ✓	✓ / ✓
x / x / x	✓ / x / x
✓ / x	✓ / ✓
x / x	✓ / x
✓	✓
x	x
x / x	x / ✓
1,2 x 6 / čb	5 x 9,4 / b
34,1 x 40,5 x 49,4	41 x 40,5 x 50

multifunkční tiskárny laserové černobílé

Samsung Xpress SL-M2885FW	Ricoh SP 213SFNw	HP LaserJet Pro M426DW	Brother DCP-1512
6760	4370	8600	2690
velmi dobře 81 %	dobře 72 %	dobře 70 %	dobře 63 %
0,60	0,80	0,80	1,00
1,90	2,10	2,30	3,20
x	x	x	x
x	x	x	x
dobře 77 %	dobře 72 %	dobře 68 %	dobře 64 %
++ / ++	++ / ++	+ / ++	+ / ++
O / ++	+ / ++	- / ++	- / ++
+ / ++	- / ++	- / ++	- / ++
x / x	x / x	x / x	x / x
x / ++	x / ++	x / ++	x / ++
+ / ++	+ / ++	+ / ++	++ / ++
O / -	O / --	O / O	-- / --
velmi dobře 91 %	dobře 71 %	dobře 73 %	dobře 84 %
dobře 75 %	dobře 79 %	dobře 69 %	dobře 63 %
++	++	++	+
+ / ++	+ / ++	+ / ++	+ / ++
O / ++	+ / ++	- / ++	- / ++
O	O	O	O
+ / +	+ / +	+ / ++	+ / -
velmi dobře 99 %	uspokojivě 54 %	velmi dobře 99 %	dostatečně 24 %
velmi dobře 97 %	dobře 78 %	dobře 65 %	velmi dobře 100 %

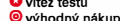
A4	A4	A4	A4
✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	x / x / x
✓ / x	x / x	x / x	x / x
✓ / ✓	x / x	✓ / ✓	x / x
x / x / x	x / x / x	✓ / x / x	x / x / x
✓ / x	✓ / x	✓ / ✓	x / x
✓ / x	x / x	✓ / x	x / x
x	x	x	x
x	x	x	x
x / x	x / x	x / x	x / x
1,5 x 6,1 / čb	2,2 x 6 / čb	4,5 x 6 / b	1,4 x 5,2 / čb
35,8 x 40,1 x 41	29,3 x 39,8 x 43,3	32,8 x 41,2 x 56	25,4 x 38,5 x 48,2

¹⁾ při tisku textu a grafů z tabulkami

²⁾ formátovaný text s grafikou a fotografiemi

³⁾ například otevřená kniha

⁴⁾ b – barevný; čb – černobílý

vítěz testu

výhodný nákup

jednúčelové tiskárny laserové barevné

	Samsung SL-C430V	HP Color LaserJet Pro M452NW	Canon i-Sensys LBP7110Cw	Canon i-Sensys LBP7210Cdn	HP Color LaserJet Pro M452DN	Lexmark CS410dn
průměrná cena (Kč)	4300	7700	4790	7410	9330	10 110
celkové hodnocení	dobře 66%	dobře 65%	dobře 63%	dobře 63%	dobře 61%	uspokojivě 59%
náklady na tisk při intenzivním použití textový dokument (Kč/str.)	0,90	0,50	0,80	1,00	0,50	0,70
graf a tabulka (Kč/str.)	8,20	4,80	4,30	4,20	4,80	4,40
barevná fotografie A4 (Kč/str.)	20,40	19,00	20,90	16,00	15,80	19,80
dodatečná spotřeba při občasném použití (%) ¹⁾	x	x	x	x	x	x
tisk	dobře 66%	dobře 64%	dobře 62%	dobře 63%	dobře 61%	uspokojivě 58%
text: kvalita / rychlost	++ / ++	++ / ++	+ / +	++ / ++	++ / ++	++ / ++
graf a tabulka: kvalita / rychlost	+ / +	+ / ++	+ / ++	+ / ++	+ / ++	++ / ++
tisk v nejvyšší kvalitě ²⁾ : kvalita / rychlost	+ / ++	- / ++	o / ++	- / ++	- / ++	--- / ++
barevná fotografie: kvalita / rychlost	- / ++	- / ++	- / ++	- / ++	- / ++	- / ++
odolnost vůči vlhkosti: fotografie / text	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++
obsluha / rychlost spuštění tisku	+ / +	+ / +	o / +	+ / ++	+ / +	+ / -
hluknost / vybavenost	++ / --	++ / --	o / --	o / -	++ / -	o / o
kopírování	x	x	x	x	x	x
skenování	x	x	x	x	x	x
text: rychlost	x	x	x	x	x	x
časopis: kvalita / rychlost	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
barevná fotografie: kvalita / rychlost	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
trojrozměrný objekt ³⁾	x	x	x	x	x	x
obsluha / vybavenost	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
práce v síti	dobře 63%	velmi dobře 81%	dobře 72%	uspokojivě 57%	uspokojivě 57%	uspokojivě 57%
spotřeba elektrické energie	dobře 74%	dobře 73%	velmi dobře 80%	dobře 68%	uspokojivě 54%	dobře 72%
technické údaje						
maximální velikost papíru	A4	A4	A4	A4	A4	A4
síťové rozhraní: LAN (ethernet) / wi-fi / NFC	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / x / x	✓ / x / x	✓ / x / x
tisk z mobilních zařízení / přes e-mail	✓ / x	✓ / ✓	x / x	x / x	x / x	x / x
tisk přes Apple AirPrint / Google Cloud Print	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x	x / x	x / x	x / x
tisk z USB / fotoaparátu / paměťové karty	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	✓ / x / x
automaticky podávat dokumenty: jednostranný / oboustranný	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
tisk oboustranný / bezokrajový	x / x	x / x	x / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x
oddělené zásobníky na barvu	✓	✓	✓	✓	✓	✓
používá barevné náplně při čb tisku	x	x	x	x	x	x
tisk s prázdnou černou / barevnou náplní	x / x	x / ✓	x / x	x / x	x / ✓	x / x
displej: rozměry (cm) / typ ⁴⁾	x / x	1,2 x 4,5 / čb	x / x	x / x	1,2 x 4,5 / čb	3,6 x 5 / b
rozměry: výška x šířka x hloubka (cm)	26,9 x 38,2 x 45,8	29,7 x 40,4 x 65	25,5 x 40,7 x 49,1	32,7 x 41,8 x 54,3	29,7 x 40,4 x 65	33,5 x 44,4 x 44,8

klíč:

++	+	o	-	--
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.
Při shodném celkovém hodnocení pořadí podle abecedy.

	jednoúčelové tiskárny laserové černobílé				
Brother HL-3140CW	HP LaserJet Pro M402dn	Brother HL-L2365DW	Brother HL-L2340DW	Brother HL-L5100DN	Brother HL-L2360DN
5000	5700	3900	2630	6910	3640
uspokojivě 54 %	dobře 71 %	dobře 70 %	dobře 69 %	dobře 69 %	dobře 68 %
0,70	0,50	0,70	0,80	0,50	0,80
6,20	1,30	2,40	2,40	1,30	2,30
15,30	x	x	x	x	x
x	x	x	x	x	x
uspokojivě 52 %	dobře 72 %	dobře 67 %	dobře 67 %	dobře 68 %	dobře 65 %
++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++
+ / ++	o / ++	- / ++	- / ++	o / ++	- / ++
-- / ++	o / ++	- / ++	- / ++	- / ++	- / ++
-- / ++	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
++ / ++	x / ++	x / ++	x / ++	x / ++	x / ++
+ / ++	+ / ++	+ / ++	++ / ++	+ / ++	+ / ++
o / --	-- / -	o / -	o / -	o / -	o / -
x	x	x	x	x	x
x	x	x	x	x	x
x	x	x	x	x	x
x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
x	x	x	x	x	x
x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
uspokojivě 53 %	uspokojivě 57 %	velmi dobře 98 %	velmi dobře 89 %	dobře 62 %	velmi dobře 87 %
velmi dobře 86 %	dobře 71 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 99 %	velmi dobře 100 %
A4	A4	A4	A4	A4	A4
x / ✓ / x	✓ / x / x	✓ / ✓ / x	x / ✓ / x	✓ / x / x	✓ / ✓ / x
✓ / x	x / x	✓ / x	✓ / x	x / x	x / x
✓ / ✓	x / x	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓
x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x
x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
x / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / x
x	x	x	x	x	x
x	x	x	x	x	x
x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
1 x 5,1 / čb	1,3 x 4,5 / čb	0,8 x 5,2 / čb	0,8 x 5,2 / čb	1,2 x 5 / čb	0,9 x 5,5 / čb
27,5 x 40,9 x 52	22,2 x 38,5 x 39,1	20 x 35,1 x 41,2	20 x 35,1 x 41,2	28,8 x 37 x 44,2	19,5 x 36,6 x 39

¹⁾ při tisku textu a grafů s tabulkami

²⁾ formátovaný text s grafikou a fotografiemi

³⁾ například otevřená kniha

⁴⁾ b – barevný; čb – černobílý

• vítěz testu
• výhodný nákup

Neviditelná spotřeba

Zatím jsme se však bavili pouze o nákladech na tisk v ideální situaci, tedy když tisknete množství dokumentů naráz. „Specialitou“ inkoustových tiskáren je ovšem dodatečná spotřeba inkoustu při občasnému použití. Tiskárny používají inkoust při pravidelných samočisticích cyklech tiskových hlav – proplachováním tiskových trysky inkoustem zabírají jejich ucpání. Čisticí cykly jsou spouštěny automaticky a uživatel je nemůže přímo řídit. Kritéria pro spuštění cyklu se u různých tiskáren liší – mohou být založena na počtu vytištěných stran, čase i na jiných parametrech.

Dodatečnou spotřebu necháváme testovat po dobu několika týdnů, kdy simulujeme běžné používání v domácnostech, kde se tiskne spíše nepravidelně. Ve vybrané dny tiskneme několik stránek a po zbylou dobu necháváme tiskárnu vypnutou. V pondělí tiskneme dvě textové strany a jednu stranu s grafikou, v úterý jednu stranu s grafikou, ve středu má tiskárna „volno“, ve čtvrtek opakujeme pondělní scénář, v pátek tiskneme dvě strany s textem a o víkendu přístroj opět odpočívá. Poté zjišťujeme, o kolik více inkoustu se takto spotřebuje v porovnání s kontinuálním tiskem.

Zatímco u některých modelů se navýšení spotřeby pohybovalo vcelku v rozumných mezích (například HP DeskJet 3636 „žere“ o 30 % inkoustu víc a u Epson Expression Premium XP-530 jsme zaznamenali 48 % navýšení), u jiných byl nárůst i více než pětinašobný. HP OfficeJet Pro 8210 si při nepravidelném používání řekla dokonce o 666 % barvy více. x

Stovky otestovaných tiskáren na www.dtest.cz

Na www.dtest.cz/tiskarny naleznete výsledky dalších nově i dříve testovaných tiskáren. Nahlédnout můžete do detailnějšího hodnocení zkoušek a přehledu vybavení. Tiskárny lze třídit podle různých kritérií a vzájemně porovnávat. Výsledky jsou přístupné předplatitelům.

Minitest HDR a PlayStation 4

Funkce vysoce dynamického rozsahu neboli HDR, kterou nabízejí některé moderní televizory s ultra vysokým rozlišením, má velký potenciál a při správném nastavení může díky reálnějšímu zobrazování tmavých i světlých míst posílit zážitek ze sledování. Stále je však v plenkách, a tak ji provázejí i dětské nemoci. Na základě varovných zpráv, na které jsme narazili v diskusních fórech na internetu, jsme se rozhodli požádat laboratoř, aby zjistila, zda HDR nemůže mít negativní vliv při hraní her na populární konzoli PlayStation 4.

Na televizní vysílání s ultra vysokým rozlišením (Ultra HD/4K) si ještě nějakou dobu počkáme. Možnosti k vychutnání obrazu složeného z osmi milionů pixelů ovšem postupně přibývá, ať už mluvíme o filmech na blu-ray discích, nebo třeba o streamování videí z internetu. Na trh přišlo dokonce i několik 4K videoher.

Část nových televizorů s ultra vysokým rozlišením podporuje funkci vysoce dynamického rozsahu (HDR neboli High Dynamic Range), které jsme se věnovali v loňském říjnovém vydání našeho časopisu. Tato funkce, jak už napovídá její název, má za úkol rozšířit kontrast obrazu na úroveň, jaká byla dříve nedosažitelná. V praxi to znamená, že je televizor schopný v jeden okamžik zobrazovat tmavší tmavé

odstíny a světlejší světlé, což by mělo evokovat realističtější a působivější vizuální zážitek.

V podzimmím testu HDR jsme uvedli, že by sice teoreticky mohlo divácký zážitek vylepšit, avšak u většiny televizorů je potřeba provést manuální změny v nastavení. To výchozí totiž nezdědka nadělalo více škody než užítka. Situace, kdy zapnutá funkce HDR kvalitu obrazu naopak zhoršila, nebyly zdaleka výjimečné.

PlayStation v nesnázích?

V poslední době se na internetu šíří zprávy hráčů her určených pro konzole PlayStation 4 a novější PlayStation 4 Pro (PS4 a PS4 Pro), kteří si stěžují na pomalou odezvu obrazu (takzvané lagování nebo trháni, jinými slovy delší dobu mezi provedením úkonu na ovladači a reakci na obrazovce) právě při zapnutí funkce HDR.

Požádali jsme proto laboratoř, aby této záhadě přišla na kloub. Ukázalo se, že HDR je v tomto ohledu nevinné a problém tkví v některých automaticky aktivovaných funkcích televizorů pro kompenzaci (zlepšení plynulosti) pohybu.

Připravte, pozor, hrajeme!

Test si kladl za cíl zodpovědět dvě základní otázky – zda grafika hry se zapnutým HDR vypadá lépe a zda tato funkce ovlivňuje plynulost hry. Pro účely zkoušek odborníci zvolili pětici 4K televizorů známých značek (LG, Panasonic, Philips, Samsung, Sony) s podporou

HDR. Vybrané přístroje se řadí do střední třídy a jejich cena se pohybuje kolem 20 tisíc korun. Laboratoř u nich předpokládala vyšší šance výskytu nežádoucích jevů než u takzvaných high-endových modelů. Vyzkoušeli jsme tři relativně nové a populární hry – *Uncharted 4: A Thief's End*, *Deus Ex: Mankind Divided* – *Day One Edition* a *The Last Guardian*.

Každý z pěti hodnotících se nejprve seznámil s hrou, jejím ovládáním a reaktívní dobou ve standardním režimu (tedy s vypnutým HDR). Po této „otůčkové“ fázi, která trvala minimálně dvě hodiny, měli účastníci testu za úkol hrát stejnou hru postupně na všech pěti televizích (u každé strávili přibližně hodinu), ovšem tentokrát už se zapnutým HDR. Po splnění tohoto úkolu mohli testující libovolně přepínat mezi HDR a standardním režimem.

Hodnotitelé měli popsat případný rozdíl ve vzhledu a ovládání hry s a bez HDR. Samotné přepínání mezi oběma módy je jednoduché a lze je provést za několik sekund skrze nabídku rychlého nastavení. Test v obou případech probíhal při nastavení obrazu na „herní režim“.

Některé televize umějí herní zařízení rozpoznat automaticky a vlastnosti obrazu není nutné manuálně měnit. V našem případě šlo o televizory Panasonic a Sony (u nichž je dobrá kompatibilita vzhledem k tomu, že ji s PS4 pojí stejný výrobce, pochopitelně).

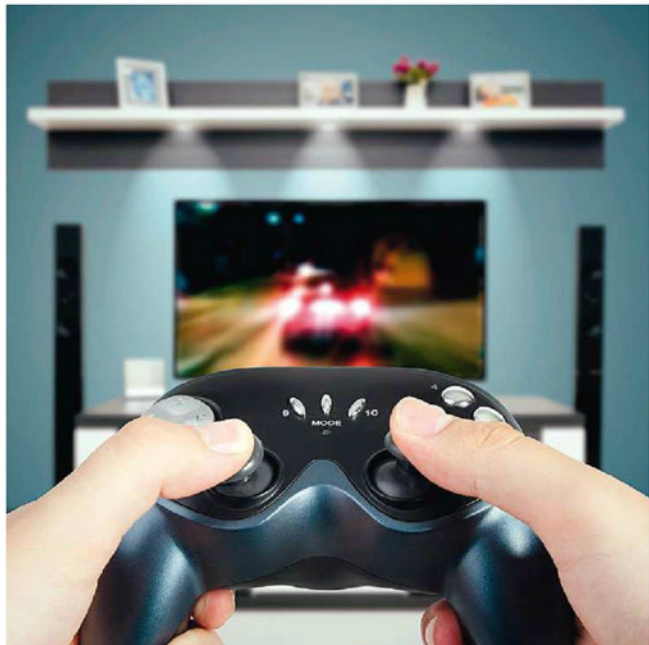

Pár slov k PS4

PlayStation 4 je herní konzole osmé generace, kterou Sony uvedlo na evropský trh v listopadu 2013 jakožto hlavní soupeřku konkurenčním herním přístrojům Microsoftu Xbox One a Nintendu Wii U, které se do oběhu dostaly o několik měsíců dříve. Pozdější představení ovšem PS4 neuškodilo, prodejnost konzole byla od uvedení výborná a v současnosti se odhaduje, že PS4 na našem kontinentu zabírá 70% trhu. Na celém světě bylo dosud prodáno přes 50 milionů kusů.

Loni v září byly představeny dvě výrazné novinky. První byla útlejší verze PS4 přezdívaná PlayStation 4 Slim, která je oproti standardnímu provedení o 40% menší. Druhou a zřejmě významnější pak byla prezentace PlayStation 4 Pro s vylepšeným hardwarem a podporou 4K.

Například Philips vyžadoval manuální změnu z režimu „HDR Standard“ na „HDR Game“, který je pro hraní vhodnější. U televizorů Samsung a LG zároveň došlo k automatickému zapnutí funkce redukce šumu a zejména kompenzace pohybu. Jednotliví výrobci je nazývají různě, například Auto Motion Plus, TruMotion, Natural Motion nebo Motionflow. Tyto technologie by teoreticky měly zajistit plynulejší a hladší obraz zejména v pohyblivých

© Piotr Adamowicz / Fotolia

scénách. Nehodí se však pro všechny situace a jak ukázaly zkoušky, ve spojení s hraním na PS4 mohou být vysloveně na škodu.

Test byl doplněn ještě dílčí zkouškou, která měla za úkol zjistit, zda ve vztahu k vysoce dynamickému kontrastu existují mezi konzolemi PS4 a PS4 Pro znatelné rozdíly. Obě zařízení byla připojena k totožným 55palcovým televizorům LG s technologií OLED a na obou byla puštěna stejná herní scéna. Testující tak mohli oba přístroje snadno střídát a srovnávat. Test probíhal ve dvou fázích. V první běžel PS4 v režimu se standardním kontrastem (SDR) a PS4 Pro s HDR. Poté byla nastavení prohozena.

Problém je jinde

Jak jsme již zmínili v úvodu, test nepotvrdil, že by

zapnuté HDR způsobovalo pomalejší odezvu ovládaní. Pouze jeden z pěti hodnotitelů zpočátku mluvil o pocitu jistého trháni obrazu, po chvíli hraní v HDR a navyknutí si na jiný vizuální vjem však tento pocit ustal. Zhoršené reakční doby nebyly zaznamenány, a to nehlédě na připojený televizor nebo zvolený herní titul. Přímé srovnání mezi PS4 a PS4 Pro rovněž neprokázalo žádný prodlevy způsobené HDR.

Varovné zprávy na internetu tak situaci nevysvětlují zcela přesně, jelikož hlavního viníka je třeba hledat jinde. Problémy se totiž projeví jen v okamžiku, kdy byla kromě HDR zapnuta i funkce kompenzace pohybu. V tomto případě byl obraz na první pohled méně plynulý a podepsal se na citelně horším herním zážitku.

Pro hry krásnější

Všichni hodnotitelé se shodli, že zapnuté HDR má na grafickou stránku zkoušených videoher jednoznačně pozitivní vliv. Zvýšený kontrast navozuje dojem detailnějšího obrazu. Nejpůsobivěji se HDR podle očekávání projevilo ve velmi tmavých nebo naopak světlých scénách. V některých případech se testujícím zdálo lepší i reprodukce barev – dá se však předpokládat, že na ni měl větší vliv model televizoru.

Při přepínání mezi HDR a SDR je u těch televizorů, které vyžadují pro optimální funkčnost HDR manuální nastavení obrazu, potřeba pamatovat na nastavení HDR vstupu. Při vypnutí HDR nebo hraní hry, která HDR nepodporuje, si totiž HDMI může zachovat některá dílčí nastavení, jako

Jak hrát v HDR

Abyste si mohli „zapalít“ v HDR módu, musíte splnit několik podmínek – vaše PS4 musí mít firmware aktualizovaný na verzi 4.0 či vyšší, televizor a konzole musejí být přímo propojené HDMI kabelem a samozřejmě TV i vybraná hra musejí být HDR kompatibilní. Před samotným hraním může být potřeba hru aktualizovat. To může trvat i několik hodin, je proto lepší obrnit se trochu trpělivostí.

Pro upřesnění dodejme, že zatímco PS4 Pro podporuje upscaling na 4K rozlišení, PS4 pracuje v klasickém Full HD. To může působit poněkud zmatečně, vzhledem k tomu, že funkci HDR podporují pouze televizory s Ultra HD. Skutečnost je ovšem vcelku prostá – na aktualizované konzoli PS4 propojené s odpovídajícím Ultra HD televizorem si můžete vybrané hry zahrát v HDR, ovšem „jen“ ve Full HD.

by HDR bylo pořád zapnuté. Tím může kvalita obrazu značně utrpět.

Přestože jsou „vnitřnosti“ PS4 Pro oproti základní verzi podstatně vylepšené, zkoušející nezpochybovali žádný rychlostní rozdíl, a to nehlédě na používaný HDR. Přestože je tedy PS4 Pro po stránce technologie krokem kupředu, rozhodně to neznámá, že by původní verze patřila do starého železa. ✖

Informační servis

Bio má zelenou

Pro řadu zákazníků je slovo biopotravina synonymem pro jídlo vyšší kvality. Jeho význam je však mnohem širší. Skrývá v sobě především udržitelné hospodaření, které respektuje životní prostředí. To se neobejde bez řady pravidel, zákazů ani bez důkladné kontroly.

Co může být bio? Podle definic příslušných nařízení se tak mohou označit jen produkty zemědělského původu. Logem zeleného listu, kterým se bioprodukty označují, nelze zaštitit sůl, vodu nebo jakékoliv zvíře ulovené ve volné přírodě nebo moři. U prvních dvou položek je důvod pochopitelný, žádná z nich se ani nepěstuje, ani nechová. U lovených divokých zvířat je potíž v tom, že žijí, kde se jim zlíbí, a nelze zaručit, že jde vždy o prostředí splňující ekologická kritéria.

Velké téma – pesticidy

Aby se mohla potravina pyšnit přívlastkem bio, musí alespoň 95 % jejích zemědělsky získávaných surovin pocházet z ekologické produkce. Tak stává na několika základních principech: respektování přírodních systémů, udržování biodiverzity prostředí, ochrana půdy, předcházení půdní erozi a zodpovědné využívání přírodních zdrojů. Dalšími kroky vedoucími k udržitelnosti jsou prevence vzniku odpadů, jejich recyklace a upřednostňování obnovitelných zdrojů.

Jedna z prvních věcí, která se zřejmě lidem vybaví v souvislosti s ekologicky šetrným zemědělstvím, je zákaz používání pesticidů a umělých hnojiv. Běžně používané postřiky jsou pro ekofarmáře tabu. Určitou možností ochrany proti škůdcům a chorobám přesto mají, na milost je vzato celkem 26 účinných látek. Z velké části jsou přírodního původu, jde o různé rostlinné výtažky a oleje, včelí vosk nebo feromony. Povoleny jsou i „chemické“ pomůcky, které se k danému účelu používaly již v dávné minulosti, například síra. Podle stejných zásad je postaven i seznam povolených hnojiv.

Dodržování zákazu používání pesticidů se pravidelně kontroluje, mimo jiné i laboratorními rozborů prodáváných biopotravin. U váhu

se přitom bere i možnost nahodilé, nezáměrné kontaminace pesticidy z okolního prostředí. Proto se za nevyhovující považují až nálezy, které i po zohlednění nejistoty měření překračují koncentraci 0,01 mg/kg. V takovém případě daná potravina již není bio a výrobce musí vysvětlit, jak ke kontaminaci došlo. Zároveň musí přijmout nezbytná opatření, aby se situace již nemohla opakovat.

Farmy otužilců

Stranou nezůstává ani živočišná produkce. V ní se dbá především na dobré životní podmínky a pohodu zvířat. Mají na ně nárok všechna chovaná zvířata – od dojníc přes včely až po lososy. Hlavním cílem je doprát jim dostatečný prostor a co nejvíce zohledňovat jejich přirozené potřeby a chování (několik

Zelená čísla

Podle Ročenky ekologického zemědělství fungovalo v České republice na konci roku 2015 přes 4100 ekologických farem. Celkově se v té době v bio režimu obdělávalo přes 11,7 % půdního fondu. Největší baštou biozemědělců byl Jihočeský kraj, kde na téměř 70 tisících hektarech hospodařilo přes 500 farem. Výrobou biopotravin se v současné době zabývá 542 výrobců a 204 z nich zpracovává přímo produkty z vlastních statků.

Poslední dostupné údaje o spotřebě biopotravin u nás pocházejí z roku 2014. Tehdy se v České republice spotřebovaly biopotraviny v celkové hodnotě dvou miliard korun. Pro lepší představu, ročně to činí 191 Kč na osobu. Bioprodukty tak pokryly 0,71 % celkové spotřeby potravin a nápojů. Necelá polovina obrátu z prodeje biopotravin (49 %) připadla na dovezené výrobky.

Měreno průměrnou útratou, nejvyšší spotřebu bioproduktů mají ve Švýcarsku, každý tam za ně ročně utratí přes 5600 Kč. Vůbec nejsilnější trh biopotravin je v Německu.

příkladů můžete najít v boxu na straně 58). Důležitý je i výběr plemen odolných vůči místním podmínkám. To, spolu s posilováním přirozené imunity zvířat,

© Jilkaová / Fotocrea

minimalizuje riziko nemoci a mohou používat různých léčebných prostředků. S léky se v ekologických chovech šetří, v závažných případech je však pochopitelné lze nasadit, a to včetně antibiotik.

Chov by měl být všestranně šetrný. Kromě pohody zvířat se proto dbá i na jejich krmení. To musí být rovněž v bio kvalitě, případně pocházet z udržitelných zdrojů. Tam, kde to je možné, by měla zvířata dostávat krmivo pocházející z téže farmy.

Z čeho vařit?

Výroba biopotravin navazuje na výše zmíněné principy, a musí proto být co nejšetrnější. Používají se tedy téměř výhradně produkty ekologického zemědělství. Výjimky jsou povoleny pouze tehdy, když některá

ze surovin v bio kvalitě není k dispozici. Například sušené maliny, angrašt, sušený červený rybiž nebo rum z cukrové třtiny. Rozhodně je však vyloučeno směšování ekologických a obvyklých surovin. Například bio jogurt nesmí obsahovat zárovek bio a běžné mléko, ani kdyby ekologická surovina tvořila 98 % výrobku.

Celou ekologickou produkci se prolíná zákaz používání genetiky modifikovaných plodin. Zemědělci je nesmějí pěstovat a pro potravináře zpracovávat. Dokonce musejí mít k dispozici prohlášení svých dodavatelů, že jimi prodávané zboží není geneticky modifikované.

Zkuste to bez chemie

Legislativa vyžaduje, aby se biopotraviny vyráběly zejména pomocí biologických,

mechanických nebo fyzikálních postupů, tedy takových, které bychom mohli označit za tradiční. S tím souvisí i výrazné omezení používání chemických přídatných látek. Výčet povolených aditiv uvádí evropské nařízení č. 889/2008. Jen pro představu, v současné době se smí do běžných potravin přidávat přes 330 aditiv, biovýrobci jich mají k dispozici pouze 55.

Z velké části jde o látky přírodního původu, jakými jsou různé zahušťovací rostlinné gumy nebo organické kyseliny. Striktně je omezena možnost používat barviva, povoleny jsou pouze rostlinné uhli a annato, a to výhradně pro výrobu speciálních druhů anglických sýrů. Známé firmy mezi éčky – glutaman sodný, náhradní sladidla, sorbany či benzoany – jsou vyloučeny úplně. Zakázáno je ionizační ozařování, což je zákrok, který pomáhá zvyšovat trvanlivost. Můžeme však dodat, že to se v současnosti příliš nepoužívá ani u běžných potravin.

Hlavně to nepopíste

Velmi zodpovědně se přistupuje i k riziku záměny hotové biopotraviny za běžnou. Snadné to má ten, kdo vyrábí výhradně v bio kvalitě, a nemá tak co pomíchat. Naopak výrobcům, kteří ve svém podniku připravují jak běžné, tak ekologické potraviny, klade legislativa do cesty řadu překážek. Výroba obou druhů nesmí probíhat ve stejném okamžiku, před přechodem z běžné

Zebra a listek

Kam si dojít pro biopotravinu? Na statek nebo do speciálního stánku? Skutečnost je mnohem prostší – podle ročenky ekologického zemědělství za rok 2015 vydané Ministerstvem zemědělství ČR jich více než polovinu nakupujeme v běžných supermarketech. Je tak potřeba, aby ekologické potraviny v záplavě ostatních dobře vynikly a dovedly se náležitě prodat. To byl i záměr zákonodárců – tržní cena bio potravin je v porovnání s běžnými vyšší, a proto musí být odlišnost patrná na první pohled.

Každá biopotravina musí být označena slovy bio a mít na sobě další povinné informace. Jedná se zejména o povinný evropský symbol v podobě listku. Ten musí být navíc doplněn číslem kontrolní organizace, která dohlíží na výrobce dané potraviny. Na obalu také musí být uvedeno, odkud pocházejí zemědělské složky obsažené ve výrobku. Toto označení příliš konkrétní představu nedává, dozvíme se z něj pouze, zda suroviny pocházejí z Evropské unie, či nikoliv. V případě biopotravin z České republiky pak evropský symbol navíc doplňuje i český zákonný symbol, takzvaná biozebra.

Pro život v pohodě

Každý druh hospodářských zvířat má v předpisech svou kolonku s požadavky na minimální vnitřní a venkovní plochu. Pro představu, nejpočetnější druh zvířat na českých ekologických farmách skot (v roce 2015 si v biorežimu přežvykovalo přes 220 000 kusů) má garantováno 6 (dojnice) nebo 10 m² (býci) vnitřního prostoru. Kromě toho musí mít možnost přístupu na venkovní pastvu kdykoliv to počasí dovolí.

Na druhém místě co do počtu chovaných kusů v České republice stojí ryby. Například biolososi mají platit v nádržích napájených z otevřených zdrojů. Voda musí být náležitě oksyložená a ryby musejí mít dostatek prostoru. Ke krmení dravých lososů pak smějí sloužit jen rybky z certifikovaných udržitelých lovišť.

produkce na ekologickou je nutné řádně pročistit linky a samozřejmě se musí dávat velký pozor při balení a skladování výrobků. Záměna obalové fólie by přišla dost drahá – za běžnou sušenku v biosáčku hrozí pokuta až do výše milionu korun.

Dohled na každém kroku

Hlavním českým úřadem bdícím nad dodržováním všech bioprável a zákazů je Ministerstvo zemědělství. To však neprovádí kontrolu samo, pověřilo tím i čtyři soukromé společnosti.

Systém funguje tak, že každý, jehož podnikání se ekologické produkce jakýmkoliv způsobem dotýká, se musí u jedné z dozorových společností registrovat a každoročně prochází alespoň jednou kontrolou. Vyžaduje-li to situace, kontrol může být v průběhu roku i víc, včetně neohlášených. Povinná registrace se kromě zemědělců a výrobců týká i obchodníků s biopotravinami, byť by je pouze skladovali a dál prodávali.

Pověřené kontrolní organizace hrají v systému klíčovou roli tím, že vystavují certifikáty. Jde o doklady potvrzující soulad bioproduktu se všemi pravidly. Tyto certifikáty musejí mít všichni podnikatelé ke všem pěstovaným, vyráběným nebo prodávaným bioproduktům. Stejně tak i ke všem biosurovinám, které zpracovávají.

V loňském roce přibyl do kontrolního řetězce další článek. V srpnu 2016 dostala právo zjišťovat, zda biopotraviny vyhovují pravidlům ekologické produkce, i Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Předtím je kontrolovala také, ale přistupovala k nim při kontrole jejich bezpečnosti a kvality stejně jako k běžným potravinám.

Kontrola napříč kontinenty

Možná namítáte, že významná část bioprodukce se k nám dováží. Kdo hlídá dodržování pravidel u biovýrobců, jako čaje, kávy nebo rýže? České kontrolní instituce samozřejmě za hranice

nedosáhnou, mohou však provádět kontrolu na základě certifikátů jednotlivých surovin. Vychází se z takzvaného principu dohledatelnosti – průvodní doklady je z kteréhokoliv místa distribučního řetězce dovedou až k producentům jednotlivých surovin a zaručují, že daný výrobce dodržuje zásady ekologického zemědělství. Každou zásilku biopotravin nebo biosurovin musejí dovozci předem ohlásit a musí ji doprovázet potvrzení, že dovážený produkt vyhovuje evropským bioprávidlům.

Nedostatky a závady nejsou na českém biotruhu příliš časté. V roce 2015 bylo v České republice registrováno přes 4600 ekologických podnikatelů všeho druhu a proběhlo u nich 5797 úředních kontrol. Nejprísnější postih – odeření

biocertifikátu z důvodu závažného porušení zásad ekologického zemědělství – byl uložen jen ve 21 případech. Nejčastějšími prohřešky bylo nedovolené rozšiřování stád „nebio“ zvířat, používání nepovolených ochranných a čistících přípravků či nesrovnalosti s biocertifikáty dodavatelů.

Jak si vedlo bio v našich testech?

Průzkum veřejného mínění agentury Median z roku 2014 ukázal, že dvě třetiny zákazníků biopotravin kupují jako zdravější alternativu. Zbytek je kupuje pro lepší chuť a z ekologického přesvědčení. Možná vás napadá otázka, jak si stojí kvalita biopotravin ve srovnání s běžnými. Odpověď není jednoduchá. Studie, které by jednoznačně potvrdily nutriční výhody jednoho či

Těžce prosazovaná myšlenka

Může se zdát, že ekologické zemědělství je trendem několika posledních let. Není to úplně pravda. Ekologie zemědělské výroby zajímá lidstvo téměř sto let a počátek tohoto zájmu můžeme najít ve chvíli, kdy vědci odhalili pestrý svět půdních mikroorganismů. Tehdy někteří z nich došli k závěru, že pokud je zlikvidujeme, zničíme v podstatě i půdu, která nás živí. První koncepcí takzvaného přírodního zemědělství jako protikladu tehdejšího běžného intenzivního zemědělství přinesl již ve dvacátých letech 20. století Ewald Kónemann. Jeho systém, založený kromě ochrany půdy mimo jiné i na vegetariánství, však nenašel dostatečnou podporu. Současná ekologická produkce vychází ze zásad takzvaného organického zemědělství, za jehož zakladatele se považuje Sir Albert Howard. Také jeho stěžejní práce vznikly v první polovině 20. století. Historické okolnosti, zejména války a potřeba nasycit velké množství lidí, však daly vývoji jiný směr – k ještě větší intenzifikaci produkce, nasazování těžké techniky, hnojiv i pesticidů. Uvádění zásad ekologické produkce do praxe se tak odsunulo až do 70. let.

© semiz / Fotolia

druhého způsobu, neexistují. Trochu napovídají zákonné požadavky a pravidla výroby biopotravin. Ty předpokládají, že biopotraviny budou kvalitní, a zároveň je chrání před používáním všech problematických přídatných látek.

Jak si vedly biopotraviny v našich testech? Od roku 2011 až do současnosti jich jimi prošlo celkem 43. Zásadní kvalitativní

nedostatky se jim téměř vyhly. Problémy s dodržením slibovaného podílu důležitých složek jsme odhalili jen ve čtyřech případech (párky, tavený sýr, vanilkový cukr a mléčná čokoláda). Nemůžeme však jednoznačně říci, že by biopotraviny lépe chutnaly. Ze senzorických zkoušek si totiž více než polovina z nich odnesla uspokojivou nebo horší známku

a v průměru získaly 57 %. Pro srovnání – běžné potraviny získaly v průměru přes 60 %. Možná tu má svůj vliv striktní zákaz přidávat do biopotravin jakékoliv látky stimulační smysly. Kvůli tomu pak mohou v porovnání s běžnými chutnat a vypadat méně výrazně.

Třetina testovaných biopotravin prošla i analýzou pesticidů. Ve čtyřech případech (dva medy, dětská přesnídávka a dva extra panenské olivové oleje) jsme je bohužel našli v koncentracích, které nejsou pro biopotraviny akceptovatelné. Ostatní nežádoucí látky, například mykotoxiny, přišli velký problém nepředstavovaly – v průměru byly hodnoceny dobrou známkou. Překročení stanovených limitů jsme u žádného vzorku nezachytili.

Naprostě jasným rozdílem mezi běžnými a ekologickými potravinami jsou jejich ceny. Například v loňských testech se ukázalo, že cena bioproduktů byla zhruba dvojnásobná. Vůbec nejvyšší rozdíl byl patrný u povidel – ekologická se prodávala za trojnásobek ceny těch běžných. ✗

© vykhazir / Fotolia

Veřejné zdravotní pojištění: Kolik stojí zdraví?

„Vše nejlepší, hodně zdraví...“. Tak začíná naprostá většina všech gratulací k nejrůznějším příležitostem, a není proto divu, že nám tato fráze připadá jako obehnaný evergreen užívaný již za dob našich předků. V přání stavu tělesné, duševní a sociální pohody, jak je zdraví definováno, se ale skrývá opravdu to nejcnější, co můžeme druhému vinšovat. O cestách k jeho dosažení již bylo popsáno mnoho stoňů papíru, jakým způsobem však funguje a kolik vlastně stojí jeho financování?

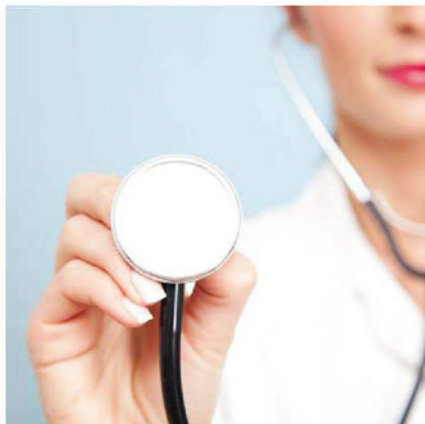
Potřeba společnosti mít v případě nutnosti zajištěnou zdravotní péči sahá do temné éry středověku. Od těchto dob prošly zdravotní systémy po celém světě velkými změnami a postupem času se vyprofilovaly čtyři základní modely jeho existence. Reformy a transformace se nevyhnuly ani českým kotlínům, pojďme tedy společně nahlédnout pod pomyslnou současnou ekonomickou roušku našeho zdravotnictví.

Jak systém funguje

Systém financování české zdravotní péče je založen na principu solidarity zdravých s nemocnými, mladých se staršími a bohatých s chudými. Právo na bezplatnou zdravotní péči zároveň zajišťuje každému občanovi Listina základních práv a svobod. Tato humánní zásada je

doprovázena průběžným principem financování, což jinými slovy znamená, že se na celostátní úrovni rozpočet plánuje pouze na jediný rok a v systému se nevytvářejí významnější rezervy pro budoucí období. Aby tak mohla být zdravotní péče dostupná i pro zmíněné nízkopříjmové skupiny obyvatel, byl v rámci největší transformace tohoto odvětví (v 90. letech minulého století) zaveden stěžejní prvek systémových příjmů – veřejné zdravotní pojištění. Co to přesně znamená? Jedná se o určitý peněžní obnos měsíčně odváděný na účet příslušné zdravotní pojišťovny za účelem úhrady zdravotní péče kteréhokoliv účastníka systému. Jeho výše není stanovena v závislosti na riziku, ale odvíjí se od velikosti příjmu každého pojištěnce. Účast na zdravotním pojištění je povinná pro každého občana s trvalým pobytem v České republice a také pro osoby, jež jsou zaměstnanci zaměstnavatele se sídlem na našem území.

Samotný transfer finančních prostředků probíhá mezi třemi základními typy subjektů. Těmi jsou plátcí zdravotního pojištění (jejich kategoriím se věnujeme v následujícím odstavci), zdravotní pojišťovny a zdravotnická zařízení. Nejčastějším způsobem výběru pojistného je odvod příslušné částky ze mzdy pojištěnce (zaměstnance) zaměstnavatelem zdravotní pojišťovně, u níž je daný pojištěnec registrován. Ta v případě čerpání zdravotní

© Getty Images/Photo / Fotostudio

péče zašle smlouvenou výši úhrady zdravotnickému zařízení, kde byl tento pacient ošetřen. Popsaný mechanismus v sobě přitom ukrývá dvě zajímavosti: první z nich je skutečnost, že ačkoliv se jedná o jeden z typů pojištění, „pojistné plnění“ se nevypláci pojištěnci, který platbu odvedl, nýbrž příslušnému poskytovateli zdravotní péče. Za druhou zvláštnost můžeme považovat samotné postavení pojištěnců, kteří tvoří nejpočetnější skupinu účastníků celého systému. Ti totiž nejenže zastávají roli osob platících pojistné, ale zároveň se nacházejí v rámci čerpání zdravotní péče i v pozici uživatelů těchto prostředků, což je stavu do pomyslné zvláštní dvojrole.

Účastníci systému

Pro správné a komplexní fungování systému zdravotní péče je zapotřebí účasti mnoha subjektů, které plní funkci legislativní, kontrolní či dozorovou. My se však zaměříme na jednotlivé kategorie platců zdravotního pojištění a jejich finanční povinnosti, jež představují základní stavební kámen celého

systému. Dělení platců má následující strukturu:

- pojištěnci
- zaměstnanci
- osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)
- osoby bez zadanitelných příjmů (OBZP)
- zaměstnavatelé
- stát

Za pojištěnce se souhrnně považují osoby, jimž jejich osobní a ekonomické poměry dovolují, aby stanovené pojistné hradili ze svého vlastního příjmu. Zaměstnanci tvoří nejpočetnější skupinu pojištěnců a jejich sazba pojistného je stanovena na 13,5 % z vyměňovacího základu měsíční hrubé mzdy. Zdá-li se vám toto číslo příliš vysoké, pak vás uklidíme, neboť v praxi z vaší výplatní pásky zmizí pouze třetina stanovené sazby, tedy 4,5 %, zbyvajících 9 % doplatí zaměstnavatel na svých vlastních odvodech.

Patříte-li ke skupině OSVČ, výpočet částky odvodu je poněkud složitější. Procentní sazba je sice stanovena také na 13,5 %, avšak určení vyměňovacího základu úzce souvisí s aktuální průměrnou mzdou národního hospodářství.

Přehled zdravotních pojišťoven

Kód	Název zdravotní pojišťovny	Zkratka
111	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	VZP
211	Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR	ZPMV
205	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	ČPZP
207	Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví	OZP
201	Vojenská zdravotní pojišťovna ČR	VoZP
213	Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna	RBP
209	Zaměstnanecká pojišťovna Škoda	ZPŠ

Přehled nejrozšířenějších benefitů* zdravotních pojišťoven

benefit	VZP	ZPMV	ČPZP	OZP	VoZP	RBP	ZPŠ
příspěvek na očkování proti žlutence A/B pro dospělé	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
příspěvek na pohybové aktivity	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
příspěvek na preventivní vyšetření kožních znamének	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
příspěvek na rekondiční aktivity pro dárce krve (sauna, masáž, ...)	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓
odměna za doporučení nového pojištěnce	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
příspěvek na léčebné-ozdravné pobyty pro děti	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

* Pro jejich získání je často třeba splnit některé další, pojišťovnou stanovené podmínky.

vysvětlivky:
✓ ano ✗ ne

Jistou benevolenci poskytuje živnostníkům pouze volba rozhodného období – každý z nich si může zvolit, zda bude pojištění odvádět v ročním intervalu, či si vybere měsíční variantu ve formě záloh.

Totožná procentní sazba (13,5%) je stanovena i pro podkategorii OBZP. Vy-měřovacím základem je minimální mzda (její výši pro letošní rok naleznete v boxu na straně 62) a rozhodným obdobím je, stejně jako u zaměstnanců, jeden kalendářní měsíc. A kdo vlastně do této skupiny spadá? Zjednodušeně se dá říci, že všichni, kdo nejsou v pracovním poměru, nejsou OSVČ ani za ně pojištěné

neplátí stát. Řadíme sem například:

- ženy v domácnosti, které nepečují celodenně osobně a řádně o dítě do stanoveného věku,
 - studenty studující na škole, která nebyla ministerstvem školství označena jako soustavná příprava na budoucí povolání, případně studenty starší 26 let,
 - nezaměstnané, kteří nejsou v evidenci úřadu práce.
- Kategorie zaměstnavatelů má v systému velmi důležitou úlohu. Kromě role plátce vlastních odvodů ve výši 9% vyměřovacího základu mzdy zaměstnance zastává i funkci zprostředkovatele

finančního toku, neboť je to právě on, kdo posílá celých 13,5% do zdravotní pojišťovny, jejímž pojištěncem je jeho zaměstnanec. Navíc disponuje i jednou zásadní pravomocí – pokud byste coby zaměstnanec s odvo-dem pojistného nesouhlasili, má zaměstnavatel právo vám o příslušné pojistné snížit mzdu formou sračky, a to i bez vašeho souhlasu.

Poslední, velmi početnou kategorii účastníků tvoří takzvaní státní pojištěnci. Jedná se o osoby, které z nejrůznějších důvodů nemohou být samy plátcí daného pojištění. Za tyto skupiny osob, v zákoně taxativně vyjmenované, hradí pojistné prostřednictvím státního

rozpočtu právě stát. Příkladem státních pojištěnců mohou být:

- nezaopatřené děti ve věku do 26 let, pokud se soustav-ně studiem připravují na budoucí povolání a nev-ydělávají si,
- ženy na mateřské a osoby na rodičovské dovolené, včetně osob pobírajících peněžitou pomoc v mateřství,
- starobní důchodci,
- uchazeči o zaměstnání registrovaní u příslušného úřadu práce, včetně uchazečů, kteří přijali krátkodobé zaměstnání,
- osoby převážně nebo úplně závislé na péči jiné osoby a ty, které o ně pečují,

Veřejné zdravotní pojištění: Kolik stojí zdraví?

- osoby ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody,
- osoby, které dosáhly věku potřebného pro nárok na starobní důchod, ale nesplňují podmínky jeho přiznání z důvodu nedostatečného počtu odpracovaných let.

Výši pojistného za státní pojištění každoročně stanovuje vláda. Částky sice mají vzestupnou tendenci, přesto však jejich součet nepokrývá výši výdajů za péči poskytnutou těmto skupinám obyvatel. Důvodem je především stárnutí populace doprovázené úbytkem ekonomicky aktivních plátců pojistného.

Zdravotní pojišťovny

Lidé se často chyběně domnívají, že fungování a struktura služeb zdravotních pojišťoven jsou téměř totožné s jejich komerčními příbuznými. Zdravotní pojišťovny se však neliší mezi klasické podnikatelské subjekty, jsou veřejnoprávními institucemi se specifickou právní formou a jejich činnost je upravena samostatným zákonem. Fungují jako zprostředkovatelé finančních toků mezi plátcí (a potažmo také příjemci) zdravotní péče a jejími poskytovateli. A co je jejich hlavní úlohou? Nejsou to finanční transfery, ale zajištění poskytování adekvátní zdravotní péče svým pojištěncům. To probíhá tím způsobem, že každá zdravotní pojišťovna má svou vlastní síť smluvních zdravotnických zařízení. Jejich

pojištěnci by tedy měli navštěvovat výhradně takové poskytovatele, s nimiž má jejich zdravotní pojišťovna uzavřenu smlouvu – jediné tak se totiž lze vyhnout platbám v ordinaci v hotovosti. Výjimku tvoří pouze akutní stav, kdy jeho ošetření zaplatí zdravotní pojišťovna i mimosmluvnímu zařízení. Nedostupnosti informací o smluvních partnerech vaší pojišťovny se bát nemusíte – již dva roky mají totiž všichni lékaři či jejich zástupcové povinnost zveřejňovat seznam zdravotních poskytovatelů, s nimiž spolupracují.

Ačkoli fungují zdravotní pojišťovny zcela odlišně než pojišťovny komerčního sektoru, jednu podobnost bychom mezi nimi přece jen našli. Tou je neustálý boj o nové klienty. Zdravotní pojišťovny ve své roli prostředníka nemají mnoho možností, jak množství přijatých i vynaložených financí ovlivnit, snaží se tedy o získání každého pojištěnce. Oblíbeným způsobem bývají různé marketingové nástroje a především takzvané věrnostní programy, jejichž smyslem je získávání bodů za splnění určitých aktivit (například dodržování preventivních prohlídek), které se následně přeměňují ve finanční příspěvky na očkovaní, potravinové doplňky či wellness služby. Máte přehled, jaké bonusy poskytuje právě vaše zdravotní pojišťovna? Výběr těch nejzajímavějších a jejich srovnání uvádíme v tabulce.

Od ledna 2017 se změnila výše pojistného odváděná zdravotním pojišťovnám téměř u všech kategorií plátců. Které to jsou a kolik nově zaplatí?

- **OSVČ** – v důsledku zvýšení průměrné mzdy na 28 232 korun se zvyšuje vyměřovací základ, a výše minimálních měsíčních záloh tak vzrostla z původních 1823 korun na 1906 korun,
- **OBZP** – za změnou stojí zvýšení minimální mzdy na 11 000 korun, čímž se zvyšuje vyměřovací základ – dosavadní částka 1337 korun tak vzrostla na 1485 korun za měsíc,
- **státní pojištěnci** – stanovením nového vyměřovacího základu bylo původní pojistné ve výši 870 korun valorizováno na 920 korun měsíčně.

U kategorie zaměstnanců ke změně dochází pouze u těch, kteří dosud pobírali méně než minimální mzdu, tedy méně než 11 000 korun

(například z důvodu zkráceného úvazku) – nově jejich vyměřovací základ nesmí být nižší než minimální mzda, což znamená, že na zdravotním pojištění musejí měsíčně odvést alespoň 1485 korun. Pokud i nadále pobírají méně než 11 000 korun, doplatek do částky 1485 korun jde na jejich vrub.

Změny v platbách pojistného se netýkají jen částek samotných, ale i účtů, kam jsou platby zasílány. Z důvodu úpravy zákona o rozpočtových pravidlech dochází k rozšíření souhrnných účtů státní pokladny, čímž všem zdravotním pojišťovnám (včetně VZP) vzniká povinnost převést své bankovní účty do České národní banky. Mnohé z nich již tuto změnu učinily, další budou následovat. Jste-li samoplátcem, který si pojistné hradí sám, sledujte nejen datum účinnosti užívání nových účtů, ale také si nezapomeňte změnit svůj trvalý příkaz.

Zmíněné bonusy bývají také největší motivací ke změně zdravotní pojišťovny. Tu lze provést pouze jednou ročně, vybrat si však můžete ze dvou termínů – a to k 1. lednu nebo k 1. červenci. Pohlídat si ale musíte obzvláště data 30. září a 31. března, neboť přihlášku ke změně zdravotní pojišťovny je třeba podat minimálně tři měsíce předem. Nezapomínejte však,

že bonusy nejsou tím nejpodstatnějším, co pojišťovna nabízí. Mnohem důležitější by pro vás vždy měla být dostupnost zdravotní péče – tedy síť lékařů a nemocnic, s nimiž má zdravotní pojišťovna uzavřenou smlouvu. X

Právo Spotřebitel na horách

Zima ještě zdaleka nekončí a řada z nás se těší na jarní prázdniny, ať už v českých, či zahraničních lyžařských areálech. Lyžování je oblíbeným, i když někdy nebezpečným sportem. Úrazy na sjezdovkách nejsou ojedinělé. Chránit se lze nejen helmou, ale také ohleduplností a dodržováním zásad bezpečného pohybu. Právo proniká na zasněžené svahy čím dál častěji. Lyžaři zrychlují, získávají sebevědomí, ale často nemyslí na to, že ublížit mohou nejen sobě, ale i svému okolí. Svůj podíl na bezpečnosti mají i provozovatelé lyžařských areálů, ať už se jedná o zabezpečení sjezdovek, nebo lanovek a vleků.

Spotřebitel na lanovce
Koupíme-li si lístek a prodáme turniketem, stáváme se účastníkem přepravy. Zabezpečení plynulého a bezpečného chodu je tu ale především na provozovatelích. Ten je odpovědný za újmu, která se při přepravě stane, bez ohledu na to, zda za ni může, nebo ne. Lanovky musí splňovat

řadu bezpečnostních předpisů, obsluha musí být připravena kdykoliv pomoci a zasáhnout. I tak je třeba být opatrní, a především poslouchat pokyny obsluhy a řídit se podle ukazatelů a piktogramů. Nevhodné chování může znamenat jak vykázaní z přepravy, tak snížení náhrady újmy, pokud by se něco stalo. Stávají se ale i těžko předvídatelné věci. Utržený nášeč vleku může někoho zranit, o kotvu si můžeme poškodit oblečení, má-li škoda původ v povaze provozu lanovky, máte nárok na náhradu.

Jízda na vleku či lanovce nekončí jen vystoupením či pádem, bezpečný musí být i nástup a opuštění prostoru lanovky. Soudy řešily případy, kdy se malý lyžař zranil o zpáteční lano kvůli nedostatečnému pokynům obsluhy, či případ zlomeniny bederního obratle lyžařky, která spadla kvůli nedostatečnému výstupi a nedostatečnému zabezpečení kolem stanice. Soudy většinou docházejí k závěru, že pokud lyžař neporušuje přepravní předpisy nebo se nechová v rozporu s pokyny, pak za újmu odpovídá

provozovatel vleku či lanovky. V Rakousku došli dokonce tak daleko, že lyžařský areál musel odškodnit malou lyžařku, která vypadla ze sedačkové lanovky před výstupem, protože se sama bála, že vystoupit nestihne. Podle rakouského soudu ji obsluha nedostatečně poučila, že se nemá čeho bát a u výstupu ji pomůže.

Spotřebitel na sjezdovce
Dostaneme-li se úspěšně nahoru, chceme také dolů. Z hlediska práva neplatí na českých sjezdovkách žádné dopravní předpisy a cesta z kopce není zákony regulována. Existují ale pravidla mezinárodní lyžařské federace, která se pro posouzení správné jízdy používají i u soudů, přestože nejsou formálním pramenem práva. V zahraničí, především v Německu a Rakousku, jsou podobná pravidla součástí místních zákonů. Co pravidla konkrétně obsahují? Kdo jezdí pravidelně na hory, nebude překvapen, kombinují bezpečnost, zdravý rozum a principy slušnosti. Jak si tedy máme na svazích počínat?

- 1) Každý se musí neustále chovat tak, aby neohrožoval někoho jiného.
- 2) Každý musí jezdit s přiměřeným odstupem a s ohledem na vzdálenost, na kterou vidí. Svou rychlost a způsob jízdy musí přizpůsobit svým schopnostem, teřením, sněhovým a povětrnostním poměrům, jakož i hustotě provozu.

- 3) Ten, kdo přijíždí zezadu, musí svou jízdní stopu zvolit tak, aby neohrožoval lyžaře jedoucího před ním.
- 4) Předjíždět se může shora nebo zespodu, zprava nebo zleva, ale vždy jen s odstupem, který poskytně předjížděnému dostatek prostoru pro všechny jeho pohyby.
- 5) Každý, kdo chce vjet do sjezdové tratě nebo se chce po zastavení opět rozjet, se musí pohledem nahoru a dolů přesvědčit, že to může učinit bez nebezpečí pro sebe a pro ostatní.
- 6) Každý se musí vyhýbat tomu, aby se zbytečně zdržoval na úzkých nebo nepřehledných místech sjezdové tratě. Lyžař nebo snowboardista, který upadl, musí takové místo uvolnit co nejrychleji.
- 7) Ten, kdo stoupá nebo sestupuje pěšky, musí používat okraj sjezdové tratě.
- 8) Každý musí respektovat značení a signalizaci.
- 9) Při úrazech je každý povinen poskytnout první pomoc.

10) Každý, ať svědek, nebo účastník, ať odpovědný, nebo ne, je povinen v případě úrazu prokázat své osobní údaje.

Lyžařské středisko

Co je lyžařským areálem, najdeme v zákoně o cestovním ruchu, co sjezdovkou pak v technické normě, která řeší její značení. Na sjezdovce běžně vznikají určité zdroje nebezpečných situací, se kterými musíme počítat. Proti běžným zdrojům rizika nemusí být lyžařský areál zabezpečen, pokud se nám v jejich důsledku něco stane, je to náš problém, měli jsme si dávat pozor. Mezi typické zdroje nebezpečí, které na druhou stranu pro mnohé dělají z lyžování zábavu, patří hrany terénu a jeho nerovnosti, stromy, rozježděný terén, proměnlivá či omezená výška sněhu, informační tabule, běžná údržba sjezdovky, sněhové bariéry od úpravy či zasněžení, ohraničení sjezdovky či opravné práce. Spouštěcí-li se z kopce, musíme jet tak rychle a opatrně, abychom takovým rizikům uměli čelit, včas se jim vyhnout a zastavit.

Oproti tomu existuje výčet atypických nebezpečí, která musejí provozovatelé lyžařských areálů zabezpečit, aby zamezili možnému střetu lyžařů s nimi a snížili rizika úrazů a škod. Podpěry lan a pevná sněžná děla by měly být zabezpečeny matracemi, jiné překážky plůtky, srázy či nebezpečné odkloněné svahy sítěmi. Neznamená to ale, že v případě chybného zabezpečení je při každém úrazu vina na provozovateli areálu, i zde je to především lyžař, kdo svou jízdu musí přizpůsobit terénu a svým schopnostem. Chyby provozovatele a nárok na odškodné tak může snižovat spoluzaviněné poškozeného, který nejel tak opatrně, jak by od něho obecně očekávalo.

Jízdenky a permanentky

Většina z návštěvníků lyžařských středisek jsou spotřebitelé, zejména ti, kdo si koupí jízdenku, která je opravňuje ke vstupu na lanovku či vleč, ale hlavně na sjezdovky. V posledních letech se rozmohl jeden zajímavý fenomén. Lyžařské areály ve snaze bránit přeprodávání jízdenek si fotí své zákazníky, a pokud zaznamenají průchod jiné

osoby na stejnou permanentku, zablokuje ji. Přes počáteční nelibost si čeští lyžaři stejně jako ti zahraniční zvykli, ale je taková praxe vůbec možná? Jízdenky se podle práva dělí na ty, které jsou na jméno, a ty, které jsou na držitele. Ta na jméno patří konkrétní osobě, zpravidla má charakter jízdenky sezónní, u té je půjčování někomu jinému obecně nepřipustné. U jízdenek na držitele je to ale jinak. Užívat jízdenku není oprávněn jen ten, kdo ji koupil, to by musel každý na kasu jednotlivě, ale ten, kdo se platnou jízdenkou prokáže. Legislativa nezakazuje jízdenku někomu předat, aby využil právo z přepravy, a v minulosti se dokonce soudy zastaly člověka, který koupil jízdenku od jiného lyžaře s úmyslem ji prodat dál. Nejvyšší soud ČR v roce 2006 prohlásil, že se nejedná o nic protiprávního.

Lyžařské areály ale mají svoje podmínky, kde lze nalézt ledasco. Někdy prohlásí, že „průchodem přes turniket se jízdenka znehodnotí a je vázána na osobu držitele, čímž je nepřenositelná“, jindy v nich najdeme jen lakonické konstatování, že je nepřenositelná a nesmí být půjčována ani prodávána. Zatímco první varianta je po právní stránce hotovým nesmyslem, držitelem je ten, kdo jízdenku ovládá a považuje ji za svou, což v jedné chvíli může být jedna a v druhé chvíli úplně jiná osoba, zamýšlené znehodnocení udělá z jízdenky

na držitele jízdenku na jméno jen těžko. Druhá varianta může být podmínkou, na které se spotřebitel se skiareálem domluví, ale na stranu druhou, máme jinou možnost, chceme-li jezdit? Každou podmínku smlouvy lze zkoumat z pohledu, zda podnikatel vůči spotřebiteli nepřiměřeně nezneužívá své postavení. Provozovatel má bezpochyby právo zamezit takovému zneužívání, kdy na jednu

jízdenku jezdí ve stejný čas více lidí, proto má každý turniket nastavený časový interval, v kterém se dá jízdenka použít pro další jízdu. Je ale zneužitím jízdenky, pokud na ni dopoledne jezdí jedna osoba a odpoledne někdo jiný? I podle Nejvyššího soudu ČR nikoli. Ten ale řešil trestní stránku věci, našťavň spotřebitel se zablokováním skipasem se na soud ještě neobrátil, a tak je otázka zneužívání postavení provozovatele skiareálu stále otevřená. X

Kauce při sjednávání nájmu bytu

Při sjednávání nájmu bytu se může stát, že pronajímatel požádá nájemce o složení určité peněžní částky pro případ úhrady budoucích nedoplatků na nájemném, službách nebo k pokrytí nájemcem způsobené škody. Zákon tuto peněžitou záruku nazývá jistotou, lidově se jí říká kauce.

Maximální výši jistoty stanovuje občanský zákoník. Ten také určuje, jak a kdy může pronajímatel jistotu použít. Pronajímatel a nájemce se však mohou ohledně některých záležitostí týkajících se jistoty dohodnout jinak, jejich dohoda však nesmí nájemce nepřiměřeně zkracovat na jeho právech.

Zákonná úprava jistoty

Pronájem bytu s sebou nese riziko, že nájemce nebude plnit své finanční závazky vůči pronajímateli nebo mu způsobí věcnou škodu v bytě. Občanský zákoník proto pronajímateli umožňuje, aby po nájemci požadoval k pokrytí možných dluhů a náhrady škody složení určité finanční částky. Maximálně může podle zákona pronajímatel po nájemci požadovat jistotu ve výši šestinásobku měsíčního nájemného. Není-li z nájemní smlouvy patrné, jaká výše plateb připadá na služby a jaká na nájemné, určí se limit pro jistotu dle šestinásobku nájemného obvyklého v dané lokalitě za nájem obdobného bytu. Povinnost zaplatit jistotu může být sjednána

v nájemní smlouvě, ale může být dohodnuta i kdykoliv během trvání nájmu. Pronajímatel nemusí podle občanského zákoníku zřizovat pro uložení jistoty speciální účet, jak to dříve nařizovala předchozí právní úprava.

Jistotu může pronajímatel použít tak, že ji započítá na dlužné nájemné či náhradu škody při skončení nájmu. Dohodne-li se však pronajímatel s nájemcem, může zápočet na jistotu provést již v průběhu trvání nájemního vztahu. Taková dohoda je platná, protože nijak nezkracuje práva nájemce. Je totiž v jeho zájmu, aby byl závazek splněn co nejdříve, protože by později mohl být pronajímatelem požádán o úroky. Není však možné, aby se pronajímatel s nájemcem dohodli na použití jistoty k jiným účelům než k pokrytí dluhu na nájemném, službách či k úhradě škody způsobené nájemcem. Jiné použití jistoty by totiž nájemce na jeho právech již zkracovalo.

Úroky z jistoty

Pronajímatel je povinen spolu s jistotou vrátit nájemci při skončení nájemního vztahu i úroky z jistoty. Pokud se pronajímatel

a nájemce nedohodnou na jejich výši, má nájemce právo na úroky odpovídající úrokům, které požadují banky za úvěry v místě nájmu v době, kdy se jistota sjednává. Vzhledem k široké nabídce bankovních produktů může být v případě pozdějšího sporu obtížné výši úroků zjistit, je tedy určitě vhodné se na výši úroků dopředu dohodnout při sjednávání jistoty. Neplatná by byla dohoda, podle které by nájemce na úroky z jistoty neměl právo, a to opět vzhledem k zákazu zkracovat nájemce na jeho právech. Pronajímatel a nájemce se však mohou dohodnout na úrocích nižších, než jsou zákonné úroky. Opět ale platí, že takovou dohodou nesmí dojít ke zkrácení nájemce na jeho zákonných právech. Nižší výše úroků je přijatelná třeba v případě, že pronajímatel jistotu uloží na vázaném účtu, neboť se

tím vyloučí riziko pro nájemce, že po skončení nájmu nedostane jistotu zpět.

Započítání jistoty

U nájemného a služeb je výše nedoplatků, na které se bude jistota započítávat, obvykle zřejmá. U náhrady škody si pak škodu vyčísli pronajímatel a poté ji započítá na jistotu. Na rozdíl od předchozí právní úpravy již pronajímatel nepotřebuje k zápočtu soudní rozhodnutí nebo písemné uznání dluhu nájemcem, kde budou uvedeny dluhy či výše škody. Započte-li pronajímatel jistotu během nájmu, je nájemce povinen jistotu doplnit až do sjednané výše. Pro vyloučení či usnadnění případného sporu je proto praktické již v předávacím protokolu vyčísliť vybavení bytu konkrétními částkami. Pronajímatel může také nájemci vyší škody doložit například účtenkou z opravny. ✕

Z naší poradny

Časté dotazy, stručné odpovědi

Jaká je lhůta pro vyřízení reklamace a jak se počítá?

Ode dne uplatnění reklamace má prodejce maximálně 30 kalendářních dní na její vyřízení, měl by se však snažit reklamaci vyřídit bez zbytečného odkladu. Rozhodnutí o ní musí podle zákona ihned, ve složitých případech do tří pracovních dnů. Jen pokud si reklamace vyžadá odborné posouzení nebo odstraňování vady, může prodejce vyřídit reklamaci nejpozději ve lhůtě 30 dnů. Lhůta začíná běžet ode dne následujícího po uplatnění reklamace. Končí-li lhůta o víkendu či ve svátek, prodlužuje se na nejbližší pracovní den. V případě marného uplynutí této lhůty má spotřebitel i právo odstoupit od kupní smlouvy. Nevyřízení reklamace ve lhůtě 30 dnů je rovněž správním deliktem, s podnětem pro zahájení řízení se může spotřebitel obrátit na Českou obchodní inspekci.

Kdy začíná běžet lhůta pro vyřízení reklamace při zaslání reklamované věci poštou?

Od okamžiku, kdy se prodejce může s dopisem seznámit. Tímto okamžikem může být například doručení dopisu obsahujícího projev vůle reklamovat do provozovny prodávajícího či do jeho poštovní schránky, popřípadě i vložení oznámení o uložení takové zásilky do poštovní schránky. Není nutné, aby se s obsahem dopisu prodává-

cí skutečně seznámil. Stačí jen, že měl tuto možnost. Pokud prodejce záměrně poštovní zásilky nepřebírá, lze si vypomoci zákonnou domněnkou doby, že zásilka odeslaná s využitím provozovatele poštovních služeb došla třetí pracovní den po odeslání.

Je prodejce, kterému byla zásilka zaslána poštou, povinen po vyřízení reklamace věc zaslat zpět?

Ano. Náklady spojené s vyřízením reklamace nese vždy prodejce. Pokud spotřebitel musí vadné zboží na reklamaci prodejci odeslat, musí mu prodejce na své náklady zboží zaslat zpět. Pokud spotřebitel nějaké náklady s reklamací vzniknou, má právo po prodejci požadovat jejich uhrazení. Poštovné patří mezi typické náklady spojené s reklamací. Odmítnout zaslat zboží zpět na vlastní náklady (a zvolit namísto toho například dobírkou) by prodejce mohl jen v případě zcela šikanózního chování spotřebitele.

Co má obsahovat reklamační protokol?

Z protokolu má být jasné patrný prodejce, spotřebitel (jméno, adresa a jiné kontaktní údaje) a jejich vzájemný vztah (zpravidla datum uzavření kupní smlouvy a předmět koupě), datum uplatnění reklamace, datu je obsahem reklamace (popis vady) a jaký způsob vyřízení reklamace spotřebitel požaduje (uplatněné například právo na dodání

nové věci či opravu). Při přebírání vyřízené reklamace spotřebitelem má prodejce povinnost doplnit potvrzení o datu a způsobu vyřízení reklamace, včetně potvrzení o provedení opravy a době jejího trvání, případně písemné odůvodnění zamítnutí reklamace.

Může prodejce požadovat zaplacení nákladů zamítnuté reklamace?

Ne. Prodejce není oprávněn jakkoli omezovat právo spotřebitele věc reklamovat, v tomto případě zavádět opatření, která by ho od reklamace odrazovala. K takovým požadavkům se třeba v reklamačním řádu nebo smluvních podmínkách nepřihlíží. S podnětem na zahájení řízení pro možné porušení zákona o ochraně spotřebitele se lze obrátit na Českou obchodní inspekci.

Co dělat, když autorizovaný servis nechce přjmout reklamaci?

V takovém případě je vhodné reklamovat přímo u prodejce. Přestože spotřebitel zakoupil výrobek značky, o jejíž výrobky v České republice pečuje široká síť autorizovaných servisů, právo spotřebitele na uplatnění reklamace právě u nich není automatické. Záleží totiž jen na prodejci, zda spotřebitele (nejčastěji) v záručním listě v případě reklamace řešené opravou odkáže na jiný subjekt.

Mám nárok na úhradu nákladů spojených s reklamací?

Ano, ze zákona má spotřebitel nárok na proplacení účelně vynaložených nákladů spojených s reklamací, čímž se samozřejmě myslí jen reklamace oprávněná. Tyto náklady jsou chápány jako ty nejnižší nutné, ne vždy je totiž účelné vézt věc do prodejny vozem, jindy zase může spotřebitel využít prodejnu, která je blíže jeho bydlišti. Pro výpočet jízdných výdajů se použije výdaj za spotřebovanou pohonnou hmotu (lze prokázat dokladem či vztahem mezi ujetými kilometry a spotřebou vozu spolu se spotřebou deklarovanou v technickém průkazu vozu).

Má prodejce povinnost zákazníka o vyřízení reklamace informovat?

Ano. Navzdory poměrně rozšířené představě, že spotřebitel se má „starat sám“, rozhodl Ústavní soud ČR i Nejvyšší soud ČR o tom, že povinnost prodejce spotřebitele o vyřízení reklamace informovat lze dovodit ze zákona. Teprve vyrozuměním spotřebitele o vyřízení reklamace je reklamační řízení ukončeno a spotřebiteli vzniká povinnost si věc od prodejce převzít zpět. Fakticky vyřízená, avšak ve lhůtě 30 dnů neoznámená reklamace se považuje za nevyřízenou, čímž je spotřebiteli dána možnost odstoupit od kupní smlouvy, popřípadě žádat výměnu či slevu. ✕

Hledáte informace?

Přehled vybraných testů z posledních let. Výsledky všech testů a další informace najdete na www.dtest.cz.

Auto + doprava

Alkoholtestery	1/16
Bezpečnost automobilů	11/16
GPS navigace	1/14; 1/15
Letní pneumatiky	3/15; 3/16
Zimní pneumatiky	10/15; 10/16

Děti

Autosedáčky	6/14; 6/15; 6/16
Dětské bezpečnostní zábrany	3/15
Dětské chůvičky	9/15
Dětské pleny	5/15
Dětské postýlky	12/15
Dětské vysoké židle	11/16
Kočárky	12/13; 11/14; 5/16
Přesnídávky s jahodami	5/15
Škodlivé látky ve výrobci pro děti	2/15
Školní aktovky	8/15

Domácnost

Digestoře	11/14; 11/15
Domácí pekárny	9/14
Fritézy	6/16
Fotovoltaické panely	12/16
Chladničky	6/12; 12/14; 3/16
Kávovary	12/14; 9/15; 10/16
Kuchyňské nože	1/15
Kuchyňské roboty	5/13; 12/15
Kuchyňské váhy	5/16
Mikrovlnné trouby	1/13; 5/14
Myčky nádobí	10/14; 11/15; 9/16
Odšťavňovače	10/15
Prací prostředky	7/14; 8/15; 7/16
Práčky	4/14; 9/14; 5/15; 3/16
Ruční sťahče	2/15
Rychlovarné konvice	11/16
Sendvičovače	7/15
Sporáky s indukční plotnou	8/16
Sušičky potravin	8/16
Sušičky prádla	8/14; 10/15
Šicí stroje	12/16
Tváčivé mixéry	4/15; 12/16
Yestavné mikrovlnné trouby	12/15
Yestavné trouby	10/16
Yysavače	8/14; 9/15; 8/16
Zdroje světla	8/13; 10/14
Žehlíčky	6/14; 3/15; 4/16

Obraz + zvuk

Bezdrátové a dokovací reproduktory	4/15
Blu-ray přehrávače	3/16
Fotoparáty	2/15; 7/15; 2/16; 1/17
Hi-fi systémy	1/14; 12/15
Pokročilé fotoaparáty	6/16
Projektory	8/14; 7/16
Sluchátka	10/14; 4/16
Soundbary	1/15

Sportovní kamery	9/14; 5/15
Televizory	12/14; 10/15; 9/16

Telefony + počítače

Mobily	6/15; 5/16; 11/16
Navigace pro mobily	8/14
Ochrana počítače	4/15; 4/16
Pevné disky	2/16; 1/17
Tablety	12/14; 12/15; 12/16
Tiskárny	5/14; 3/15; 1/16

Sport + hobby

Batohy na notebook	9/16
Brusky	11/15
Dřevní pelety	9/15
Granule pro kočky	8/15
Granule pro psy	9/16
Chytré hodinky	12/16
Chytré náramky	2/15; 12/16
Nosiče kol	5/15
Outdoorové navigace	6/15
Plotstříhy	7/15
Přímochaře pily	5/16
Sekačky benzinové	4/15; 4/16
Sekačky elektrické	4/15; 4/16
Turistické boty	6/16
Vrtačky	2/14; 1/16; 1/17

Zdraví + kosmetika

BB krémy	11/14
Denní hydratační krémy	11/16
Deodoranty	11/15
Elektrické zubní kartáčky	1/14; 2/16
IPL epilátory	1/17
Klobouční vřivky	5/16
Menstruační vložky	
a tampóny	10/16
Opalovací přípravky	7/16
Osobní váhy	1/16
Repelenty	6/15

Jídlo + pití

Balené chleby	6/15
Černý pepř	1/17
Grilovací klobásky	8/15
Jablečné džusy a mošty	10/14
Kakao	11/15
Kávové kapsle	12/14
Kečupy	8/16
Lískoořískové kakaové pomazánky	10/16
Lovecké salámy	3/15
Másla	1/16
Mletá masa	2/15
Mletá sladká paprika	4/16
Múslí tyčinky	10/15
Pomerančové džusy	7/16
Rajčatové protlaký a pyré	9/15
Rostlinné roztrátené tuky	4/15
Sardinky v konzervě	2/16
Slunečnicové oleje	11/14
Smetany	3/12; 2/14
Sterilované hrášky	12/16
Sušené datle a filky	12/15
Spěkáčky	5/14

Šunkové salámy	9/16
Švestková povidla	3/16
Uzený losos	11/16
Vepřové konzervy	6/16
Zelené čaje	1/15
Zmrzliny	7/15

Právo + finance

Autorské právo a ochrana vlastních fotografií	9/15
Běžné účty	5/14; 9/15
Cestovní pojistění	6/15; 5/16
Co s nehodícími se dárky	1/16
Daně	1/15; 1/17
Dětské účty	7/14; 9/16
Dodávky energií – reklamace	8/16
Dodávky energií – stěhování	1/17
Elektrikář zlevňuje	7/15; 7/16
Exekuce	4/15
Havarijní pojistění	11/15
Hypotéky	3/15
Investice a poplatky	9/14
Jak na nájem bytu	8/15
Jak správně vybrat e-shop	12/16
Kreditní karty	4/16
Koupě nemovitosti a služby RK	7/16
Mimosoudní řešení sporů	12/15
Mobilní tarify	10/14; 5/15; 3/16
Náhrada újmý a škody	11/16
Nákup na internetu	12/14; 8/15
Nákup na slevových portálech	6/16
Nechtěné dárky	1/15
Než koupíte zájezd	5/16
Operátoři – reklamace vyúčtování	3/16
Operátoři, změny smluv a pokuty	11/15
Plyn	8/15; 8/16
Podomní prodej energií	12/16
Pojistění domácnosti	6/16
Pojistění odpovědnosti	11/16
Pojistění schopnosti splácet	2/15
Povinné ručení	2/14; 2/16; 1/17
Problémy se zájezdy	6/15
Prodej a nákup použité věci	3/15
Půjčka pod stromeček	12/16
Reklamace služeb	7/14; 10/14
Reklamace zájezdu	6/14
Rozhodčí řízení a mediace	5/15
Smlouva o dílo	3/14; 9/16
Smlouvy s operátory	9/14
Spotřebitelské úvěry	12/14
Spořicí účty	8/14; 10/15; 10/16
Stavba	7/15
Stavební spoření	12/15
Údržba nájemního bytu	4/16
Ukončení nájmu bytu	10/16
Vracení vánočních dárků	1/17
Vykližení a předání nájemního bytu	11/16
Zdravotní pojistění	4/15
Značení textilu	2/16
Životní pojistění	5/13; 7/16

Předplatte si dTest a ušetříte

Výsledky testů a spousta užitečných informací každý měsíc ve vaší schránce a denně na www.dtest.cz.

Roční předplatné časopisu dTest v ČR: 949 Kč
Roční předplatné časopisu dTest v SR: 38,90 eura

Cena zahrnuje:

- 12 vydání časopisu
- zdarma roční přístup do předplatitelské sekce stránek www.dtest.cz s výsledky testů více výrobků než v časopise
- možnost porovnávat si výsledky v počítači, tabletu či chytrém telefonu
- speciální poradenskou linku s přednostním servisem
- zdarma bonus v podobě praktické brožury vzorů pro řešení spotřebitelských problémů v hodnotě 200 Kč

Pro srovnání: Ve stánkovém prodeji stojí 12 vydání časopisu dTest 1152 Kč bez přístupu do předplatitelské sekce webu a dalších výše uvedených výhod.

Jak předplatné objednat?

Nabízíme několik možností:

- elektronicky: vyplněním objednávky na www.dtest.cz/predplatne nebo www.dtest.sk/predplatne
- telefonicky: na číslo 241 404 922
- zasláním SMS na číslo 604 556 874 ve formátu: [dtest](http://www.dtest.cz) jméno příjmení ulice číslo popisné PSČ obec e-mail

dTest: Jinak než ostatní

Objektivně, nezávisle, bez reklam

Testuje se v laboratořích, ne v redakci

- Naši redaktori osobně netestují žádné výrobky ani potraviny. Pro tyto účely využíváme profesionální laboratoře vybavené potřebnými technologiemi a zkušenostmi.
- Specializované laboratoře nám poskytují odborné zázemí a know-how. Při vyhodnocování výsledků si na pomoc bereme normy, zkušenosti laboratorů, očekávání spotřebitelů, ale i selský rozum.
- Jména laboratorů nezveřejňujeme, chráníme tak jejich nezávislost. Před zavedením tohoto pravidla bývaly laboratoře v některých případech vystaveny tlaku ze strany výrobců, kteří u nich mohou také zadávat zakázky.

Výrobci nemají žádnou možnost ovlivnit výsledky našich testů

- Vzhledem k tomu, že nejsme klasickým časopisem, ve kterém může i polovina obsahu tvořit reklama, výrobci na nás nemohou vyvíjet tlak v podobě hrozby ukončení inzerce. Ta je hlavním zdrojem financí pro provoz běžných médií.
- Při nákupu výrobků do testu postupujeme jako běžný spotřebitel. Výrobky nakupujeme anonymně v maloobchodní síti, nikdy je nepřijímáme od výrobců.
- Výběr výrobků vychází z pečlivého průzkumu trhu u nás i v dalších státech, kde působí spotřebitelské organizace účastníci se daného testu.

Vyžíváme mezinárodní spolupráce a zkušenosti našich partnerů

- dTest je jediným českým členem mezinárodní organizace zastřešující nezávislé testování pro spotřebitele (International Consumer Research & Testing).
- Zkušenosti desítek spotřebitelských organizací po celém světě jsou nejlepším předpokladem pro vytvoření optimálních podmínek pro testování.
- Díky dlouholeté praxi a mezinárodní spolupráci se jasně danými pravidly je zajištěno, že v testech se pracuje s relevantními daty, objektivními postupy a reálnými potřebami spotřebitelů.

Více o fungování dTestu najdete na

www.dtest.cz/onas

Nahlédnutí do dTestu 2–2017

© Alexandra / Fotolia

Rostlinné tuky na pečení a smažení
Naposled jsme se podívali na kvalitu rostlinných tuků k pečení a smažení před třemi lety. Tehdy jsme našli vysoký podíl škodlivých transmastných kyselin. Jaká je situace dnes?

Tablety do myčky
Podávají tablety typu „vše v jednom“ skutečně komplexní výkon? V sérii praktických zkoušek jsme zjišťovali, zda dokážou zároveň bojovat s nečistotou a udržet hezký vzhled nádobí.

Vakuovačky
Toužíte-li v kuchyni po stále čerstvých potravinách, možná vás zaujme náš nový test. Dozvíte se v něm, jak obstatly vakuovačky při uchovávání lososa, hovězeho masa nebo jahod.

Antiviry
Jaký bezpečnostní produkt vás nejlépe ochrání před viry, červy, trojskými koni, spywarem a dalším škodlivým softwarem číhajícím na internetu se dozvíte v březnovém vydání.

© Jürgen Fiebig / Fotolia

© okremakrasa / Fotolia

© HanaRoc / Fotolia

+ 3 důvody, proč si předplatit dTest

1. Peníze vložené do předplatného se vám mohou vrátit už během jediného nákupu. Naše nezávislé testy ukazují, že dražší výrobky nemusí být lepší než levnější konkurence. S dTestem efektivně nakoupíte a ušetříte.

2. Jako předplatitelé získáváte zdarma přístup do unikátní databáze tisíců testů na našich webových stránkách www.dtest.cz.

3. Praktické dárky, které dostávají naši předplatitelé, potěší a usnadní život.

Předplatné objednávejte na www.dtest.cz/predplatne nebo na telefonním čísle 241 404 922.

změna vyhrazena